

T.C.
FIRAT ÜNİVERSİTESİ
SAĞLIK BİLİMLERİ ENSTİTÜSÜ
BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ANABİLİM DALI

BEDEN EĞİTİMİ VE SPOR ÖĞRETMENİ
ADAYLARININ LİSANSÜSTÜ EĞİTİME İLİŞKİN
GÖRÜŞLERİ VE BEKLENTİLERİNİN
İNCELENMESİ

YÜKSEK LİSANS TEZİ

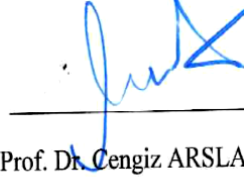
Alaattin ÇİMEN

2015

ONAY SAYFASI

Prof. Dr. Mustafa KAPLAN

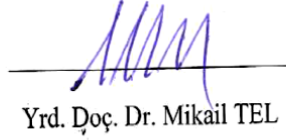
Bu tez yüksek Lisans standartlarına uygun bulunmuştur.

Prof. Dr. Cengiz ARSLAN

Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı Başkanı

Tez tarafımızdan okunmuş, kapsam ve kalite yönünden Yüksek Lisans Tezi olarak kabul edilmiştir.

Yrd. Doç. Dr. Mikail TEL

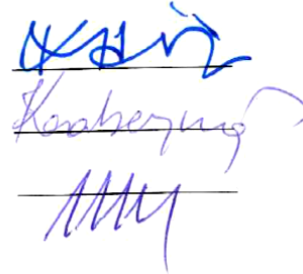
Danışman

Yüksek Lisans Jüri Üyeleri

Doç. Dr. Hürmüz KOÇ

Doç. Dr. M. Fatih KARAHÜSEYİNOĞLU

Yrd. Doç. Dr. Mikail TEL

TEŞEKKÜR

Yüksek Lisans eğitimim boyunca, bu tezin yürütülmesi ve ortaya çıkarılması aşamasında bilgi ve tecrübelerinden yararlandığım değerli danışman hocam Yrd. Doç. Dr. Mikail TEL hocama,

Tez çalışmam da bana büyük destek olan ve yardımlarını esirgemeyen; sayın Doç. Dr. Mehmet TURAN'a,

Son olarak bu güne kadar hep yanımda olan ve beni sabırla destekleyen sevgili aileme sonsuz teşekkürler.

İÇİNDEKİLER

	<u>Sayfa No</u>
ONAY SAYFASI	Hata! Yer işareti tanımlanmamış.
TEŞEKKÜR	iii
İÇİNDEKİLER	iv
TABLolar LİSTESİ	vii
1. ÖZET	1
2. ABSTRACT	3
3. GİRİŞ	5
3.1. Lisansüstü Eğitim Kavramı	6
3.2. Lisansüstü Eğitimin Önemi	8
3.3. Lisansüstü Eğitimin İşlevleri	9
3.4. Dünyada Lisansüstü Eğitim	13
3.5. Türkiye’de Lisansüstü Eğitim	18
3.5.1. Üniversite	18
3.5.2. Enstitü	19
3.5.3. 1960 ve Öncesi Dönemde Lisansüstü Eğitim	20
3.5.4. 1960-1980 Dönemi	23
3.5.5. 1981 ve Sonrası Dönem	23
3.6. Türkiye’de Lisansüstü Öğretim Programları	26

3.6.1. Yüksek Lisans Programı	26
3.6.1.1. Tezli Yüksek Lisans Programı	27
3.6.1.2. Tezsiz Yüksek Lisans Programı	27
3.6.2. Doktora Programı	28
3.7. Beden Eğitimi Kavramı	32
3.7.1. Beden Eğitimi Öğretmeni	34
3.8. İlgili Araştırmalar	36
4. GEREÇ VE YÖNTEM	38
4.1. Araştırmanın Amacı	38
4.2. Araştırmanın Konusu ve Önemi	38
4.3. Araştırmanın Yöntemi, Evreni ve Örneklemi	39
4.4. Araştırmanın Modeli	41
5. BULGULAR	44
5.1. Katılımcıların Sosyo-Demografik Özelliklerine Ait Bulgular	44
5.2. Araştırmaya Katılan Öğretmen Adaylarının Lisansüstü Eğitimin Katkılarına İlişkin Genel Görüşleri	52
5.3. Araştırmaya Katılan Öğretmen Adaylarının Lisansüstü Eğitimin Niteliklerine İlişkin Genel Görüşleri	55
5.4. Araştırmaya Katılan Öğretmen Adaylarının Cinsiyet Değişkenine Göre Lisansüstü Eğitime İlişkin Görüşleri	58

5.5. Araştırmaya Katılan Öğretmen Adaylarının Büyüdükleri-Yetiştikleri Yere Göre Lisansüstü Eğitime İlişkin Görüşleri	70
5.6. Araştırmaya Katılan Öğretmen Adaylarının Ailelerinin Aylık Gelirlerine Göre Lisansüstü Eğitime İlişkin Görüşleri	83
6. TARTIŞMA	96
7. SONUÇ VE ÖNERİLER	99
7.1. Sonuç	99
7.2. Öneriler	104
KAYNAKLAR	105
EKLER	113
Ek-1: Lisansüstü Eğitim Görüş Anketi	113
ÖZGEÇMİŞ	115

TABLOLAR LİSTESİ

	<u>Sayfa No</u>
Tablo 3.1. Yıllara göre lisansüstü eğitim durumu	25
Tablo 4.1. Araştırma kapsamında bulunan üniversiteler ve araştırmaya katılan öğrenci sayısı	40
Tablo 5.1. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının cinsiyet durumuna ilişkin frekans ve yüzde dağılımları	44
Tablo 5.2. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının yaş durumuna ilişkin frekans ve yüzde dağılımları	44
Tablo 5.3. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının sportif derecelerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları	45
Tablo 5.4. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının büyüdüğü/yetiştikleri yerlere ilişkin frekans ve yüzde dağılımları	46
Tablo 5.5. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının ailelerinin aylık gelir durumuna ilişkin frekans ve yüzde dağılımları	46
Tablo 5.6. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının lisansüstü eğitim almak istemeleri durumlarına ilişkin frekans ve yüzde dağılımları	47
Tablo 5.7. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının lisansüstü eğitim almak isteme nedeni durumlarına ilişkin frekans ve yüzde dağılımları	47
Tablo 5.8. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının ALES'e girme durumlarına ilişkin frekans ve yüzde dağılımları	48
Tablo 5.9. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının YDS'ye girme durumlarına ilişkin frekans ve yüzde dağılımları	49

Tablo 5.10. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının ailede yüksek lisans yapan bireylerin olması durumlarına ilişkin frekans ve yüzde dağılımları	49
Tablo 5.11. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının ailelerinde kimlerin yüksek lisans yaptığı durumlarına ilişkin frekans ve yüzde dağılımları	50
Tablo 5.12. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının üniversiteye giriş puan türü durumlarına ilişkin frekans ve yüzde dağılımları	50
Tablo 5.13. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının lisansüstü eğitime başlamak için öncelikli olan durumlarına ilişkin frekans ve yüzde dağılımları	51
Tablo 5.14. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının lisansüstü eğitimin katkılarına ilişkin genel görüşleri	52
Tablo 5.15. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının lisansüstü eğitimin niteliklerine ilişkin genel görüşleri	55
Tablo 5.16. Araştırmaya Katılan Öğretmen Adaylarının Cinsiyet Değişkenine Göre Lisansüstü Eğitime İlişkin Görüşleri	58
Tablo 5.17. Araştırmaya Katılan Öğretmen Adaylarının Büyüdükleri-Yetiştikleri Yere Göre Lisansüstü Eğitime İlişkin Görüşleri	70
Tablo 5.18. Araştırmaya Katılan Öğretmen Adaylarının Ailelerinin Aylık Gelirlerine Göre Lisansüstü Eğitime İlişkin Görüşleri	83

1. ÖZET

Bu çalışmanın amacı “Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde Öğrenim Görmekte Olan Öğretmen Adaylarının Lisansüstü Eğitime İlişkin Görüşleri ve Beklentilerinin Çeşitli Değişkenler Açısından İncelenmesi”dir.

Araştırmanın evrenini, 2014-2015 eğitim-öğretim yılında öğrenim gören Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümü son sınıf öğrencisi oluşturmuş olup, anketler 18 üniversitede toplam 628 Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni adayına uygulanmıştır. Araştırmada tesadüfi örneklem metodu kullanılmıştır.

Bu araştırma da 2 bölümden oluşan veri toplama aracı kullanılmıştır. Birinci bölümde katılımcıların kişisel ve sosyo-ekonomik bilgilerini tanımlamaya yönelik demografik verileri belirlemeye ilişkin sorular, ikinci bölümde ise Kazu ve Pullu’nun (2011) tarihinde geliştirdiği ölçek formu kullanılmıştır. Ölçekten elde edilen verilen bilgisayar ortamına aktarılıp, SSPS IBM 21.0 istatistik paket programı ile değerlendirilmiş ve anlamlılık düzeyi ($p<0.05$) olarak alınmıştır.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının, %57,3’ü erkek, %75’i 21-25 yaş aralığında, 408 adayın çeşitli sportif dereceye sahip olduğu belirlenmiştir. Yine öğretmen adaylarının, %43,4’ünün aylık gelirlerinin 1001-2000 TL arası, %37,2’sinin il merkezlerinde büyüdüğü tespit edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmen adayları, lisansüstü eğitim faaliyetlerinin kendilerine mesleki gelişimleri açısından olumlu etkisi olacağına inanmaktadırlar. Araştırmaya katılanların, lisansüstü eğitimin niteliklerine ilişkin görüşleri; Bu sürecin zor ve uzun olduğu, ekonomik olarak desteklenmesi ve belirli bir zaman ayrılması gerektiğini, bununla beraber de kişiyi sosyal aktivitelerden uzaklaştırdığını belirtmişlerdir.

Araştırmada, ğretmen adaylarının, lisansüstü eğitimde objektif kriterlerin uygulanmasını istedikleri görölmektedir. Öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenine göre yapılan t-testinde lisansüstü eğitime ilişkin görüşlerine bakıldığında: Erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre, lisansüstü eğitime daha olumlu yaklaştıkları görölmektedir.

Öğretmen adaylarının. %76,7'sinin beden eğitimi ve spor alanında lisansüstü eğitim almak istemelerine rağmen lisansüstü eğitim için gerekli olan ALES ve YDS sınavlarına katılma oranlarının düşük olduğu belirlenmiştir. Ayrıca öğretmen adaylarının, lisansüstü eğitimi isteme nedenleri içerisinde akademisyen olma arzusu yüksek oranlarda tespit edilmiştir.

Anahtar Kelimeler: Lisansüstü Eğitim, Yüksek Lisans, Doktora, Beden Eğitimi, Spor

2. ABSTRACT

THE INVESTIGATION OF THE OPINIONS AND EXPECTATIONS OF PHYSICAL EDUCATION AND SPORT TEACHER CANDIDATES REGARDING POST GRADUATE EDUCATION

The aim of this study, is analyzing the opinions and expectations of candidate teachers taking education in the department of Physical Education and Sports Teaching about post-graduate education in terms of various variants.

The universe of the research is composed of 4th grade students taking education in the department of Physical Education and Sports Teaching during 2014-2015 academic year. The questionnaires have been applied to 628 candidate teachers taking education in the department of Physical Education and Sports Teaching in 18 universities. Random sampling method has been used in the research.

A data gathering tool consisting of two parts has been used in this research. In the first section, questions which are used in order to determine demographic data defining personal and socio-economic informations of the participants are preferred. In the second part, the scale developed by Kuzu and Pullu in 2011, is used.

The data obtained from scale are transferred to the computer and they are evaluated with SPSS IBM 21.0 statistical package program and the level of significance is determined.

It is determined that % 57.3 of the participants are male, % 75 of them are in the range of 21-25 age and 408 candidates have various sports ranks. It is also determined that monthly incomes of % 43.4 candidates are 1001-2000 TL and %37.2 of them have been brought up in city centres.

The candidates taking part in the research believe that postgraduate training activities will have positive impacts in terms of their professional

development. They have opinions about qualities of postgraduate education such as : “It is a long and difficult process.”, “It should be supported financially.”, “It requires time and banishes individuals from social activities.”

In the research , it has been determined that candidate teachers want implementation of objective criteria in the postgraduate education. When the opinions of candidate teachers about postgraduate education, are analyzed according to the t-test which has been made according to the gender variable , it is determined that male candidate teachers approach to postgraduate education more positively than female teachers.

It is determined that those participating in the research have given feedback on the “agree “ level to the items such as “It requires self-sacrifice in terms of time.”, “It can only be achieved by entering the interview exam “, “It is a process from which only those who succeed in post-graduate education can benefit.” about the qualities of post-graduate education.

When the views of the candidate teachers about the post-graduate education are analyzed in the t-test made according to the gender variant, it is determined that they have given feedbacks on the “agree” level to the items : “It gives chance to see the innovations in the field.”, “It enhances knowledge and ingenuity about the field.”, “It teaches the process of scientific research.”

It takes attention that although the rates of candidate teachers’ desire for post-graduate education very high, the rates of their participation in the exams such as ALES and YDS which are necessary for this education, are very low.

Key words: Graduate Education, Masters , PhD, Physical Education, Sports

3. GİRİŞ

Bilginin hızla arttığı günümüzde teknolojik ve sosyal alanlarda büyük değişimler yaşanmaktadır. Bu süreçte bilgiye sahip olan ülkeler teknoloji, politika, sanat, kültür, eğitim vb. her konuda daha güçlü olmaktadır. Bu bağlamda, gelişen ve yenilenen dünyada önemli bir yer edinmek, kalkınmanın en önemli girdisi olan nitelikli insan gücünün yetiştirilmesini gerekli kılmıştır. Nitelikli insan gücünün yetiştirilebilmesi ise bilgi ve teknolojiadaki hızlı değişime uyum sağlayan ve bunu etkin bir şekilde kullanan kaliteli bir eğitim hizmeti ile mümkün olmaktadır (1).

Üniversiteler, öğrencilerin ilgi, yetenek ve kapasitelerini en akılcı biçimde değerlendirme ve toplumun ihtiyaçlarına uygun nitelikli insan yetiştirme işlevi doğrultusunda çeşitli 2 yıllık ön lisans ve 4-6 yıllık lisans programları düzenlemektedirler (2, 3). Lisans programlarının amacı; bireylerin alanıyla ilgili bilgilerini, uygulama becerilerini ve özgün bilimsel araştırma yapabilme kapasitelerini geliştirmektir. Ancak, 4-6 yıllık lisans programları, bilim ve teknolojiadaki hızlı değişimin olası tehditlerinin bertaraf edilmesinde ve bireylerin bu bilgileri edinmesinde, edindiği bilgileri uygulamasında ve bilimsel araştırma becerisini kazanmasında yeterli olamamaktadır. Bu noktada mezuniyet formasyonlarını geliştiren, yeni bilgi ve kültürlerle sürekli iletişim halinde olan bireylerin yetiştirilmesi için lisansüstü eğitim programlarına ihtiyaç duyulmaktadır (3, 4, 5, 6, 7).

Lisansüstü eğitim, öğrenme ve araştırma potansiyeli bulunan kişilerin, sadece kendi istekleri doğrultusunda, dâhil oldukları bir süreçtir (8). Bu sürecin birincil amacı, öğrencilere, bilimsel araştırma yaparak bilgilere erişme, bilgiyi değerlendirme, bağımsız araştırma yapabilme, yeni sentezlere ulaşmak için

gerekli adımları belirleme ve bilimsel olayları geniş ve derin bir bakış açısı ile irdeleyerek yorumlama becerilerini kazandırmak ve bu becerileri kullanarak özgün bir bilimsel eseri ortaya çıkarması için yol göstermektir. Lisansüstü eğitimin ikincil amacı ise; toplumun ihtiyaçlarını karşılayabilecek öğretim elemanlarının yetiştirilmesidir (3, 9). Türkiye’de öğretim elemanına duyulan ihtiyaç oldukça fazladır.

Beden eğitimi öğretmenleri eğitim ve sporcu yetiştirme konusunda önemli bir misyon üstlenmişlerdir. Beden eğitimi öğretmeni kendi derslerini yürütürken aynı zamanda yeni sporcuların yetişmesinde, çocuk ve gençlerin en önemli rehberidir.

Beden eğitimi öğretmen adaylarının mesleki gelişimlerine paralel olarak devamında yapacakları lisansüstü eğitim faaliyetlerinde hem öğrencilerin kendilerini yetiştirip geliştirmeleri açısından hem de verecekleri eğitimin ve de spor bilimine katkısı açısından önem arz etmektedir.

Bu araştırmanın amacı da, beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının beden eğitimi ve spor anabilim dalında lisansüstü eğitime ilişkin görüşleri ve beklentilerini belirlemektir. Bu amaç doğrultusunda, Türkiye’deki beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının; cinsiyet, büyüdükları yer, gelir durumu ile lisansüstü eğitime ilişkin görüş ve beklentileri arasında farklılıkların olup olmadığını incelenecektir.

3.1. Lisansüstü Eğitim Kavramı

Lisansüstü eğitimin kapsam ve işlevine ilişkin çeşitli tanımlamalar yapılmıştır. Lisansüstü eğitim, üniversitede lisansüstü derecelere götüren,

araştırma yoluyla bilgiye katkıda bulunacak ve gelişen toplumun ihtiyaçlarını karşılayacak bilim insanı ve öğretim elemanı yetiştirmeyi amaç edinen bir faaliyet (9); bir alanda derinlemesine çalışarak lisans eğitiminden daha üst seviyede bilgi ve etkinliğe sahip olan yüksek ihtisas gücünü yetiştiren eğitim programı olarak tanımlanmıştır. Buna göre, lisansüstü eğitimin, araştıran, bilim üreten ve aydınlatan bir bilim insanı yalnızca mevcut bilgiyi aktaran değil, yeni bilgileri araştıran, analiz eden ve bunları öğrencilerine aktaran bir öğretim üyesi kendi alanında mevcut çalışmaları bilen, yeni bulgulara ulaşmak için çalışan ve bulgularını yayan araştırmacı yetiştiren bir eğitim faaliyeti olduğu belirtilmiştir (10).

Yüksek Öğretim Kanunu ve İlgili Mevzuata göre lisansüstü eğitim, 2547 sayılı Yükseköğretim Yasasının 65. Maddesi hükmü gereğince Üniversitelerarası Kurulca hazırlanan “Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği” ile düzenlenmiştir. Yönetmeliğin (b) maddesinde lisansüstü eğitimin yüksek lisans, doktora ve sanatta yapılan yeterlik programlarından oluşan, lisans öğretimine dayalı eğitim-öğretim ve araştırmanın sonuçlarını ortaya koymayı amaçlayan bir yükseköğretim olduğu belirtilmiştir (11).

Oğuzkan, lisansüstü eğitimi ifade ederken; “lisansüstü eğitimin kavramsal düzeyde, lisans derecesi ya da diploması almış olanlara ilgi duydukları bir bilim dalında yüksek lisans veya doktora öğrenimi yaparak uzmanlaşma olanağı sağlamak üzere düzenlenen eğitim olarak tanımlanmıştır” demektedir (11).

3.2. Lisansüstü Eğitimin Önemi

Lisansüstü eğitim, lisansüstü çalışmalara yön veren enstitüler tarafından koordine edilen yüksek lisans ve doktora programından oluşmaktadır. Lisansüstü eğitim, lisans öğrenimini tamamlamış kişilere, bir bilim dalında uzmanlaşma olanağı sağlamak üzere düzenlenen ve bazı uygulamalarda yüksek lisans (bilim uzmanlığı) ve doktora öğrenimi olmak üzere iki aşamalı bir öğrenim sürecini, bazı uygulamalarda da sadece doktora öğrenimini kapsayan bir eğitim türüdür (12).

Burada da vurgulandığı gibi, lisansüstü öğretim sürecinin sonunda kişinin bir bilim dalında uzmanlaşması beklenir. Buna göre, lisansüstü öğretim programları ve özellikle doktora programlarının amaçları, kişilere bağımsız araştırma yapabilmek, bilimsel olayları geniş, derin bakış açısı ile irdeleyerek yorumlayabilmek, yeni sentezlere ulaşmak için gerekli adımları belirleyebilmek, yeni teknolojilere uyum sağlayabilmek için gerekli bilgi, beceri, tutum ve yeterlikleri kazandırmaktır (13). Bir başka ifadeye (1) göre doktora öğretiminin amacı; evrensel düzeyde bilgi üretebilecek, kendi başına bir araştırmayı planlayıp, yürütüp sonuçlandırabilecek düzeye erişmiş, ülke sanayisi ve iş yaşamıyla diğer üniversitelerin gereksinim duyduğu öğretim üyesi ile bilim insanlarını ve araştırmacıları yetiştirmektir. Bu iki tanımdan da anlaşılabileceği gibi, doktora düzeyinde lisansüstü öğrenim görenlerin, üniversite içinde öğretim üyesi, bilim insanı ve araştırmacı olarak görev alabilecek yeterliğe sahip olduğu kabul edilir. Alanında eğitim-öğretim etkinliklerini sürdürmesi, bilime yenilik ve katkı getirmesi, aynı zamanda ülkenin, toplumun, tüm insanlığın sorunlarının çözümüne dönük, özgün araştırmalar yapması beklenir.

Lisansüstü programlar, üniversitelerin topluma karşı temel sorumlulukları olan araştırma-geliştirme çalışmalarının gerçekleştirildiği ortamlardır. Bu nedenle lisansüstü öğretim, üniversitenin akademik ve araştırmacı kimliğinin oluşmasında temel etkinlik alanını oluşturur. Bu kimliğin güçlü olması, lisansüstü öğretim sürecinde ortaya konan araştırmaların ve yetiştirilen insan kaynaklarının nicel ve nitel yönden yeterli ve güçlü olmasına bağlıdır. Bu kimlik, ortaya konan araştırma ürünlerinin genelde toplumun, özelde de ilgili toplumsal sistemin sorunlarına dönük olduğu ve bu sorunlara uygulanabilir çözüm yolları ortaya koyduğu sürece daha da güçlenir (12).

Giderek baş döndürücü bir hızla artan bilimsel bilgi birikiminin ve hızlı değişen teknolojik oluşumların hâkim olduğu dünyamızda lisansüstü eğitimin uzman ve bilim insanı yetiştirmedeki önemi her alanda ortaya çıkmaktadır. Üniversitenin bu önemli işlevi çerçevesinde, tüm dünyada üniversite mezunlarının sayıları hızla artmış, üniversite eğitimi kademeleri içinde, mezuniyet sonrası eğitim programlarının hem istihdam için hem de toplumun ihtiyacı olan yüksek nitelikli insan gücünü oluşturma yönünde geliştirilmesi gerekli olmuş ve lisansüstü eğitim, toplumlarda bilimsel veriler ve teknolojik gelişmelerin bir kabı olarak zaman içinde üniversite ve yükseköğrenim kurumlarının temel amacı haline gelmiştir (12).

3.3. Lisansüstü Eğitimin İşlevleri

Lisansüstü eğitimin işlevleri, üniversitelerin işlevleri ile paralellik göstermektedir. Bilim ve sanat üretmek, yaymak, toplumsal sorunları doğru algılamak ve sorunlara çözüm önerileri geliştirmek ve üst düzey insan gücünün

yetiştirilmesine katkıda bulunmak biçiminde belirtilebilecek bu işlevler doğrultusunda, lisansüstü eğilimin önemi günümüzde giderek artmaktadır (14).

Lisansüstü eğitim, ülkelerin hedefledikleri amaçları gerçekleştirmelerinde iki yönden katkı sağlar. Bunlardan birincisi, yükseköğretim kurumlarının geleceğin öğretim üyelerini ve araştırmacılarını yetiştirmesidir. Bu bağımsız araştırmacılar yarının paradigmaları ve ürünleri için gerekli altyapı çalışmalarını yapacak ve geleceğin öğretim üyeleri ile araştırmacılarını eğiteceklerdir. Lisansüstü eğitimin ikinci katkısı ise, ülkelerin teknolojik, ekonomik ve kültürel gelişimleri ile ilgili sorunlarına çözüm getirmesidir (15).

Toplumun gereksinimi olan, özellikle yükseköğretimde ve bilimde seçkinler, gelişmiş ülkelerin birçoğunda olduğu gibi üniversitelerdeki doktora programlarıyla yetiştirilebilmektedir. Lisansüstü öğretim, yükseköğretimde öğretim ve araştırma bütünlüğünü daha kuvvetli hale getiren ve sürdüren bir bağlıdır. Lisansüstü programlar ve özellikle doktora programlarıyla kişilere bağımsız araştırma yapma, bilimsel olayları geniş ve derin bir bakış açısı ile irdeleyerek yorumlama ve yeni sentezlere ulaşma yeteneği kazandırılmaktadır. Nitekim Arıcı'ya göre (14) lisansüstü öğretimin işlevleri şu şekildedir:

- Bilim/sanat üretmek ve yaymak,
- Toplumsal sorunları doğru algılamak ve çözüm önerileri geliştirmek,
- Üst düzey insan gücünün yetiştirilmesine katkıda bulunmaktır; şeklinde sınıflamıştır.

Lisansüstü öğretimin gelişmesini sağlayan ve bugün lisansüstü öğretimi yükseköğretimin önemli bir kademesi durumuna getiren başlıca etkenler ise şunlardır (1):

Araştırma etkinliklerinin üniversitenin işlevleri arasına girmesi,

Bilimsel ve teknolojik gelişmelerin çok hızlı biçimde gelişmesi ve bunda üniversitenin önemli rol oynaması,

2. Dünya Savaşından sonra bilgi birikimi ve buluşların, yeni uzmanlık alanlarının ortaya çıkmasına yol açması,

Ülkelerin kalkınmasında yüksek nitelikli insan gücüne daha fazla gerek duyulması gibi nedenler çoğu ülkelerin araştırma politikalarını etkilemiş ve onlara rehberlik etmiştir.

Günümüzde yükseköğretim kurumlarında nitelikli meslek elemanlarının yetiştirilmesi iki yıl süreli ön lisans ve dört yıl süreli lisans eğitimi yoluyla; araştırmacı ve bilim insanlarının yetiştirilmesi de lisansüstü eğitim yoluyla gerçekleştirilir. Bu nedenle, bilimsel araştırma ve inceleme temeline dayanan lisansüstü eğitim, üniversitelerin en öncelikli işlevlerinden birisidir. Çünkü bir ülkenin gelişme ya da kalkınmasında çekici güç (lokomotif) olan bilimsel kalkınmışlığın doğrudan muhatabı üniversitelerdir (15).

Bilgi çağında, tüm dünyada eğitim sisteminin amaçlarına baktığımızda; öğrencinin bilgi birikimini arttırmaya, gelecekteki ve şimdiki yaşantısını başarıya ulaştırmaya yönelik çalışmalara odaklanıldığını görürüz. Bu duruma göre bireyin yaratıcılığını geliştirme, bilgiye ulaşma yollarını öğretme, sağlıklı ve uyumlu kişilik geliştirme, aktif öğrenme ortamlarına ulaştırarak sorunların pratik

çözümlerini geliştirebilme amaçlanmaktadır. Akademik ortamlarda da bu durum biraz daha derinlemesine irdelenerek günümüz toplumlarının sorunlarına çözüm üretmede etkin bir araç olarak kullanılmaktadır (12).

Bilgi çağında hızla ilerleme gösteren bilgiye ulaşmak ve bunun getirisi olarak bilgi okuryazarı olmak, eğitimin önemini tekrar ortaya koymakta ve eğitim sürecini etkilemektedir. Önceleri okuma yazma ile yetinen bireylere, artık lisans eğitimin yeterliliği bile tartışılır olmuştur.

Türkiye’de öğretim elemanı yetiştirme sürecinde öğretim üyesi adayı, alanıyla ilgili bir olayı, bir olguyu kavrama, düşünce yürütme, araştırmayı kurgulama ve çıkarsamalarda bulunma konusunda bir yaklaşım geliştirir. Bu yaklaşım, öğretim elemanının mesleki yaşamı boyunca taşıyacağı mesleki kimliğinin de omurgasını oluşturur. Olay ve olguların çok yönlü değerlendirildiği, kendi toplumsal gerekçeleriyle uyumlu yaklaşımlar geliştirebildiği, farklı bakış açıları ve paradigmaların birlikte ele alındığı doktora programlarından öğretim üyesi adayının, bilimsel ve entelektüel birikimlerinin daha fazla gelişebileceği beklenebilir (17).

Lisansüstü eğitim, sürekli değişim ve gelişme ile karakterize olan 21. yy. örgütleri için birçok gelişim fırsatları sunarken, küreselleşmenin yarattığı rekabetçi ortam ve sürekli değişim nedeniyle de belirsizlik ve meydan okumaları bünyesinde barındırmaktadır. Örgütler gittikçe karmaşılaşan bu küresel ortamdan, sürdürülebilir bir değişimle gelişmeyi yakalayabilmek ve rekabet edebilmek için etkili stratejiler geliştirmek durumundadırlar. Yükseköğretim kurumları, yüklendikleri misyon nedeniyle yüksek nitelikte eğitim ve araştırma etkinlikleri sunan ve ulusların gelişmesi ve kalkınmasında önemli rol oynayan

eğitim kurumlarıdır. Ancak üniversiteler aynı zamanda sahip olduğu kültürel ortam ve geleneksel yapılanma yanında yaşanan politik, ekonomik ve kültürel sorunlar nedeniyle çoğu kez değişime etkili şekilde yanıt verememekte, toplumsal beklenti ve ihtiyaçları yeterince karşılayamamaktadır. Bu durum üniversiteler üzerinde bir baskı oluşturmakta ve üniversiteleri değişim yönünde zorlamaktadır (18).

Lisansüstü eğitimin niteliği, üniversitenin niteliğini, üniversitenin niteliği ise giderek toplumun niteliğini etkilemektedir. Her türlü öğretim kademesindeki öğretmenlerin yetiştirilmelerinin üniversite düzeyinde gerçekleştirilmesi, disiplinler arası niteliği olan eğitim sistemlerinde her türlü uzman ve akademisyenin lisansüstü eğilim kademesinde yetiştiriliyor olması konuyu daha da önemli kılmaktadır (11).

Küreselleşme ve bilgi teknolojilerindeki hızlı gelişmeler; eğitim düzeyi yüksek, bilimsel araştırma ve geliştirmeye önem veren insan gücünün yetiştirilmesini, üretimde verimliliği ve ileri teknoloji kullanımını ön plâna çıkarmakta ve evrensel zenginlikten daha fazla pay alınması için fırsatlar sunmaktadır. Bu nedenle eğitim, toplumların bilgi toplumu haline gelmesinde yaşamsal bir önem taşımaktadır (19). Buna göre lisansüstü eğitimin ortaya koymuş olduğu verilerden hareketle AR-GE çalışmaları zemininde yeni bir biçimlendirmeye ihtiyaç vardır.

3.4. Dünyada Lisansüstü Eğitim

Son dönemde yükseköğrenim tartışmalarının en gözde maddesi, geleneksel Amerikan ve Avrupa üniversitelerini elitist köklerinden uzaklaşıp “kitleleşmesi”,

yani bir anlamda daha demokratikleşmesi. Bu eğilim özellikle Amerikan üniversitelerinde uzun zamandır göze çarpsa da artık dünya “beyin pazarı”nda iki önemli oyuncu daha öne çıkıyor: Çin ve Hindistan. Çin’in tarihteki en büyük yükseköğrenim patlamasına ev sahipliği yaptığı ise bir gerçektir. The Economist Dergisinin 10 Eylül 2005 sayısında yayınlanan verilere göre, Çin’de 1980’lerde üniversiteye gidenlerin sayısı, nüfusun yüzde 3’ü iken, 2003’te bu oran yüzde 17’ye çıktı. Aynı araştırmaya göre, dünyada yurtdışında öğrenim yapan öğrenci sayısının yüzde 10’u Çin’e ait. Hindistan’da ise üniversiteye gidenlerin sayısı 1990’larda patlama gösterdi. Bu rakam 4.9 milyon öğrenciden 9.4 milyona fırladı. Tüm dünya üniversitelerinde yasını basını almış öğrenciler de eskiden bir avuç ayrıcalıklı elitin elinde bulunan yükseköğrenimden paylarını almaya başladılar. Gelişmiş ülkelerden sonra artık gelişmekte olan ülkeler de bu yetişkin öğrencilere kapılarını açmış durumda (20).

Eğitimdeki farklı yaklaşımları görme bazında olaya bakıldığında, Avrupa’daki yaklaşımlar önem kazanmaktadır. Küresel süreç içinde bulunan ülkeler arasında eğitim de ortaklaşa özellikler taşıyacaktır, örneğin üniversitelerde öğrenci değişiminin çok yaygınlaşacağı beklenmektedir. Esasen Avrupa Topluluğundaki ülkeler bu uygulamaya çoktan başladılar bile. Avrupa Birliğine ait ülkelerdeki üniversiteler, öğrencilerin istedikleri üniversiteden dersler alabilmelerini ve öğrenimlerine ara vermeden devam edebilmelerini sağlayacak biçimde yapılanmaktadır, öğrencinin bir sömestrde bir üniversitede, başka bir sömestrde başka bir ülkenin üniversitesinden ders alması sağlanmaktadır. Böylelikle öğrenciler, değişik düşünceler, değişik görüşlerden yararlanmış olurlar. Avrupa Topluluğu, ERASMUS adındaki proje doğrultusunda 2000’li yıllardan

itibaren yükseköğrenim öğrencilerinin % 25'ini en az bir akademik yıl topluluğa bağlı bir diğer ülkede eğitmeyi öngörmektedir. Böylece bu projeye göre milyonlarca öğrenci, üye ülkeler içinde rotasyona tabi tutulacaktır. Bu proje ile 21. Yüzyılda uluslararası entegrasyon yaratacak ve yasatacak kitleleri eğitmek amaçlanmıştır (21).

Avrupa'nın eğitime bakış açısını Tekeli şöyle ifade etmektedir: Avrupa kültürler arası öğrenmeye ilişkin soruları sormakta ve bu yolda önemli adımlar atmaktadır. Avrupa Birliği hâlâ farklılıkların değerli sayıldığı, farklılıkların korunduğu bir Avrupa mı olacak? Yoksa, Avrupa Birliği sonunda dünyanın tüm köselerinden kültürlerle açık mı olacak? Çok kültürlü olmak, farklı kültürlerden insanların birbirine hoşgörü göstererek yan yana yaşaması anlamına mı gelmelidir? Yoksa kültürler arası olmak, yoğun etkileşimli ve bütün sonuçlarıyla birlikte kültürler arası bir toplum olarak mı düşünülmelidir? Tabii, yenilikçilik kapasitesi yüksek bir AB oluşması isteniliyorsa, bütün sonuçlarıyla birlikte kültürler arası bir toplum olacak, eğitim de bu yolda gelişecektir. Başka bir deyişle, kültürler arası duyarlılıklarda etnomerkezci yaklaşımlar yerini etnogöreceli yaklaşımlara bırakacaktır (22).

19 Haziran 1999'da Bolonya'da toplanan Avrupa Eğitim Bakanları ortak deklarasyonu olan Bolonya Deklarasyonu'nda eğitimin önemine değinirken su ifadeler kullanılmıştır: 'Eğitimin önemi ve istikrarlı, barışsever ve demokratik toplumların gelişmesi ve güçlendirilmesinde eğitimde işbirliği evrensel olarak üstün kabul edilir'. Üniversitelerin bağımsızlığı ve özerkliğinin sağlanması yükseköğretim ve araştırma sistemleri değişen ihtiyaçları, toplumun isteklerini ve bilimsel ilerlemeleri sürekli adapte edilebilmesi en önemli husustur.

Deklarasyonda diploma derecelerinin denkliği, öğrenci mobilitesi ve alınan eğitimin bireylerin iş bulmasına, mevcut işlerinde kullanılabilir olmasına ve öğrenci mobilitesi vasıtasıyla diğer Avrupa ülkeleri arasında kültürel bağların daha sıkı olmasına yardımcı olabileceğine dikkat edilmesi vurgulanmıştır (23).

Avrupa Birliği'ne üye olan ülkelerin yükseköğretim sistemleri arasında önemli farklılıklar vardır. Üniversite ve üniversite dışı diye ikili yükseköğretim sistemine sahip olan ülkeler; Avusturya, Danimarka, Finlandiya, Fransa, Almanya ve Hollanda'dır. İsveç ile Birleşik Krallıkta ise bütün yükseköğretim üniversite adı altında toplanmıştır. Avrupa Birleşik Devleti fikrinin gerçekleşmesi için yükseköğretim kurumları arasında benzerliklerin ve işbirliğinin artırılması gerekir. Başlangıçta yükseköğretim sisteminde sağlanacak dört önemli ortak husus tespit edilmiştir (24):

- 1.Genelleştirilmiş bir Avrupa kredi sistemi
2. Diplomalar için ortak bir yapının belirlenmesi
3. Kalite kontrolü ve değerlendirilmesi
4. Yeni öğrenme olanaklarının hizmete sunulması

AB üyesi olan ülkelerde yükseköğretim kurumlarının akademik değerlendirilmesi ve kalite kontrolü için gerekli kurumlar oluşturulmaktadır. Yeni öğretim olanakları akademik hareketliliği daha da artıracak, öğrenciler, öğretim üyeleri ve üniversite idarecileri için adeta sınırlar kalkmış olacaktır (25).

Tosun, Avrupa ve dünyada lisansüstü eğitimin şimdiki durumunu şu şekilde ifade etmiştir (15):

- İskandinav ülkeleri 1990 yılında Bakanlar Konseyi kanalıyla İskandinav İleri Çalışmalar Akademisi'ni (Nordic Academy of Advanced Studies) kurmuşlardır. Bu kuruluş bugüne kadar 7 milyon ABD doları mali destek sağlayarak 6,000 dolayında İskandinav doktora öğrencisiyle bunların danışmanlarını desteklemiştir.
- 1992 yılında Hollanda, Belçika, Almanya, Fransa ve Danimarka arasında kısaca CMPRT (Co-operation and Mobility in Postgraduate Research Training) olarak adlandırılan anlaşma imzalanmıştır. Bu anlaşmaya Fransa'dan 43-Ecoles Doctorales; Hollanda'dan 97 araştırma okulu; Almanya'dan 130 Gradüierten Køltes; Danimarka'dan ise doktora programı olan her üniversite katılmıştır.
- Almanya'da 1990 yılından beri Graduierten Kolleg olarak adlandırılan lisansüstü okullar kurulmuştur. Almanya'daki temel prensip, 5 ile 15 tez danışmanı yönetimindeki yaklaşık 15 ile 30 doktora öğrencisinin bir Graduierten Kolleg oluşturmastır.
- Benzer yaklaşım Hollanda tarafından da izlenmiş ve 1991 yılından itibaren Onderzoekscholen olarak adlandırılan birimler kurulmaya başlanmıştır. Bunlar, üniversiteler içinde veya üniversiteler arasında doktora eğitiminin yapıldığı birimlerdir.

Japonya'daki üniversiteler gelişmiş çalışma ve araştırma yerleri olarak diğer ülkelere örnek olarak üretime katkı sağlamıştır. II. Dünya Savaşından hemen sonra programlar düzenli hale getirilmiştir. Savaş sonrası reformlar, daha çok araştırma ve geliştirmeye dönük olarak yüksek lisans ve doktora derecelerine

yönelik sistematik kurs çalışmaları ile resmi lisansüstü eğitim sistemini moderniz etmek istemiştir. İlk lisansüstü eğitim programları 1950'lerin ortasında, doktora ise 1960'ların başlarında uygulamaya konmuştur (26).

Japonya'da lisansüstü kayıtlar az sayıda enstitüde yoğunlaşmıştır. Üniversitelerin %60'ı yüksek lisans ve %40'ı doktora seviyesindeki çalışma programına sahip oldukları halde, yüksek lisans öğrencilerinin yarısı ve doktora adaylarının 2/3'si bütün üniversitelerin %5'ini oluşturan iki düzine enstitüde yoğunlaşmıştır (26).

3.5. Türkiye'de Lisansüstü Eğitim

Türkiye'de lisansüstü eğitim, üniversite, enstitü kavramları tarihsel gelişim süreci içerisinde incelenecektir. Ayrıca Türkiye'de lisansüstü eğitim programları ve beden eğitim kavramı incelenerek sunulmuştur.

3.5.1. Üniversite

Eğitimin temel amacının geleceğe yatırım olduğunu düşündüğümüzde, toplumların gelecekteki yaşam kalitesi, üniversitelerinde kalitesine bağlıdır (20). Kavram olarak üniversite Latince “Üniversitas” kelimesinden türetilmiştir. Ortaçağda kullanılmaya başlanan bu kelime o zaman herhangi bir ‘birlik’ anlamına geliyordu. Ortaçağın yarattığı bütün eğitim kurumları içerisinde, esas hatlarıyla günümüze kalanlarını üniversiteler teşkil eder (28).

Üniversiteler; gerek kavram, gerek fonksiyon ve görevler olarak tarihi süreç içerisinde toplum beklentilerine uygun olarak değişime, gelişime uğramışlardır. Toplumun ihtiyacından doğan bu kurumlar, toplumu değiştiren bir niteliğe de sahip olmuşlardır. Bu yüzden kuruluşlarında üniversite tipi ile toplum

yapısı arasında sıkı bir bağıllık olduğu söylenebilir. Bunun için toplumların hayatında en önemli eğitim kurumlarının başında kuşkusuz üniversiteler gelmektedir (29). Nitelikli birey yetiştirme konusunda eğitim sürecinde, genel olarak üniversitelere, özel olarak ise lisansüstü eğitime büyük görev düşmektedir (30).

Üniversite kavramının ve işlevlerinin de zamana ve değişken koşullara ayak uydurması beklenmektedir. Üniversite, bilimsel araştırma merkezidir; düşünmeyi bilimsel bir konu üzerinde kendi başına bir fikir sahibi olmayı öğretir. Üniversitenin esas işlevi kültür öğretimi ve çağın ulaştığı hayati fikirler sistemini tesis etmektir. Bu doğrultuda üniversitenin şu üç işlevi kapsadığı söylenebilir: Kültür aktarımı, araştırma yapılması, bilimsel araştırma ve yeni bilim adamlarının yetiştirilmesi ve ülkeyi yönetenlere ışık tutacak çalışma ve araştırma yapılması olarak sıralanabilir. Ayrıca üniversitelerin temel işlevi uluslararası bilimdeki gelişmeleri takip etmek, bilgi üretmek, bilime ulusal ve uluslararası düzeyde katkı sağlamaktır. Bu işlevlere bir açılım getirilecek olursa; doğru ve nesnel bilgi yakalamak, araştırma yapmak, özgür ve demokratik eğitim yapmak, öğrencilerin yetenek ve eleştirel bakış açılarını geliştirmek, tarafsız ve açık bir tartışma olanağı sağlamak, toplumun entelektüel kültürünü muhafaza etmek ve topluma her yönüyle örnek olmak olarak sıralanabilir (31).

3.5.2. Enstitü

Enstitü, belirli bir amaç için oluşturulmuş organize bir yapıdır. Sıklıkla özel konularda araştırma yapmak için oluşturulurlar. Ayrıca bir enstitü mesleki kuruluş da olabilir. Bazı ülkelerde enstitüler üniversitelerin bir parçası olabilir. Enstitü kelimesi Latince kelime olan “institutum”dan gelmektedir.

Üniversitelerde ve Fakültelerde birden fazla benzer ve ilgili bilim dallarında lisansüstü eğitim, öğretim, bilimsel araştırma ve uygulama yapan bir yükseköğretim kurumudur (32).

3.5.3. 1960 ve Öncesi Dönemde Lisansüstü Eğitim

Selçuklu döneminden başlayarak günümüze değin ulaşan, devlet adamı ve din adamı yetiştirme amacını taşıyan medreseler, Osmanlı İmparatorluğunda ve erken dönem Cumhuriyet'in ilanı ile başlayan süreçle 1933 yılına kadar varlığını sürdürmüştür. Bu kurumlar yükseköğretim kurumu sayılmakla birlikte, pozitivist felsefeyi benimseyen bir yönünün kısıtlı olduğu bilinmektedir. Diğer taraftan üniversite karşılığı sayılabilecek Darülfünun adında bir yükseköğretim kurumunu kurma girişimleri 19. yüzyılın ikinci yarısında başlatılmıştır (33).

“Türkiye’de de lisansüstü öğretimin gelişimini, bir bütün olarak yükseköğretim alanındaki gelişmeler ve düzenlemeler kapsamında, incelemek gerekir. Kısakürek’in (1976: 17) de belirttiği gibi, Türk eğitim sistemi içinde üniversite kavramının ilk kez kullanıldığı tarih 1933 yılıdır. Çıkarılan bir yasayla İstanbul Üniversitesi adıyla yeniden örgütlenerek isleyişi yeniden tanımlanmıştır. Milli Eğitim Bakanına; rektörü, dekanları ve öğretim üyelerini atama yetkisi veren bu yasada, üniversiteye yüklenen işlevlerden bazıları, “yüksek nitelikli insan gücünü yetiştirmek, yetenekli ve bilimsel çalışmanın önemini kavramış gençlere akademik kariyere girme olanağı sağlamak, daha etkili bir işleyiş ve bilimsel çalışma, araştırma ve öğretim sağlamak” olarak belirlenmiştir” (34).

“Bu yasaya göre düzenlenen ve 11.10.1934 yılında kabul edilen üniversitenin eğitim öğretim yönetmeliğinde, üniversite öğreniminin, tıpta doktora ile diğer fakültelerde lisans veya doktora öğrenimini kapsadığı belirtilmiştir. 1944 yılında Türkiye Cumhuriyeti’nin ikinci ve üçüncü üniversiteleri olarak Ankara Üniversitesi ile Avrupa’daki teknik yüksekokullara benzer niteliklere sahip İstanbul Teknik Üniversitesi’nin kurulması takip etmiştir. Daha sonra 1946 yılında çıkarılan 4936 sayılı Üniversiteler Yasası’nda üniversiteler, “fakültelerden, enstitü, okul ve bilimsel kuruluşlardan oluşmuş, özerkliği ve tüzel kişiliği olan yüksek bilim, araştırma ve öğretim birlikleri” olarak tanımlanmıştır. Yasada, bu görevleri

gereğince üniversitelerin, asistanların yetiştirilmesi amacıyla doktora ve tıpta uzmanlık programları düzenleyebilecekleri belirtilmiştir. 1959 yılında çıkarılan 7334 sayılı yasa ile kurulması kararlaştırılan akademilere de üniversiteler gibi lisans ve lisansüstü öğretim ve araştırma yapma görevi verilmiştir. 1960'lı yıllara kadar Türkiye'de yükseköğretim lisans ve tıpta uzmanlık veya doktora olmak üzere iki aşamalı olarak düzenlenen lisansüstü eğitim. Bu dönemde, doğrudan doktora programına girerek lisansüstü öğretim yapılabileceği sekliyle tek basamaklı hale gelmiştir” (34).

Demokrat Parti, başlattığı hızlı kalkınma hamlesinin ihtiyacı olan kalifiye elemanı yetiştirebilmek için yükseköğretim konusuna özen göstermiştir. Mevcut okullar geliştirilirken bir yandan da yeni okullar açılmaya çalışılmıştır. Yüksekokullar nitelik ve nicelik bakımından geliştirilirken, öğretmen yetiştiren okullara ayrı bir önem verilmiştir. Balıkesir, İstanbul ve Gazi Eğitim Enstitüleri'ne 1958 yılında Bursa, 1959'da da Buca Eğitim Enstitüleri eklenmiştir (35).

1952 yılında Enstitülere girmek yeni esaslara bağlanmıştır. Buna göre Enstitülere girmek isteyen öğrencilerin okullarınca aday gösterilmesi ve yapılacak seçme imtihanını başarmaları gerekiyordu. Eğitim Enstitüleriyle ilgili 1955 yılında çıkarılan yönetmeliklerde alınacak öğrencilerin çalışkanlığı, sabırlılığı, konuşma kabiliyeti, ahlaki durumu ve milli duygularının göz önünde bulundurulması isteniyordu (36).

Menderes Hükümeti'nce 1951 yılından başlayarak yurdun birçok yerinde İmam Hatip Okulları açılmış, orta dereceli okullara da din dersleri konmuştu. Bu eğitimin öğretmen ihtiyacını karşılamak için 4 yıllık bir Yüksek İslam Enstitüsü açılmıştır (35). Demokrat Parti zamanında yapılan bir diğer yenilik Cumhuriyet Dönemi'nde ilk olan yeni akademilerin açılmasıdır. Ankara İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi 1954 yılında; Eskişehir İktisadi ve Ticari İlimler Akademisi ise 1958'de eğitime başlamıştır. Demokrat Parti 1950 yılında iktidarı devraldığında,

Ankara'da bir ve İstanbul'da iki olmak üzere toplam üç üniversite vardı. Demokrat Parti iktidarı mevcut üniversiteleri geliştirmeye çalışmakla birlikte, yurdun dört köşesine yeni üniversiteler kurma gayretinde olmuştur. Bu gayretin neticesi olarak; 1955 yılında Ege Üniversitesi ve Karadeniz Teknik Üniversitesi, 1956 yılında Orta Doğu Teknik Üniversitesi ve 1957 yılında Erzurum Atatürk Üniversitesi kurulmuştur (36, 37).

1950'li yıllarda büyük kentlerin dışına üniversitelerin açılması ağırlık kazandı. Güler'e göre; bu üniversiteler, üniversitenin amaç ve fonksiyonlarına farklı bir boyut getirememiştir. Bunda, bu üniversitelerin “Büyük Kent Dışı Üniversite”, “Taşra Üniversitesi”, “Bölge Üniversitesi” gibi adlandırılmaları ve her kurulan üniversitenin “Büyük Kent” üniversitelerinden birini model olarak seçmesi ve ondan yardım istemesi etkili olmuştur (38).

Güven'e göre; Cumhuriyet'in ilk yıllarında üniversite eğitimi elit kesimle sınırlı kalmıştır. Demokrat Parti'nin ekonomik ve gelişme politikaları yükseköğretime olan talepleri arttırmıştır. Ayrıca ülkedeki genç neslin sayısının giderek artması da yükseköğretimdeki öğrenci artışını körüklemiştir. Devlet İstatistik Enstitüsü'nün verilerine göre 1950 yılı başında 25.000 dolayında olan üniversite öğrencisi sayısı, 1960 senesinde 65.000'in üzerine çıkmıştır (37).

Bu dönem yükseköğretim kurumlarının genel olarak ekonomik, sosyal ve kültürel kalkınmayı yeterli derecede desteklemediği, belli teknolojileri uygulayacak ve uzun dönemde teknoloji üretecek yeterli sayıda teknik işgücünü yetiştirecek yapıdan uzak bulunduğu; öğrencilerin genellikle genel eğitim dallarına yoğunlaştığı, mesleki ve teknik yükseköğretimde ise eğitimin teorik düzeyde kaldığı gözlenmektedir (39). Ceylan'a göre ise; DP'nin yükseköğretimde

yapmak istediği dönüşüm gerçekte tam anlamıyla gerçekleşmemiştir. Niceliksel olarak büyük gelişmeler kaydedilse de niteliksel olarak yükseköğretimde istenen gelişim olmamıştır. Ayrıca iktidar ve üniversiteler arasında işbirliği sağlanamamıştır. Bunda 1957'den itibaren açığa çıkan DP üniversite gerginliği de etkili olmuştur (40).

3.5.4. 1960-1980 Dönemi

1960'ların sonlarına kadar, yüksek lisans (master) aşaması olmaksızın, yalnızca doktora programı şeklinde yürütülen 3-4 yıllık lisansüstü öğretim, tümüyle usta-çırak ilişkisi esasına göre yürütülmüştür. 1970'lerden itibaren önce “yüksek lisans” ve daha sonra “doktora” olmak üzere iki aşamaya bölünmüş ve bu aşamalarda izlenecek yöntem ve kurallar günümüze kadar pek çok kere, ya tümüyle ya da kısmen değiştirilen yönetmelikler doğrultusunda sürdürülmüştür (16).

3.5.5. 1981 ve Sonrası Dönem

Lisansüstü öğretiminin yurt içi ve dışı programlarına yönelik olarak Tuzcu şunları ifade etmektedir:

“Lisansüstü öğretimin, yurt içi ve yurt dışı programlar olmak üzere iki kaynağı bulunmaktadır. Türkiye’de, 1929 tarihli 1416 sayılı Yasa ve 1981 tarihli 2547 sayılı Yasa çerçevesinde lisansüstü öğretim için yurt dışına öğrenci gönderilmektedir. 1416 sayılı Yasa, gereksinim duyulan alanlarda yurt dışında yüksek nitelikli insan gücü yetiştirmeye ilişkin ilk yasal düzenlemedir. 2547 sayılı Yasa ise yalnızca üniversiteler için öğretim üyesi yetiştirmeyi amaçlamaktadır. Bu iki Yasa dışında da lisansüstü öğretim için yurt dışına öğrenci gönderilmektedir:

TÜBİTAK, TÜBA vb. kuruluşların sağladıkları burslar, ülkeler arasındaki kültürel değişim programları çerçevesindeki burslar (Fullbright vb.), uluslararası kuruluşların (UNESCO, NATO vb.) sağladığı burslar, örnek olarak verilebilir. Ayrıca DPT vb. kurumların uzman insan gücü yetiştirmek üzere sağladıkları kurumsal kaynaklar bulunmaktadır” (16).

Türkiye'de lisansüstü eğitim kapasitesinin 1997 ile 2003 yılları arasında %20 oranında bir artış gösterirken; 2003 ile 2006 yılları arasında %36.8 oranında bir artış gösterdiği görülmektedir (41).

Türkiye lisansüstü eğitimde son yıllarda oldukça dikkat çekici gelişmeler yaşanmıştır. Üniversitelerimizdeki yeni enstitülerin ve buna paralel olarak yeni programların açılması gelişmelerin en önemli faktörüdür. Ancak sayıca yüksek olması üniversitelerin lisansüstü eğitimdeki kalitenin sorgulanmasına engel değildir. Yüksek Öğretim Kurumu her yıl yıllık raporlar yayınlamaktadır. Bu raporlara bakarak üniversitelerimizdeki öğrenci sayıları hakkında fikir sahibi olmak mümkündür.

Yıllara göre yapılan lisansüstü eğitim çalışmalarının sayısı aşağıdaki tabloda verilmiştir:

Tablo 3.1. Yıllara göre lisansüstü eğitim durumu (42)

Yıl	Yüksek Lisans	Doktora	Tıpta Uzmanlık	Sanatta Yeterlik	Diş Hekimliği Uzmanlık	Toplam
1959	0	1	0	0	0	1
1962	1	0	0	0	0	1
1964	1	3	0	0	0	4
1965	1	1	0	0	0	2
1966	0	2	0	0	0	2
1967	0	3	0	0	0	3
1968	5	5	1	0	0	11
1969	0	13	2	0	0	15
1970	4	9	3	0	0	16
1971	22	19	4	0	0	45
1972	23	23	7	0	0	53
1973	32	47	8	0	0	87
1974	72	34	38	0	0	144
1975	43	49	78	0	0	170
1976	48	45	125	0	0	218
1977	67	63	108	0	0	238
1978	47	88	163	0	0	298
1979	76	47	196	0	0	319
1980	73	75	210	0	0	358
1981	83	87	248	0	0	418
1982	90	96	188	0	0	374
1983	139	186	304	0	0	629
1984	377	214	326	0	0	917
1985	826	319	373	0	0	1518
1986	1110	278	436	0	0	1824
1987	1788	346	413	0	0	2547
1988	2574	536	471	7	0	3588
1989	2670	699	721	12	0	4102
1990	3081	868	836	8	0	4793
1991	3451	1000	928	14	0	5393
1992	4008	1090	844	18	0	5960
1993	4362	1221	732	26	0	6341
1994	4959	1395	981	33	0	7368
1995	5939	1660	1175	42	0	8816
1996	7598	1721	1444	73	0	10836
1997	7173	1851	1323	16	0	10363
1998	7679	2145	1406	63	0	11293
1999	7440	2279	1280	37	0	11036
2000	6467	1927	1150	29	0	9573
2001	8928	1917	1360	24	0	12229
2002	10217	2537	1446	47	0	14247
2003	10402	2722	1584	44	0	14752
2004	11757	2640	1889	34	0	16320
2005	12689	2666	1911	42	0	17308
2006	15970	2631	1498	45	0	20144
2007	14624	3548	1458	46	0	19676
2008	13846	3637	1991	68	0	19542
2009	14690	4133	2428	66	0	21317
2010	19629	4615	2960	69	0	27273
2011	16608	4750	3019	85	0	24462
2012	15043	4706	2400	88	0	22237
2013	16279	4770	2420	71	0	23540
2014	17085	4684	2287	87	0	24143

Tablo 1.1'e bakıldığında Türkiye'de lisansüstü eğitim çalışmalarının sayısının genel olarak arttığı görülmektedir. Lisansüstü eğitim çalışmaları içerisinde ise en fazla yapılan çalışma türü yüksek lisans çalışması iken bunu doktora çalışmaları ve tıpta uzmanlık çalışmaları izlemektedir.

3.6. Türkiye'de Lisansüstü Öğretim Programları

Türkiye Yükseköğretim kurumlarında yürütülen lisansüstü eğitim, 2547 sayılı Yasa'nın 65. maddesi hükmüne göre, Üniversitelerarası Kurul tarafından hazırlanan Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliğince düzenlenir. Lisansüstü eğitim, aşağıda tanımlanan programları kapsar (43).

3.6.1. Yüksek Lisans Programı

Bir lisans öğretimine dayalı ve en az iki yarıyıllık eğitim-öğretim ve araştırmayı amaçlayan lisansüstü programdır. Tezli ve tezsiz olmak üzere iki türdür (7).

Tipik bir yüksek lisans programı, kapsamlı temel yöntem derslerini ve seçilen özel bir alanda kapsamlı dersleri, bu derslerle ilgili temel uygulamaları başarı ile tamamlamayı, kapsamlı bir araştırmayı kendi başına başlatmış, tamamlamış ve bir kurul değerlendirmesinden geçirmiş olmayı gerektirir. Öğrenciler, lisans eğitimlerinde edinmedikleri özel becerileri ve bilgileri yüksek lisans programlarında edinmek üzere eğitim görürler. Yüksek lisans derecesi giderek uygulamaya yönelmek isteyen öğrencilere özgü bir seçeneğe dönüşmekte, doktora eğitimi alabilmenin koşulu olmaya da devam etmektedir. Günümüz akademik ortamında, akademik unvana sahip bir pozisyonda çalışabilmek,

öğretim verebilmek ve araştırma yapabilmek içinse doktora derecesi ön koşul durumuna gelmiştir (9).

3.6.1.1. Tezli Yüksek Lisans Programı

Tezli yüksek lisans programının amacı, bilimsel araştırma yapmak, bilime katkı sağlamak olarak ifade edilebilir. Eğer bilim insanı olmak, bilimsel araştırmalar yapmak, özetle akademisyen olmak gibi bir düşüncesi olanlar için yapılması gereken lisansüstü eğitim çalışması türüdür (44).

Tezli yüksek lisans eğitim süresi 1 yıl dersler ve 1 yıl da tez hazırlama senesi olmak üzere toplam 2 senedir. Farklı bir alandan gelen öğrencilerin 1 yıl da bilimsel hazırlık senesi okuması gerekebilir. Bu durumda tezli yüksek lisans eğitim süresi 3 yılı bulmaktadır.

Tezli yüksek lisans programlarında büyük oranda devam zorunluluğu vardır. Öğretim görevlileri öğrencilerin derslere önemli bir mazeretleri olmadığı sürece katılmaları gerekmektedir (34).

3.6.1.2. Tezsiz Yüksek Lisans Programı

Yüksek lisans programları tezli yüksek lisans programları ve tezsiz yüksek lisans programları olmak üzere 2'ye ayrılır. Aralarında belli farklar olmakla birlikte temelde akademisyen olmayı amaçlayanların tercihleri tezli yüksek lisans iken iş hayatında avantaj elde etmek için diğer bir deyişle akademisyen olma dışındaki amaçlar için tercih edilen yüksek lisans türü de tezsiz yüksek lisans eğitimidir. Akademisyen olma hedefi olmadığı halde tezli yüksek lisans eğitimini tercih eden iş dünyası çalışanları olduğu gibi, akademisyen olmayı amaçlayıp tezsiz yüksek lisans tercihi yapanlar da olabilir. Bu konuda kesin çizgiler yoktur

ancak akademisyen olmayı tercih edenlerin tezli yüksek lisans yapmaları önerilmektedir. Aynı şekilde akademisyen olmak gibi bir amacı olmayanların da tezli yerine tezsiz yüksek lisansı tercih etmeleri daha doğru olacaktır (45).

Tezsiz yüksek lisans programının amacı, öğrenciye mesleki konuda bilgi kazandırmak ve mevcut bilginin uygulamada nasıl kullanılacağını göstermektir. Tezsiz yüksek lisans programını tercih edenler çoğunlukla iş dünyasından gelenler olduğu için dersler genelde ikinci öğretim olarak uygulanır. Tezsiz yüksek lisans programları toplam 30 krediden az olmamak koşuluyla en az 10 adet ders ile bitirme projesi dersinden oluşur. Bitirme projesi dersi kredisizdir; başarılı veya başarısız olarak değerlendirilir. Öğrenci, bitirme projesinin alındığı yarıyılta projesine kayıt yaptırmak ve yarıyıl sonunda yazılı bir rapor vermek zorundadır. Tezsiz yüksek lisans programının sonunda yeterlik sınavı uygulanabilir (44).

Tezsiz yüksek lisans programları 2 veya 3 yarıyılta bitmektedir. Programı tamamlama süresi en fazla altı yarıyıldır. İlgili yönetmelikler uyarınca başarısız olan öğrencinin yükseköğretim kurulu ile ilişkisi bu süreden önce kesilebilir.

3.6.2. Doktora Programı

Uzmanlığın giderek daha ayrıntılı bilgi, daha kapsamlı bir birikim ve sonuçta daha uzun bir eğitim süreci gerektirdiği günümüzde, doktora derecesi herhangi bir alanda bilimsel yetkinlik ile eşanlamlı bir duruma gelmiştir. Doktora programları iki bölümden oluşur: Yeterlik Sınavı öncesi ve doktora tezi aşaması. Tipik bir doktora programına bakıldığında, Yeterlik Sınavı öncesinde öğrencilerin temel ve özel yöntemler hakkında kapsamlı dersler aldığı görülebilir. Doktora programlarında bilimsel yöntemler açısından yetkinlik bir zorunluluktur. Ayrıca,

kişinin seçtiği özel alanda yetkinliği de esastır: doktora öğrencisinin alanının iç yelpazesini iyi tanınması beklenilir. Bazı doktora programlarında öğrenciden bir yan dal belirlemesi, bu dalda en azından belirlenmiş sayıda ders alması ve gerekirse uygulamalara katılması, Yeterlik Sınavına da ana ve yan dalların her ikisinde girmesi beklenir. Bu sınav, doktora programlarında en çok farklılık gösteren uygulamalardan biridir. Ancak bu farklılıkların ötesinde temelde hedef aynıdır: öğrencinin alana özgü bilgi- becerileri ve araştırma yapabilmenin ön gerekleri açısından yeterli olduğunu bu sınavla göstermesi beklenmektedir. Yeterli olduğunu gösteren öğrenci, doktora tezi aşamasına geçer. Yeterlik sınavını iki kez üst üste geçemeyen öğrenciler özel durumlar dışında doktora programını bırakmak zorundadır.

Doktora tezi aşamasında öğrenci kapsamlı bir araştırmayı kendi başına başlatmış, tamamlamış ve bu araştırmayı bütünlük içeren bir rapor olan doktora tezi olarak bir kurulun değerlendirmesine sunarak geçirmiş olmalıdır. Doktora öğrencileri yüksek lisans eğitimlerinde edinmedikleri bilimsel yetkinliği doktora programlarında edinmek üzere eğitim görürler.

Bu programlara öğrenci kabulü, ÖSYM tarafından yapılan Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavına (ALES) katılan ve bu sınavda Üniversite Senatosu tarafından belirlenen puan türlerinden en az 45 puan alan adayların başvurusu ile başlayan bir süreçtir. İlgili enstitünün yetkili kurulları bu puanın üzerinde puan belirleme yetkisine sahiptir. Adaylar, lisans kademesi notları ile ilgili enstitüler tarafından yapılan sınav(yazılı, mülakat, kompozisyon, yetenek-yeterlik sınavı, portfolyo incelemesi vb.) değerlendirme sonuçlarına göre, güz ve bahar yarıyılları başında kabul edilir. Yabancı dil hazırlık sınıfı

bulunmayan enstitülerde/programlarda baraj niteliğinde yabancı dil giriş sınavı yapılır ve bu sınavda başarılı olamayan adaylar değerlendirmeye alınmaz ya da koşullu kabul edilirler (43).

Yüksek lisans programlarına alınacak öğrenci sayıları ve aday öğrencilerde aranacak nitelikler, enstitüyü oluşturan ana bilim/ana sanat dallarının önerileri üzerine Enstitü Kurulu'na karara bağlanır ve ilan edilir. Bu ilanda başvuru tarihleri, başvuru koşulları, adayların hangi alanlardan ve hangi yabancı dilden sınava tabi tutulacakları, sınav günü ve yeri belirtilir. Öğretmen yetiştirme alanlarındaki lisansüstü ders öğretim programlarına dair asgari ortak ders ve uygulamalar ile bu programlara kabul, sınav, değerlendirme ve verilecek diplomalara ilişkin yöntem ve kurallar Milli Eğitim Bakanlığı (MEB) ve Üniversitelerarası Kurulun görüşü alınarak, Yükseköğretim Kurulunca saptanır (43).

Enstitü, üniversitelerde ve fakültelerde birden fazla benzer ve ilgili bilim dallarında lisansüstü eğitim, öğretim, bilimsel araştırma ve uygulama yapan, yayın etkinliklerini sürdüren bir yükseköğretim kurumudur. Bu kurumlar, genellikle bağlı oldukları üniversitenin genel anlayışları doğrultusunda bilimde ufuk açacak, bilgi hazinesine yenilerini katacak lisansüstü çalışmaların nasıl olması gerektiği konularında kurallar koyarlar. Ayrıca, öğrencilere bir tür yansızlık da sağlamaktadırlar: lisansüstü öğrencilerin alınması, tez savunmalarının yapılması kürsü başkanlığının denetiminde ya da tez danışmanının tekelinde değildir; programa kabulden başlayarak sınavları enstitü yaptırır, sınav kurulu üyelerini belirler ve atar, bilimsel değerlendirme jürilerini kurarlar.

Enstitülerin temel işlevleri, bilim adamı yetiştirmek, üniversiteye, serbest iş sektörlerine, sanayi ve üretim merkezlerine bilimsel ölçütlere göre eğitilmiş elemanlar yetiştirmek bilimsel araştırma yaptırmak ve uygulamaktır. Bir başka deyişle, enstitüler, bilimsel kalkınmayı hedef edinerek, içinde bulunduğu üniversitenin lisansüstü eğitim ve araştırma olanaklarını değerlendiren, etkili hale getiren, aynı zamanda meslek sahiplerine ve hatta uzmanlara yeni bir alanda teorik pratik beceri kazandıran ya da düzenli ve zorunlu programlar açarak, diplomalarının güncelliğini koruyan kurumlardır. Enstitülerden ayrıca, lisansüstü eğitim olanaklarını uluslararası düzeyde değerlendirerek yurt dışında da etkinlik göstermeleri beklenir (15, 46).

Fakülte düzeyinde örgütlenmede son yıllarda tartışılan bir konu, lisansüstü çalışmaların örgütlenmesidir. Bu bağlamda enstitülerle ilgili bugünkü uygulamaya bazı esneklikler getirilmesinde yarar görülmektedir. Bu yaklaşım, esas olarak tek bir fakültenin alanına giren yüksek lisans ve doktora programlarının enstitüler eliyle yürütülmek yerine fakültelere bırakılması, yalnızca fakülteler arası nitelik taşıyan programların enstitülere bırakılması ya da yeğlemenin üniversitelere bırakılması gibi çeşitlilikler göstermektedir (47).

Bu arayışın temel nedenini, son yılların lisansüstü eğitimle ilgili tartışmalarında bulmak olasıdır. Bu tartışmalarda enstitülerle ilgili gündemi genellikle, Fen Bilimleri, Sosyal Bilimler ve Sağlık Bilimleri Enstitüleri oluşturmaktadır. Bu enstitüler, bilim ve teknolojide geleceğin liderlerini yetiştirmenin yanı sıra, ülkemizin giderek artan sosyal ve ekonomik problemlerine çözüm getirebilecek yaratıcı ve entelektüel beyinleri yetiştirmekten de sorumludurlar (48, 49).

3.7. Beden Eğitimi Kavramı

Türklerde Beden Eğitimi kültürüne verilen yüksek önem, Türkleri bütün bozkırın tek hakimi yapmıştır. Türkler; binicilik, okçuluk, avcılık, güreş, kılıç, ağırlık kaldırma ve koşullar gibi daha ziyade savaşa hazırlayıcı sportif hareketlerle, bunların devamını sağlayan gökbörü, çögen, cirit gibi oyunları bir vücut kültürü haline getirmişlerdir; hayatlarının her zerresinde nüfus etmiş olan örf, adet ve geleneklerine karışan bu uğraşlarını göçler ve akınlar vasıtasıyla diğer ülkelere de taşımışlardır (50).

Hareket eden ve hareket ettiği sürece yaşayabilen bir varlık olan insan, küçük yaştan itibaren hareket beceri ve spor yapma alışkanlığı kazanması, çocuğun; “Hareket etme, motorsal beceriler yoluyla yaşantı edinme, başka çocuk ve gençlerle oynama, mücadele etme ve takdir edilme” gibi ihtiyaçlarının giderilmesinde önemli rol oynamaktadır (51). Bu nedenle spor, insan yaşamının bir parçası ve onu yetkinleştiren bir kavram olma özelliğini gün geçtikçe hissettirmekte ve onsuz olunamayacağı gerçeği kabul edilmektedir (52).

Günümüzde “Beden Eğitimi” ve “Spor” kavramları çoğu kez birbirlerini tamamlayan, bazen de birbirlerinin içine giren tanımlarla açıklanmaya çalışılmaktadır. Bilindiği gibi insanın canlılığının belirtisi harekettir. İlk zamanlar insanın ilkel güdüleriyle oluşan ve sadece varlığını koruma ve sürdürme güdülemeyi gerektiren “doğal hareketler” dediğimiz hareketleri kapsardı. Fakat günümüz toplumları teknolojinin getirdiği imkânlardan yararlanma yoluna giderek, gerekli bedensel ve ruhsal faaliyetleri tabilikten çıkarmış, bilinçli olarak kendi bulduğu yöntemlerle bedensel aktiviteleri sağlamıştır. “P. O. Astrant'ırı

dediği gibi insan organizması hareket için yaratılmıştır. Düzeni ona göre kurulmuştur” (53).

Doğal hareketlerin, uygarlığın ilerlemesi ile değişikliğe uğraması, bir takım vücut bozuklukları ve hastalıklarında Beden Eğitimi ve Spor bir tedavi aracı gibi kullanılmaktadır. Öyleyse insan yeni şartların getirdiği bozukluğu tabii olmayan hareket ve faaliyetlerle gidermeye çalışmaktadır. İşte gerek doğal gerekse yapma faaliyetlerle kişide yeni değişiklikler, daha önceki zayıf durumunu düzeltici iyi durumunu muhafaza edici, yetersizliğini iyileştirici faaliyetler olarak Beden eğitimi faaliyetleri ortaya çıkmıştır. Beden eğitimi tanımlayacak olursak “Bedensel etkinlikler aracılığıyla eğitimin sağlanmasıdır” denilebilir. Öyle ki rekor kırma şampiyon olma amacı gütmeyen (54).

Yaylacı ya göre beden eğitimi;

Bireye fiziksel aktiviteler yoluyla fiziksel, zihinsel ve sosyal beceriler kazandırma sürecidir (55).

Demirhan; beden eğitimi ve sporun temel işlev ve amaçlarının; idealler çevresinde, zihinsel gelişim ve duysal dengeyi sağlamak, daha çok üretkenlik sağlayarak bireyi toplumsallaştırmak, bireye yaşamda karşılaşacağı sorunları çözebilme becerileri kazandırmak, bireyin doğaya uyumunu sağlamak, bireyin kendini gerçekleştirmesini sağlamak, bireylere beden kültürü kazandırmak ve toplumsal kaynaşmayı sağlamak olduğunu söylemiştir (56).

Spor, başarıyı yaygınlaştırma ve yarışmada birinci gelme isteğini içine alır. Bu yüzden Fiziksel olarak daha spor a yatkın olan bireylerin antrenmana alınması ve sıkı bir antrenman yaptırılması gerekir. Spor, başarı hissinin arttırılması ve

bireysel yönden en yükseğe dayanma gücüne çıkarılması için gösterilen yoğun çabadır (57).

Demirci (58)'ye göre, bir fiziksel aktivitenin beden eğitimi olabilmesi için;

1. Beden eğitimi etkinlikleri içerisinde yer alan hareketlerin bireyin beceri ve yeteneklerini geliştirmeye yönelik olması,
2. Hareketlerin eğitim değeri taşıması,
3. Beden eğitimi içerisinde yer alan aktivitelerin sadece amacına yönelik olarak kullanılması gerekmektedir.

Özetle, beden eğitimi ve spor; sağlıklı yaşam, çeviklik ve moral ve motivasyonun üstün düzeyde tutulmasının, önemli bir eğitim yaklaşımı ve uygulamasıdır. Fizik ve moral gücünü artırıcı beden eğitimi ve spor kültürünün eğitim düzeni içerisinde verilmesi; toplumun kalkınması ve sosyal kaynaşmaya olumlu yararlar sağlamaktadır (59).

Eğitim sporun en büyük halkalarından birisidir. Spor bu büyük halka ile birlikte ele alındığında iki şekilde sonuçlandırılması gerekir. Spor için eğitim ve eğitim için spor. Spor için eğitimde spor hedeftir ve sporun en üst seviyede yapılması açısından eğitimden yararlanır. Sporcuların, antrenörlerin, seyircilerin, hakemlerin ve spor yöneticilerinin eğitimi söz konusudur. Eğitim açısından ise spor, eğitimin amaçlarını gerçekleştirmesi için yararlanılan araçlarda yalnız bir tanesi ama doğru yararlandığında en eğlencelisi ve en etkilisidir (60).

3.7.1. Beden Eğitimi Öğretmeni

Günümüzde sadece fikir eğitiminden sorumlu bir eğitim sistemi artık geçerli değildir. Çünkü insan sadece beyinden ibaret değildir, onun en az beyni

kadar eğitilmeye gereksinimi olan bir vücudu ve ruhsal durumu da vardır (60). Beden eğitimi; bireylerin bedenlen, ruhen ve fikren gelişimini sağlamak, günlük yaşama ve iş yaşamının koşullarına hazırlamak, ulusal bilinç ve yurttaşlık duygularını kuvvetlendirmek amacı ile yapılan düzenli ve metotlu çalışmaların tamamıdır (61). Beden Eğitimi Öğretmeni ise bütün bunları öğrenciye sistemli bir şekilde aktaran kişidir.

Okullardaki eğitim programlarının amaçlarına ulaşması ve fiziksel aktivitelerin bireylerde yaşam tarzı haline gelebilmesi için gerekli en önemli unsurlardan biriside öğretim kurumlarındaki beden eğitimi öğretmenleridir (62).

Bilim ve teknolojide ileri düzeye ulaşan hızlı gelişmeler eğitim öğretim sisteminde köklü değişikliklerin yapılmasını zorunlu kılmaktadır. Bu değişikliklerin başında öğretmen niteliklerinin yükseltilmesi gelmektedir. Öğretmen niteliklerinin yükseltilmesi; öğrencilerin bilgi çağının gerekleri doğrultusunda daha iyi yetişmesini sağlayarak toplumun ihtiyaç duyduğu nitelikli insan tipinin oluşmasına yardımcı olmaktadır. Bu bakımdan öğretmen adaylarının meslek öncesi demografik yapılarının ortaya konması ve lisansüstü eğitim istekliliklerinin belirlenmesinin önemli olduğu düşünülmektedir. Nitekim araştırma kapsamındaki öğretmen adayları Türkiye'nin birçok bölgesinde öğretmen olarak görev alacak ve ülkenin ihtiyaç duyduğu nitelikli insan gücünü oluşturacaktır. Yenilikleri takip etme ve kendilerini gerek alanlarında gerekse de eğitim bilimleri alanında geliştirme çabası vermekte olan öğretmenlerin büyük bir kısmının lisansüstü eğitimi tercih ettiği görülmektedir. Bu çalışma ile öğretmen nitelikleri için önem teşkil eden demografik yapı ve akademik isteklilik belirlenmiş olacaktır. Yapılan araştırmalar incelendiğinde beden eğitimi ve spor

öğretmeni adaylarına yönelik çok fazla demografik çalışmalar olduğu görülmüştür, fakat öğretmen adaylarının meslek öncesi lisansüstü eğitim istekliliklerinin tespitine yönelik çalışmaların yeterli sayıda olmadığı ortaya çıkmıştır. Sonuç olarak bütün bunlar eğitim sürecinin uygulayıcısı olan öğretmen fenomeninin sürekli incelenmesini gerekli kılmaktadır (63).

3.8. İlgili Araştırmalar

Lisansüstü öğrencilerin ders seçimiyle ilgili Balıkesir Üniversitesi'nde yapılan bir çalışmada elde edilen bulgulara göre lisansüstü eğitim çalışmalarında öğrencilerin genellikle ders seçim aşamasında ders seçimini kendi istekleri doğrultusunda yapamadıkları, derslere devam konusunda sıkıntı çektikleri, başlangıç beklentilerinin karşılanamadığı ve dolayısıyla ilerdeki aşamalarda motivasyonlarında düşme olduğu tespit edilmiştir. Ayrıca aynı çalışmada öğrencilerin tez aşamasında; danışman atanması, tez konusu seçimi, araştırma için gerekli kaynaklara erişim, danışma hizmetlerindeki aksamalar, araştırma izinlerinin alınması, maddi kaynak sağlama gibi sorunları tespit edilmiş ve bu sorunların çözümü için çeşitli öneriler getirilmiştir (64).

Lisansüstü öğrencilerin bilimsel araştırma yeterlilikleri üzerine yapılan bir çalışmada yeterlilikleri tartışılmaya açılmıştır. Lisansüstü çalışmaların çalışma alanı bilimdir. Bilim; belirli bir alandaki olguları kontrollü araştırma ve deneyim; gözlem yoluyla inceleyerek onların arasındaki düzeni bulup, kuramlar çerçevesinde mümkün oldukça da yasalar halinde ifade etmek ister (65).

Bir başka çalışmada ise lisansüstü tezlerin nitelikleri konusunda üniversite etik kurullarının oluşturulmasının son derece önemli olduğu savunulmaktadır.

Lisansüstü düzeyde yapılan araştırmalarda, katılımcıların çalışma boyunca maruz kaldıkları araştırma sürecinin katılımcılar üzerindeki olası fiziki, psikolojik ve sosyal sonuçların neler olabileceği araştırma etiği açısından önem arz etmektedir (66).

Erkılıç'ın, yapmış olduğu Öğretmen “Adaylarının Lisansüstü Eğitim İstekliliklerini Etkileyen Etmenler (Eskişehir Örneği)” adlı çalışmasında Öğretmen adaylarının lisansüstü eğitim isteklilikleri Eğitim-Öğretim ile Sosyoekonomik boyutundaki etmenlerin Çok; Araştırma-Geliştirme ile Psiko-sosyal boyutlardaki etmenlerin ise Orta Derecede etkiledikleri sonucuna ulaşmıştır (67).

Kazu ve Pullu'nun “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Lisansüstü Eğitime İlişkin Görüşleri ve Beklentileri” isimli çalışmalarında öğretmen adaylarından lisansüstü eğitimi isteyenlerin oranının istemeyenlere göre fazla olduğu sonucuna ulaşılmıştır. Yine öğretmen adaylarının lisansüstü eğitime en fazla akademisyen olmak istedikleri için olumlu baktıkları belirlenmiştir. Öğretmen olarak kendini geliştirmek isteyenlerin oranının azlığı da bulunan sonuçlar arasında dikkat çekmektedir (68).

4. GEREÇ VE YÖNTEM

4.1. Araştırmanın Amacı

Bu çalışmanın amacı “Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde Öğrenim Görmekte Olan Öğretmen Adaylarının Lisansüstü Eğitime İlişkin Görüşleri ve Beklentilerinin İncelenmesi”dir.

4.2. Araştırmanın Konusu ve Önemi

Bilim ve teknoloji alanında yaşanan gelişmeler, hem eğitim hem de toplumların yapısını değiştirmeye başlamış, bilgiye ulaşma kolaylığı insanoğlunu hep daha iyiyi bulma ve yaşam kalitesini artırma yoluna sevk etmiştir. Günümüzde bilgi, teknolojinin gelişmesiyle birlikte hızlı bir şekilde yayılmaktadır. Bu gelişmeler insanların yeni kaynaklara ulaşmasını sağlamış, artık klasik eğitim-öğretimin yerini daha yenilikçi programlar almaya başlamıştır. Eğitim ve öğretimdeki bu yenilikler, yeni eğitim sistemiyle birlikte okur-yazar oranının artmasına katkı sağlamış, açılan yeni üniversiteler ile Türkiye yüzbinleri bulan üniversite mezunu sayısına ulaşmıştır. Lisans mezunları lisansüstü eğitimle birlikte elde ettikleri bilgileri inceleme ve araştırma fırsatı bulup uzmanlaşabileceği için lisansüstü eğitim Türkiye ve Dünyada adeta zorunlu hale gelmiştir.

Spor günümüz toplumlarında sıklıkla yapılmaya başlamış ve yaşam biçimi haline gelmiştir. Bu ihtiyacı gidermek için çeşitli eğitimlerin verildiği spor eğitim kurumları oluşturulmuştur. Bu kurumlar toplumsal bir ihtiyaç olan spor adamlarını yetiştirmek üzere beden eğitimi öğretmeni, antrenör, spor yöneticisi, rekreasyon uzmanı yetiştirmektedir.

Bu araştırmanın konusu, Türkiye’deki Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında öğrenim görmekte olan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği son sınıf öğrencilerinin lisansüstü eğitime ilişkin görüş ve beklentilerinin incelenmesidir.

Bu amaçla Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokullarında öğrenim görmekte olan Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni adaylarının lisansüstü eğitime ilişkin görüş ve beklentileri çeşitli değişkenler açısından araştırılıp incelenmiştir.

Yaşanan bu gelişmeler neticesinde beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarının görüş ve beklentileri farklı değişkenlere göre incelenecek olup şu sorulara cevap aranmıştır:

1-Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin kişisel ve sosyo-ekonomik düzeyleri,

2-Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin Lisansüstü eğitim ile ilgili görüşleri,

3-Beden eğitimi ve spor öğretmenliği bölümü öğrencilerinin Lisansüstü eğitim ile ilgili beklentileri nelerdir?

4-Öğretmen adaylarının görüşleri bazı demografik verilere göre farklılık göstermekte midir?

4.3. Araştırmanın Yöntemi, Evreni ve Örneklemi

Araştırmanın evrenini, Türkiye’de lisans düzeyinde beden eğitimi ve spor öğretmeni yetiştiren eğitim kurumlarında öğrenim gören öğrenciler oluşturmaktadır. Araştırmanın örneklemini ise, Türkiye’de lisans düzeyinde beden

eğitimi ve spor öğretmeni yetiştiren eğitim kurumlarında öğrenim gören tesadüfi örneklem metodu ile seçilmiş 628 öğrenci oluşturmuştur.

Tablo 4.1. Araştırma kapsamında bulunan üniversiteler ve araştırmaya katılan öğrenci sayısı

	Üniversite Adı	Öğrenci Sayısı
1.	Harran Üniversitesi (BESYO)	40
2.	Mustafa Kemal Üniversitesi (BESYO)	48
3.	Fırat Üniversitesi (SBF)	28
4.	Selçuk Üniversitesi (SBF)	34
5.	Pamukkale Üniversitesi (SBF)	22
6.	Erciyes Üniversitesi (BESYO)	38
7.	Atatürk Üniversitesi (SBF)	29
8.	Gazi Üniversitesi (BESYO)	35
9.	Kırıkkale Üniversitesi (SBF)	39
10.	Balıkesir Üniversitesi (BESYO)	37
11.	Bartın Üniversitesi (BESYO)	40
12.	Ardahan Üniversitesi (BESYO)	34
13.	Düzce Üniversitesi (BESYO)	18
14.	Ahi Evran Üniversitesi (BESYO)	40
15.	Gaziantep Üniversitesi (BESYO)	29
16.	Kafkas Üniversitesi (BESYO)	40
17.	Dicle Üniversitesi (BESYO)	39
18.	Sakarya Üniversitesi (BESYO)	38
	TOPLAM	628 kişidir.

BESYO: Beden Eğitimi Ve Spor Yüksek Okulu

SBF: Spor Bilimleri Fakültesi

Bu araştırma da 2 bölümden oluşan veri toplama aracı kullanılmıştır. Birinci bölümde katılımcıların kişisel ve sosyo-ekonomik bilgilerini tanımlamaya yönelik demografik verileri belirlemeye ilişkin sorular, ikinci bölümde ise Kuzu ve Pullu'nun 2011 tarihinde geliştirdiği “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Lisansüstü Eğitime İlişkin Görüşleri ve Beklentileri” çalışmasında kullandığı likert tipi ölçek formu kullanılmıştır (68). Ölçekten elde edilen verilerin bilgisayar ortamına aktarılıp, SPSS IBM 21.0 istatistik paket programı ile değerlendirilmiş ve anlamlılık düzeyi ($p < 0.05$) olarak alınmıştır.

Araştırmada uygulanan likert tipi ölçek, beşli derecelendirme şeklinde hazırlanmıştır. Beşli derecelendirme ölçeği, eşit ortalamalar esas alınarak;

Hiç Katılmıyorum	: 1,00 - 1,80
Katılmıyorum	: 1,81 - 2,60
Kısmen Katılıyorum	: 2,61 - 3,40
Katılıyorum	: 3,41 - 4,20
Tamamen Katılıyorum	: 4,21 - 5,00

şeklinde puanlandırılmıştır.

4.4. Araştırmanın Modeli

Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu öğretmen adaylarının lisansüstü eğitime yönelik tutumlarının belirlenmesinin amaçlandığı bu araştırmada tarama modeli kullanılmıştır. Karasar'a göre, tarama modelleri geçmişte ya da halen var olan bir durumu var olduğu şekliyle betimlemeyi amaçlayan araştırma yaklaşımlarıdır. Tarama modellerinde amaçların ifade edilişi genellikle soru cümleleri ile olur. Bunlar “Ne idi?”, “Nedir?”, “Ne ile ilgilidir?” ve “Nelerden oluşmaktadır?” gibi sorulardır (69). Bu çalışma, öğrencilerin sosyo-kültürel

özelliklerini ve lisansüstü eğitim yapma istekliliklerini belirleme amacını taşıyan betimsel nitelikte bir çalışmadır. Genellikle bir Survey yöntemi olan betimleme yöntemi grupla ilgili genişliğine bir çalışmadır. Çok sayıda obje veya denek üzerinde ve belirli bir zaman kesiti içinde yapılır (70). Betimsel model, konunun hâlihazırdaki durumu araştırılarak değişkenler arasındaki ilişkinin değiştirilmeden yapılmasıdır. Bu araştırma modeline göre elde edilen veriler daha önceden belirlenen temalara göre özetlenir ve yorumlanır (71).

Veriler, araştırmacı tarafından beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarına uygulanarak elde edilmiştir. Bunun için araştırmacı tarafından hazırlanan anket bu gruplara uygulanmıştır.

Araştırma anket formunun güvenirlik-geçerlilik çalışmasında döndürülmemiş temel bileşenler analizinden (Unrotated Factor Solution) yararlanılmıştır. Analiz sonuçlarına göre faktör yükü 0.35 ve üzeri olan maddeler işleme alınmış ve toplam 33 madde işler durumda gözükmiştir. Yapılan faktör analizi sonucunda işler durumda bulunan 33 madde için tekrar faktör analizi işlemleri yapılmıştır. İkinci analiz sonucunda KMO (Kaiser-Meyer-Olkin Measure of Sampling Adequacy) değeri .764, Barlett Testi 2453,102 olarak bulunmuştur. Ölçeğin güvenirlik katsayısı, Cronbach Alpha .822 olarak bulunmuştur. Ayrıca ölçeğin geçerliliği için uzman kanısından da yararlanılmıştır. Anketin güvenirlik ve geçerlilik çalışması tamamlandıktan sonra anket son halini almış ve araştırmada uygulanmıştır.

Beden eğitimi ve spor öğretmeni adaylarına uygulanan anket formunun 1. bölümünde kişisel bilgilerle ilgili öğretmen adaylarına yönelik 25 soru bulunmaktadır. Anketin 2. bölümünde ise öğretmen adaylarının lisansüstü eğitime

ilişkin görüşlerini belirlemek amacıyla 33 maddeli beşli likert ölçeği yer almaktadır. Likert tipi ankette yer alan “tamamen katılıyorum” seçeneğine 5, “katılıyorum” seçeneğine 4, “kısmen katılıyorum” seçeneğine 3, “katılmıyorum” seçeneğine 2, “hiç katılmıyorum” seçeneğine 1, sayısal değeri verilmiştir.

Çalışmada öğretmen adaylarının lisansüstü eğitimin katkılarına ve niteliklerine ilişkin genel görüşlerini belirlemek amacıyla yüzde (%), aritmetik ortalama ve standart sapma (s.s) değerleri hesaplanmıştır. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının cinsiyet değişkenine göre lisansüstü eğitime ilişkin genel görüşlerini belirlemek amacıyla t-test, büyüdükleri-yetiştikleri yer ve aylık gelire göre öğretmen adaylarının lisansüstü eğitime ilişkin genel görüşlerini belirlemek amacıyla tek yönlü varyans analizi (F) testi kullanılmıştır. Bu testlerden elde edilen sonuçlar tablo halinde verilmiştir.

5. BULGULAR

5.1. Katılımcıların Sosyo-Demografik Özelliklerine Ait Bulgular

Tablo 5.1. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının cinsiyet durumuna ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Cinsiyet	Frekans	Yüzde
Erkek	360	57,3
Kadın	268	42,7
Toplam	628	100,0

Tablo 5.1’de verilen bilgiler incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının cinsiyet dağılımları incelendiğinde % 42,7’sinin kadın, % 57,3’ünün erkek olduğu görülmektedir. Beden Eğitimi ve Spor Bölümlerindeki giriş sınavlarında % 30-40 aralığında kız ve erkek öğrenci kontenjanları uygulanmaktadır. Türkiye’de spor yapan bireyler içerisinde aktif spor yapanlara bakıldığında lisanslı bayan sporcuların erkek sporculara göre sayısal oranlarda düşük olduğu belirlenmiştir (72).

Tablo 5.2. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının yaş durumuna ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Yaş	Frekans	Yüzde
18-20	125	20,0
21-25	471	75,0
26-30	32	5,0
31-35	0	0
35 yaş ve üstü	0	0
Toplam	628	100,0

Tablo 5.2’de verilen bilgiler incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının yaş dağılımları incelendiğinde % 20,0’sinin 18-20 yaş aralığında, % 75,0’inin 21-25 yaş aralığında ve % 5,0’inin de 26-30 yaş aralığında oldukları görülmektedir.

Tablo 5.3. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının sportif derecelerine ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Sportif Derece	Frekans	Yüzde
İl Şampiyonası	91	22,3
Bölgesel Ligler	54	13,2
Gruplar	71	17,4
Türkiye Şampiyonası	10	2,5
Avrupa Şampiyonası	11	2,7
Dünya Şampiyonası	35	8,6
Diğer	136	33,3
TOPLAM	408	100,0

Tablo 5.3’te verilen bilgiler incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının sportif derecelerine ilişkin dağılımları incelendiğinde % 22,3’ünün il şampiyonası, % 13,2’sinin bölgesel ligler, % 17,4’ünün gruplar, % 2,5’inin Türkiye şampiyonası, % 2,7’sinin Avrupa şampiyonası, % 8,6’sının dünya şampiyonası ve % 33,3’ünün de diğer derecelerde sportif derecelerine sahip oldukları görülmektedir. Beden Eğitimi ve Spor Öğretmeni yetiştiren kurumlarda öğrenim gören öğrencilerden toplamda 408 kişinin çeşitli sportif derecelerinin olduğu görülmektedir. Bu görüş, beden eğitimi ve spor öğretmeni yetiştiren

kurumlarda öğrenim gören öğrencilerin branşlarında belirli bir düzeyde birikimlerinin ve sportif tecrübelerinin olduğunu göstermektedir.

Tablo 5.4. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının büyüdüleri/yetiştikleri yerlere ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Büyüdükleri/Yetiştikleri Yer	Frekans	Yüzde
Büyükşehir	174	28,0
İl	231	37,2
İlçe-Belde	148	23,8
Köy-Kasaba	68	11,0
TOPLAM	621	100,0

Tablo 5.4’de verilen bilgiler incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının büyüdüleri/yetiştikleri yere ilişkin dağılımları incelendiğinde % 28,0’ının büyükşehir, % 37,2’sinin il, % 23,8’inin ilçe-belde ve % 11,0’inin de köy ve kasabalarda büyüdüleri/yetiştikleri görülmektedir.

Tablo 5.5. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının ailelerinin aylık gelir durumuna ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Ailenizin Aylık Gelir Durumu	Frekans	Yüzde
1000 TL ve altı	189	31,1
1001-2000 TL	264	43,4
2001-3000 TL	137	22,5
3001-4000 TL	11	1,8
4001-5000 TL	7	1,2
5001 TL ve üzeri	0	0
TOPLAM	608	100,0

Tablo 5.5'te verilen bilgiler incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının ailelerinin aylık gelir durumuna ilişkin dağılımları incelendiğinde %31,1'inin 1000 TL ve altı, % 43,4'ünün 1001-2000 TL, % 22,5'inin 2001-3000 TL, % 1,8'inin 3001-4000 TL ve % 1,2'sinin de 4001-5000 TL aylık gelirlerinin olduğu görülmektedir.

Tablo 5.6. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının lisansüstü eğitim almak istemeleri durumlarına ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Beden Eğitimi ve Spor Alanında Lisansüstü eğitim almak istiyor musunuz?	Frekans	Yüzde
İstiyorum	462	76,7
İstemiyorum	27	4,5
Kararsızım	113	18,8
TOPLAM	602	100,0

Tablo 5.6'da verilen bilgiler incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının beden eğitimi ve spor alanında lisansüstü eğitim almak istemeleri durumuna ilişkin dağılımları incelendiğinde % 76,7'sinin istediği, % 4,5'inin istemediği ve % 18,8'inin de kararsız oldukları görülmektedir.

Tablo 5.7. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının lisansüstü eğitim almak isteme nedeni durumlarına ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

İsteme nedeniniz?	Frekans	Yüzde
Akademisyen olmak	265	42,2
Yönetici olmak	97	15,4
Milli eğitimde farklı kademelerde çalışmak	107	17,1
Öğretmenlik mesleğinde kendini geliştirmek	193	30,7
Uzman öğretmen olmak	169	26,9
Diğer	73	11,6

Tablo 5.7’de verilen bilgiler incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının lisansüstü eğitim almak isteme nedenleri durumuna ilişkin dağılımları incelendiğinde % 42,2’sinin akademisyen olmak, % 15,4’ünün yönetici olmak, % 17,1’inin milli eğitimde farklı kademelerde çalışmak, % 30,7’sinin öğretmenlik mesleğinde kendini geliştirmek, % 26,9’unun uzman öğretmen olmak ve %11,6’sının da diğer nedenlerde dolayı lisansüstü eğitim yapmak istedikleri görülmektedir. Kazu ve Pullu (2011) da çalışmalarında öğretmen adaylarının lisansüstü eğitimi isteme nedenleri arasında ilk sırayı (%33.3) “akademisyen olmak” almaktadır. Diğer yandan bulgular, öğretmen adaylarının yüzde 13.0’ünün öğretmenlik mesleğinde kendini geliştirmek, yüzde 8.2’sinin Milli Eğitim’de farklı kademelerde çalışmak ve yüzde 6.5’inin ise uzman öğretmen olmak için lisansüstü eğitim almak istedikleri bulgusunu ortaya koymuştur. Bulduğumuz sonuç Kazu ve Pullu’nun çalışmalarıyla benzerlik göstermektedir.

Tablo 5.8. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının ALES’e girme durumlarına ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

ALES’e daha önce girdiniz mi?	Frekans	Yüzde
Evet	38	6,1
Hayır	583	93,9
TOPLAM	621	100

Tablo 5.8’de verilen bilgiler incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının ALES’e girme durumlarına ilişkin dağılımları incelendiğinde % 6,1’inin ALES’e girdiği, % 93,9’unun sınava girmediği görülmektedir.

Tablo 5.9. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının YDS'ye girme durumlarına ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

YDS'ye daha önce girdiniz mi?	Frekans	Yüzde
Evet	26	4,2
Hayır	595	95,8
TOPLAM	621	100

Tablo 5.9'da verilen bilgiler incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının YDS'ye girme durumlarına ilişkin dağılımları incelendiğinde % 4,2'sinin daha önce YDS'ye girdiği, % 95,8'inin sınava girmediği görülmektedir.

Tablo 5.10. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının ailede lisansüstü eğitim alan/almış bireylerin olması durumlarına ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Ailenizde lisansüstü eğitim alan/almış birey var mı?	Frekans	Yüzde
Evet	84	14,0
Hayır	517	86,0
TOPLAM	601	100

Tablo 5.10'da verilen bilgiler incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının ailelerinde yüksek lisans yapan bireylerin olması durumlarına ilişkin dağılımları incelendiğinde % 14,0'ünün ailesinde lisansüstü eğitim alan bireyler olduğu görülürken, % 86,0'sının ailelerinde lisansüstü eğitim yapan bireylerin olmadığı görülmektedir.

Tablo 5.11. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının ailelerinde kimlerin yüksek lisans yaptığı durumlarına ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Ailenizde yüksek lisans yapan birey var ise;	Frekans	Yüzde
Baba	7	3,4
Anne	7	3,4
Kardeş	23	11,1
Diğer	171	82,2
TOPLAM	208	100,0

Yine Tablo 5.11’de verilen bilgiler incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının ailelerinde yüksek lisans yapan bireylerin durumlarına ilişkin dağılımları incelendiğinde % 3,4’ünün baba, % 3,4’ünün anne, % 11,1’inin kardeş ve % 82,2’sinin diğer yakınlarının lisansüstü eğitim aldıkları görülmektedir.

Tablo 5.12. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının üniversiteye giriş puan türü durumlarına ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Üniversiteye giriş puan türünüz?	Frekans	Yüzde
Sözel	490	79,3
Sayısal	39	6,3
Eşit Ağırlık	89	14,4
TOPLAM	618	100,0

Tablo 5.12’de verilen bilgiler incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının üniversiteye giriş puan türleri durumlarına ilişkin dağılımları incelendiğinde % 79,3’ünün sözel, % 6,3’ünün sayısal ve % 14,4’ünün de eşit ağırlık puan türleriyle üniversiteye girdikleri görülmektedir.

Tablo 5.13. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının lisansüstü eğitime başlamak için öncelikli olan durumlarına ilişkin frekans ve yüzde dağılımları

Sizce lisansüstü eğitime başlamak için hangisi daha öncelikli olmalıdır?	Frekans	Yüzde
ALES puanı	205	32,7
YDS (Yabancı Dil)	113	18,0
Lisans Not Ortalaması	222	35,4
Mülakat Sınav Notu	87	13,9
TOPLAM	627	100,0

Tablo 5.13’de verilen bilgiler incelendiğinde araştırmaya katılan öğretmen adaylarının lisansüstü eğitime başlamak için öncelikli olan durumlarına ilişkin dağılımları incelendiğinde % 32,7’sinin ALES, % 18,0’inin YDS, % 35,4’ünün lisans not ortalaması ve % 13,9’unun da mülakat sınav notu cevabını verdikleri görülmektedir. Bu da araştırmaya katılanların ALES sınavı ve Lisans not ortalamasının daha objektif bir değerlendirme metodu olduğunu düşündüklerini gösterir.

5.2. Araştırmaya Katılan Öğretmen Adaylarının Lisansüstü Eğitimin Katkılarına İlişkin Genel Görüşleri

Tablo 5.14. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının lisansüstü eğitimin katkılarına ilişkin genel görüşleri

M	Lisansüstü Eğitimin Katkılarına İlişkin Genel Görüşler	N	Katılma Derecesi (%)					$\bar{X}$	ss
			HK	KM	KK	K	TK		
1	Alandaki yenilikleri görme olanağı sunar	628	7,5	1,4	7,3	40,6	43,2	4,10	1,10
2	Alanla ilgili bilgi ve becerileri artırır	628	1,3	1,1	16,6	45,4	35,7	4,13	0,81
3	Beden eğitimi öğretmenlerine mesleki niteliklerini arttırma olanağı sunar.	620	7,3	0,8	12,6	43,1	36,3	4,00	1,08
4	Bilimsel araştırmalar yapmayı sağlayarak alanla ilgili sorunlara çözüm önerileri sunar.	628	0,6	4,5	13,2	5,3	31,4	4,07	0,82
5	Bilimsel araştırma sürecini öğretir.	628	2,4	4,5	21,0	39,2	33,0	3,95	0,96
6	Yaşama atılmayı geciktirir.	615	12,5	23,3	31,1	25,4	7,8	2,92	1,13
7	Statü kazandırarak toplum tarafından takdir edilmeyi sağlar.	628	0	9,6	7,6	46,7	36,1	4,09	0,90
8	Atanma olasılığını artırır.	628	1,9	7,0	26,3	31,4	33,4	3,87	1,01
9	İş bulma olanaklarını artırır.	621	2,4	9,5	15,5	34,1	38,5	3,96	1,06
10	Daha iyi bir iş bulma imkanı sunar.	618	0,2	5,2	22,3	30,3	42,1	4,08	0,92
14	Yapılan çalışmalar ile beden eğitimi öğretmenliği lisans eğitim programlarının gelişmesini sağlar.	628	3,5	2,4	18,3	33,1	42,7	4,09	1,00
16	Günlük hayatta karşılaşılan durumlara farklı bakış açılarıyla yaklaşmayı sağlar.	622	0	3,4	33,0	34,4	29,3	3,89	0,86
17	Lisans eğitiminin tekrarı gibidir, fazla katkı sağlamaz.	619	18,7	45,7	13,7	12,6	9,2	2,47	1,19
18	Kendini gerçekleştirme yolunda önemli bir adımdır.	619	5,3	15,5	23,3	21,3	34,6	3,64	1,24
19	Uzman öğretmen olabilmek için gereklidir.	617	7,3	8,6	7,1	48,3	28,7	3,82	1,15
20	Sadece prestij sağlar, başka bir getirisi yoktur.	628	19,4	34,6	11,1	15,0	19,9	2,81	1,42
21	Yoğun bir çalışma temposu gerektirdiğinden sosyal etkinliklerden uzaklaştırır.	612	2,3	8,7	29,1	37,1	22,9	3,69	0,99
28	Bütün beden eğitimi öğretmenleri için kendini yenileme ve eğitimde yaşanan değişimlere uyum sağlama konusunda gereklidir.	605	4,8	2,8	32,4	38,2	21,8	3,70	1,00

HK: Hiç Katılmıyorum, KM: Katılmıyorum, KK: Kısmen Katılıyorum, K: Katılıyorum,

T.K: Tamamen Katılıyorum

Lisansüstü eğitimin katkılarına ilişkin öğretmen adaylarının görüş maddelerinin genel dağılımı Tablo 5.14’te görülmektedir. Buna göre araştırmaya katılanların görüş maddelerinin bazı maddelere tamamen katıldıkları, bazı maddelere katıldıkları, bazı maddelere kısmen katıldıkları, bazı maddelere ise katılmadıkları görülmektedir.

Tablo 5.14 incelendiğinde, “Alandaki yenilikleri görme olanağı sunar” görüş maddesine araştırmaya katılanların “Tamamen katılıyorum”a yakın olmakla beraber “Katılıyorum” ($\bar{X} = 4,10$) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir.

Tablo 5.14 incelendiğinde, “Alanla ilgili bilgi ve becerileri artırır” görüş maddesine araştırmaya katılanların “Tamamen katılıyorum”a yakın olmakla beraber “Katılıyorum” ($\bar{X} = 4,13$) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir.

Yine Tablo 5.14 incelendiğinde araştırmaya katılanların, “Beden eğitimi öğretmenlerine mesleki niteliklerini artırma olanağı sunar” görüş maddesine “Tamamen katılıyorum”a yakın olmakla beraber “Katılıyorum” ($\bar{X} = 4,00$) , “Bilimsel araştırmalar yapmayı sağlayarak alanla ilgili sorunlara çözüm önerileri sunar” görüş maddesine “tamamen katılıyorum”a yakın olmakla beraber “katılıyorum” ($\bar{X} = 4,07$), “Bilimsel araştırma sürecini öğretir” görüş maddesine “katılıyorum” ($\bar{X} = 3,95$), “Yaşama atılmayı geciktirir” görüş maddesine “katılmıyorum”a yakın olmakla beraber “kısmen katılıyorum” ($\bar{X} = 2,92$), “Statü kazandırarak toplum tarafından takdir edilmeyi sağlar” görüş maddesine “Tamamen katılıyorum”a yakın olmakla beraber “Katılıyorum” ($\bar{X} = 4,0$), “Atanma olasılığını artırır” görüş maddesine “Katılıyorum” ($\bar{X} = 3,87$), “İş

bulma olanaklarını arttırır” görüş maddesine “Katılıyorum” ($\bar{X} = 2,92$), “Daha iyi bir iş bulma imkânı sunar” görüş maddesine “Tamamen katılıyorum”a yakın olmakla beraber “katılıyorum” ($\bar{X} = 4,08$) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir.

Tablo 5.14 incelendiğinde araştırmaya katılanların “Yapılan çalışmalar ile beden eğitimi öğretmenliği lisans eğitim programlarının gelişmesini sağlar” görüş maddesine “Tamamen katılıyorum”a yakın olmakla beraber “katılıyorum” ($\bar{X} = 4,09$), “Günlük hayatta karşılaşılan durumlara farklı bakış açılarıyla yaklaşmayı sağlar” görüş maddesine “katılıyorum” ($\bar{X} = 3,89$), “Lisans eğitiminin tekrarı gibidir, fazla katkı sağlamaz” görüş maddesine “kısmen katılıyorum”a yakın olmakla beraber “katılmıyorum” ($\bar{X} = 2,47$), “Kendini gerçekleştirme yolunda önemli bir adımdır” görüş maddesine “kısmen katılıyorum”a yakın olmakla beraber “katılıyorum” ($\bar{X} = 3,64$), “Uzman öğretmen olabilmek için yeterlidir” görüş maddesine “katılıyorum” ($\bar{X} = 3,82$), “Sadece prestij sağlar, başka bir getirisi yoktur” görüş maddesine “katılmıyorum”a yakın olmakla beraber “kısmen katılıyorum” ($\bar{X} = 2,81$), “Yoğun bir çalışma temposu gerektirdiğinden sosyal etkinliklerden uzaklaştırır” görüş maddesine “katılıyorum” ($\bar{X} = 3,69$), “Bütün beden eğitimi öğretmenleri için kendini yenileme ve eğitimde yaşanan değişimlere uyum sağlama konusunda gereklidir” görüş maddesine “katılıyorum” ($\bar{X} = 3,70$) düzeyinde görüş belirttikleri görülmektedir.

5.3. Araştırmaya Katılan Öğretmen Adaylarının Lisansüstü Eğitimin Niteliklerine İlişkin Genel Görüşleri

Tablo 5.15. Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının lisansüstü eğitimin niteliklerine ilişkin genel görüşleri

M	Lisansüstü Eğitimin Niteliklerine İlişkin Genel Görüşler	N	Katılma Derecesi (%)					$\bar{X}$	ss
			HK	KM	KK	K	TK		
11	Ekonomik açıdan oldukça masraflı bir süreçtir.	628	2,7	4,0	30,7	34,4	28,2	3,81	0,98
12	Zaman açısından fedakarlık gerektirir.	628	0	63	113	226	226	3,97	0,97
13	Oldukça fazla çaba gerektiren zor bir süreçtir.	628	0,3	7,5	11,3	45,2	35,7	4,08	0,88
15	Yurt dışında daha etkili biçimde uygulanmaktadır.	607	0	6,1	23,1	39,2	31,6	3,96	0,88
22	Sadece mülakat sınavına girerek sağlanabilir.	624	15,4	22,3	27,2	28,0	7,1	2,89	1,17
23	Yoğun bir çalışma temposu gerektirdiğinden sosyal etkinliklerden uzaklaştırır.	628	8,1	13,4	28,7	26,4	23,4	3,43	1,21
24	Objektif olmayan mülakat sınavı ile seçilen öğrencilere yöneliktir.	628	3,5	19,4	35,5	17,5	24,0	3,39	1,14
25	Akademisyen olmayı düşünmeyenler için gereksizdir.	622	5,0	16,9	21,1	46,1	10,9	3,41	1,04
26	Göreve başlandığında öğretmenlik ile birlikte devam edilmesi zor olan bir süreçtir.	617	0	16,5	27,1	44,4	12,0	3,51	0,90
27	Ataması olmayan öğretmenler alternatif olarak tercih etmektedir.	621	6,1	27,1	21,6	35,7	9,5	3,15	1,10
29	Öğrencilere zengin burs imkânları ile birlikte sunulmalıdır.	628	1,9	10,5	16,6	24,2	46,8	4,03	1,10
30	Yurt dışı ile işbirliği içerisinde yürütülmelidir.	622	2,3	6,3	15,3	28,5	47,7	4,13	1,03
31	Sadece lisans eğitiminde başarılı olan kişilerin yararlanabileceği bir süreçtir.	620	7,6	10,5	35,2	28,7	18,1	3,39	1,12
32	Bilimsel araştırma projelerine yönlendirici olmalıdır.	622	0,5	8,5	19,8	34,7	36,5	3,98	0,97
33	Öğrenci seçiminde mülakat sınavından daha çok objektif kriterler barındırılmalıdır.	628	4,0	7,3	28,2	23,1	37,4	3,82	1,13

HK: Hiç Katılmıyorum, KM: Katılmıyorum, KK: Kısmen Katılıyorum, K: Katılıyorum,

T.K: Tamamen Katılıyorum

Lisansüstü eğitimin niteliklerine ilişkin öğretmen adaylarının görüş maddelerinin genel dağılımı Tablo 5.15'te görülmektedir. Buna göre araştırmaya katılanların görüş maddelerinin bazı maddelere tamamen katıldıkları, bazı maddelere katıldıkları, bazı maddelere kısmen katıldıkları, bazı maddelere ise katılmadıkları görülmektedir.

Tablo 5.15 incelendiğinde, “Ekonomik açıdan oldukça masraflı bir süreçtir” görüş maddesine araştırmaya katılanların “Katılıyorum” ($\bar{X} = 3,81$) düzeyinde görüş bildirdikleri görülmektedir.

Yine Tablo 5.15 incelendiğinde, “Zaman açısından fedakarlık gerektirir” görüş maddesine araştırmaya katılanların “Katılıyorum” ($\bar{X} = 3,97$), “Oldukça fazla çaba gerektiren zor bir süreçtir” görüş maddesine “Tamamen katılıyorum”a yakın olmakla beraber “katılıyorum” ($\bar{X} = 4,08$), “Yurt dışında daha etkili biçimde uygulanmaktadır” görüş maddesine “Katılıyorum” ($\bar{X} = 3,96$), “Sadece mülakat sınavına girerek sağlanabilir” görüş maddesine “Katılmıyorum”a yakın olmakla beraber “Kısmen katılıyorum” ($\bar{X} = 2,89$), “Yoğun bir çalışma temposu gerektirdiğinden sosyal etkinliklerden uzaklaştırır” görüş maddesine “Kısmen katılıyorum”a yakın olmakla beraber “katılıyorum” ($\bar{X} = 3,43$), “Objektif olmayan mülakat sınavı ile seçilen öğrencilere yöneliktir” görüş maddesine “Katılıyorum”a yakın olmakla beraber “kısmen katılıyorum” ($\bar{X} = 3,39$), “Akademisyen olmayı düşünmeyenler için gereksizdir” görüş maddesine “Kısmen katılıyorum”a yakın olmakla beraber “Katılıyorum” ($\bar{X} = 3,41$), “Göreve

başlandığında öğretmenlik ile birlikte devam edilmesi zor olan bir süreçtir” görüş maddesine “Katılıyorum” ($\bar{X} = 3,51$), “Ataması olmayan öğretmenler alternatif olarak tercih etmektedir” görüş maddesine “kısmen katılıyorum” ($\bar{X} = 3,15$), “Öğrencilere zengin burs imkânları ile birlikte sunulmalıdır” görüş maddesine “Tamamen katılıyorum”a yakın olmakla beraber “katılıyorum” ($\bar{X} = 4,03$), “Yurt dışı ile işbirliği içerisinde yürütülmelidir” görüş maddesine “Tamamen Katılıyorum”a yakın olmakla beraber “katılıyorum” ($\bar{X} = 4,13$), “Sadece lisans eğitiminde başarılı olan kişilerin yararlanabileceği bir süreçtir” görüş maddesine “Katılıyorum”a yakın olmakla beraber “Kısmen katılıyorum” ($\bar{X} = 3,39$), “Bilimsel araştırma projelerine yönlendirici olmalıdır” görüş maddesine “Katılıyorum” ($\bar{X} = 3,98$) ve “Öğrenci seçiminde mülakat sınavından daha çok objektif kriterler barındırmalıdır” görüş maddesine “Katılıyorum” düzeyinde cevap verdikleri görülmektedir.

5.4. Araştırmaya Katılan Öğretmen Adaylarının Cinsiyet Değişkenine Göre Lisansüstü Eğitime İlişkin Görüşleri

Tablo 5.16. Araştırmaya Katılan Öğretmen Adaylarının Cinsiyet Değişkenine Göre Lisansüstü Eğitime İlişkin Görüşleri

MN	Erkek			Kadın			T	p
	n	$\bar{X}$	ss	n	$\bar{X}$	ss		
1	360	4,19	1,02	268	3,98	1,19	2,425*	0,016*
2	360	4,18	0,94	268	4,05	0,58	1,982*	0,048*
3	352	3,94	1,33	268	4,07	0,60	-1,432	0,153
4	360	4,12	0,93	268	4,00	0,63	1,830	0,068
5	360	4,07	1,05	268	3,80	0,81	3,446*	0,001*
6	349	3,17	1,01	266	2,59	1,20	6,463	0,000*
7	360	4,16	0,89	268	3,99	0,89	2,352*	0,019*
8	360	3,84	0,97	268	3,91	1,07	-0,770	0,442
9	359	4,06	1,12	262	3,83	0,96	2,723*	0,007*
10	350	4,12	1,05	268	4,04	0,71	0,950	0,342
11	360	3,90	0,92	268	3,69	1,04	2,571*	0,010
12	360	4,16	0,88	268	3,73	1,02	5,569*	0,000*
13	360	3,94	0,85	268	4,27	0,90	-4,642*	0,000*
14	360	3,94	1,08	268	4,28	0,86	-4,194*	0,000*
15	360	4,05	0,82	247	3,83	0,96	2,997*	0,003*
16	354	4,03	0,91	268	3,71	0,75	4,566*	0,000*
17	360	2,26	1,21	259	2,77	1,09	-5,445*	0,000*
18	353	3,88	1,17	266	3,32	1,26	5,607*	0,000*
19	349	4,07	1,00	268	3,50	1,24	6,325*	0,000*
20	360	2,56	1,42	268	3,15	1,36	-5,248*	0,000*
21	351	3,59	1,01	261	3,83	0,94	-2,933*	0,003*
22	356	2,85	1,19	268	2,94	1,16	-0,974	0,330
23	360	3,11	1,23	268	3,86	1,04	-8,032*	0,000*
24	360	3,31	1,08	268	3,50	1,22	-2,043*	0,041*
25	354	3,40	1,03	268	3,42	1,06	-0,285	0,775
26	349	3,55	0,83	268	3,47	0,99	0,985	0,325
27	353	2,92	1,09	268	3,45	1,05	-6,050*	0,000*
28	337	3,89	1,08	268	3,44	0,81	5,643*	0,000*
29	360	3,89	1,14	268	4,22	1,03	-3,724*	0,000*
30	354	4,08	0,95	268	4,19	1,13	-1,228	0,220
31	360	3,08	1,11	260	3,81	0,99	-8,314	0,000*
32	354	3,89	1,02	268	4,09	0,89	-2,483*	0,013*
33	360	3,51	1,17	268	4,25	0,91	-8,550*	0,000*

*P<.05

Araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre lisansüstü eğitime ilişkin görüşlerin olduğu Tablo 5.16 incelendiğinde, yapılan t testi sonucunda 24 maddede $p<.05$ düzeyinde anlamlı farkın olduğu görülmektedir. Diğer maddelerde ise cinsiyet değişkenine göre anlamlı bir fark bulunmamıştır.

Tablo 5.16 incelendiğinde birinci madde olan “Alandaki yenilikleri görme olanağı sunar” görüş maddesine araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($t = 2,425$; $p < .05$). Bu görüş maddesine, erkek öğretmen adayları “Tamamen katılıyorum”a yakın olmakla beraber “katılıyorum” ($\bar{X} = 4,19$) düzeyinde görüş belirtirken; kadın öğretmen adayları “Katılıyorum” ($\bar{X} = 3,98$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre lisansüstü eğitim, alandaki yenilikleri görme olanağı sunar düşüncesini erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre daha fazla benimsediği söylenebilir.

Tablo 5.16 incelendiğinde ikinci madde olan “Alanla ilgili bilgi ve becerileri arttırır” görüş maddesine araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($t = 1,982$; $p < .05$). Bu görüş maddesine, erkek öğretmen adayları “Tamamen katılıyorum”a yakın olmakla beraber “katılıyorum” ($\bar{X} = 4,18$) düzeyinde görüş belirtirken; kadın öğretmen adayları “Katılıyorum” ($\bar{X} = 4,05$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre lisansüstü eğitim, alanla ilgili bilgi ve becerileri arttırır düşüncesini erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre daha fazla benimsediği söylenebilir.

Tablo 5.16 incelendiğinde beşinci madde olan “Bilimsel araştırma sürecini öğretir” görüş maddesine araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($t = 3,446$; $p < .05$). Bu görüş maddesine, erkek öğretmen adayları

“Katılıyorum” ($\bar{X} = 4,07$) düzeyinde görüş belirtirken; kadın öğretmen adayları “Katılıyorum” ($\bar{X} = 3,80$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre lisansüstü eğitim, bilimsel araştırma sürecini öğretir düşüncesini erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre daha fazla benimsediği söylenebilir.

Tablo 5.16 incelendiğinde altıncı madde olan “Yaşama atılmayı geciktirir” görüş maddesine araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($t = 6,463$; $p < .05$). Bu görüş maddesine, erkek öğretmen adayları “Kısmen katılıyorum” ($\bar{X} = 3,17$) düzeyinde görüş belirtirken; kadın öğretmen adayları “Kısmen katılıyorum”a yakın olmakla beraber “katılmıyorum” ($\bar{X} = 2,59$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre lisansüstü eğitim, yaşama atılmayı geciktirir düşüncesini erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre daha fazla benimsediği söylenebilir.

Tablo 5.16 incelendiğinde yedinci madde olan “Statü kazandırarak toplum tarafından takdir edilmeyi sağlar” görüş maddesine araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($t = 2,352$; $p < .05$). Bu görüş maddesine, erkek öğretmen adayları “Tamamen katılıyorum”a yakın olmakla beraber “Katılıyorum” ($\bar{X} = 4,16$) düzeyinde görüş belirtirken; kadın öğretmen adayları yakın olmakla beraber “Katılıyorum” ($\bar{X} = 3,99$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre lisansüstü eğitim, statü kazandırarak toplum tarafından takdir edilmeyi sağlar

düşüncesini erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre daha fazla benimsediği söylenebilir.

Tablo 5.16 incelendiğinde dokuzuncu madde olan “İş bulma olanaklarını artırır” görüş maddesine araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($t = 2,723$; $p < .05$). Bu görüş maddesine, erkek öğretmen adayları “Tamamen katılıyorum”a yakın olmakla beraber “Katılıyorum” ($\bar{X} = 4,06$) düzeyinde görüş belirtirken; kadın öğretmen adayları “Katılıyorum” ($\bar{X} = 3,83$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre lisansüstü eğitim, iş bulma olanaklarını artırır düşüncesini erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre daha fazla benimsediği söylenebilir.

Yine Tablo 5.16 incelendiğinde on birinci madde olan “Ekonomik açıdan oldukça masraflı bir süreçtir” görüş maddesine araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($t = 2,571$; $p < .05$). Bu görüş maddesine, erkek öğretmen adayları “Katılıyorum” ($\bar{X} = 3,90$) düzeyinde görüş belirtirken; kadın öğretmen adayları “Kısmen Katılıyorum”a yakın olmakla beraber “Katılıyorum” ($\bar{X} = 3,69$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre lisansüstü eğitim, ekonomik açıdan oldukça masraflı bir süreçtir düşüncesini erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre daha fazla benimsediği söylenebilir.

Tablo 5.16 incelendiğinde on ikinci madde olan “Zaman açısından fedakârlık gerektirir” görüş maddesine araştırmaya katılanların cinsiyet

değişkenine göre yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($t = 5,569$; $p < .05$). Bu görüş maddesine, erkek öğretmen adayları “Tamamen katılıyorum”a yakın olmakla beraber “Katılıyorum” ($\bar{X} = 4,16$) düzeyinde görüş belirtirken; kadın öğretmen adayları “Katılıyorum” ($\bar{X} = 3,73$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre lisansüstü eğitim, zaman açısından fedakarlık gerektirir düşüncesini erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre daha fazla benimsediği söylenebilir.

Tablo 5.16 incelendiğinde on üçüncü madde olan “Oldukça fazla çaba gerektiren zor bir süreçtir” görüş maddesine araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($t = -4,642$; $p < .05$). Bu görüş maddesine, erkek öğretmen adayları “Katılıyorum” ($\bar{X} = 3,94$) düzeyinde görüş belirtirken; kadın öğretmen adayları “Katılıyorum”a yakın olmakla beraber “Tamamen katılıyorum” ($\bar{X} = 4,27$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre lisansüstü eğitim, oldukça çaba gerektiren zor bir süreçtir düşüncesini erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre daha az benimsediği söylenebilir.

Yine Tablo 5.16 incelendiğinde on dördüncü madde olan “Yapılan çalışmalar ile beden eğitimi öğretmenliği lisans eğitim programlarının gelişmesini sağlar” görüş maddesine araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($t = -4,194$; $p < .05$). Bu görüş maddesine, erkek öğretmen adayları “Katılıyorum” ($\bar{X} = 3,94$) düzeyinde görüş belirtirken; kadın öğretmen adayları

“Katılıyorum”a yakın olmakla beraber “Tamamen katılıyorum” ($\bar{X} = 4,28$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre lisansüstü eğitim, yapılan çalışmalar ile beden eğitimi öğretmenliği lisans eğitim programlarının gelişmesini sağlar düşüncesini erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre daha az benimsediği söylenebilir.

Tablo 5.16 incelendiğinde on beşinci madde olan “Yurt dışında daha etkili biçimde uygulanmaktadır” görüş maddesine araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($t = 2,997$; $p < .05$). Bu görüş maddesine, erkek öğretmen adayları “Tamamen katılıyorum”a yakın olmakla beraber “Katılıyorum” ($\bar{X} = 4,05$) düzeyinde görüş belirtirken; kadın öğretmen adayları “Katılıyorum” ($\bar{X} = 3,83$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre lisansüstü eğitim, yurt dışında daha etkili biçimde uygulanmaktadır düşüncesini erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre daha fazla benimsediği söylenebilir.

Tablo 5.16 incelendiğinde on altıncı madde olan “Günlük hayatta karşılaşılan durumlara farklı bakış açılarıyla yaklaşmayı sağlar” görüş maddesine araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($t = 4,566$; $p < .05$). Bu görüş maddesine, erkek öğretmen adayları “Tamamen katılıyorum”a yakın olmakla beraber “Katılıyorum” ($\bar{X} = 4,03$) düzeyinde görüş belirtirken; kadın öğretmen adayları “Katılıyorum” ($\bar{X} = 3,71$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre lisansüstü eğitim, günlük hayatta karşılaşılan durumlara farklı bakış

açılarıyla yaklaşmayı sağlar düşüncesini erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre daha fazla benimsediği söylenebilir.

Yine Tablo 5.16 incelendiğinde on yedinci madde olan “Lisans eğitiminin tekrarı gibidir, fazla katkı sağlamaz” görüş maddesine araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($t = -5,445$; $p < .05$). Bu görüş maddesine, erkek öğretmen adayları “Katılmıyorum” ($\bar{X} = 2,26$) düzeyinde görüş belirtirken; kadın öğretmen adayları “Katılmıyorum”a yakın olmakla beraber “Kısmen katılıyorum” ($\bar{X} = 2,77$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre lisansüstü eğitim, lisans eğitiminin tekrarı gibidir, fazla katkı sağlamaz düşüncesini erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre daha az benimsediği söylenebilir.

Tablo 5.16 incelendiğinde on sekizinci madde olan “Kendini gerçekleştirme yolunda önemli bir adımdır” görüş maddesine araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($t = 5,607$; $p < .05$). Bu görüş maddesine, erkek öğretmen adayları “Katılıyorum” ($\bar{X} = 3,88$) düzeyinde görüş belirtirken; kadın öğretmen adayları “Katılıyorum”a yakın olmakla beraber “Kısmen katılıyorum” ($\bar{X} = 3,32$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre lisansüstü eğitim, kendini gerçekleştirme yolunda önemli bir adımdır düşüncesini erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre daha fazla benimsediği söylenebilir.

Tablo 5.16 incelendiğinde on dokuzuncu madde olan “Uzman öğretmen olabilmek için gereklidir” görüş maddesine araştırmaya katılanların cinsiyet

değişkenine göre yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($t = 6,325$; $p < .05$). Bu görüş maddesine, erkek öğretmen adayları “Tamamen Katılıyorum”a yakın olmakla beraber “Katılıyorum” ($\bar{X} = 4,07$) düzeyinde görüş belirtirken; kadın öğretmen adayları “Kısmen katılıyorum”a yakın olmakla beraber “Katılıyorum” ($\bar{X} = 3,50$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre lisansüstü eğitim, uzman öğretmen olabilmek için gereklidir düşüncesini erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre daha fazla benimsediği söylenebilir.

Tablo 5.16 incelendiğinde yirminci madde olan “Sadece prestij sağlar, başka bir getirisi yoktur” görüş maddesine araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($t = -5,248$; $p < .05$). Bu görüş maddesine, erkek öğretmen adayları “Kısmen katılıyorum”a yakın olmakla beraber “Katılmıyorum” ($\bar{X} = 2,56$) düzeyinde görüş belirtirken; kadın öğretmen adayları “Kısmen katılıyorum” ($\bar{X} = 3,15$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre lisansüstü eğitim, sadece prestij sağlar, başka bir getirisi yoktur düşüncesini erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre daha az benimsediği söylenebilir.

Tablo 5.16 incelendiğinde yirmi birinci madde olan “Yabancı dil olmadan yürütülemez” görüş maddesine araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($t = -2,933$; $p < .05$). Bu görüş maddesine, erkek öğretmen adayları “Kısmen

katılıyorum”a yakın olmakla beraber “Katılıyorum” ($\bar{X} = 3,59$) düzeyinde görüş belirtirken; kadın öğretmen adayları “Katılıyorum” ($\bar{X} = 3,83$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre yabancı dil olmadan yürütülemez düşüncesi erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre daha az benimsediği söylenebilir.

Yine Tablo 5.16 incelendiğinde yirmi üçüncü madde olan “Yoğun bir çalışma temposu gerektirdiğinden sosyal etkinliklerden uzaklaştırır” görüş maddesine araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($t = -8,032$; $p < .05$). Bu görüş maddesine, erkek öğretmen adayları “Kısmen katılıyorum” ($\bar{X} = 3,11$) düzeyinde görüş belirtirken; kadın öğretmen adayları “Katılıyorum” ($\bar{X} = 3,86$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre lisansüstü eğitim, yoğun bir çalışma temposu gerektirdiğinden sosyal etkinliklerden uzaklaştırır düşüncesini erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre daha az benimsediği söylenebilir.

Tablo 5.16 incelendiğinde yirmi dördüncü madde olan “Objektif olmayan mülakat sınavı ile seçilen öğrencilere yöneliktir” görüş maddesine araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($t = -2,043$; $p < .05$). Bu görüş maddesine, erkek öğretmen adayları “Kısmen katılıyorum” ($\bar{X} = 3,31$) düzeyinde görüş belirtirken; kadın öğretmen adayları “Katılıyorum” ($\bar{X} = 3,50$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre lisansüstü eğitim, objektif olmayan mülakat

sınavı ile seçilen öğrencilere yöneliktir düşüncesini erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre daha az benimsediği söylenebilir.

Tablo 5.16 incelendiğinde yirmi yedinci madde olan “Ataması olmayan öğretmenler alternatif olarak tercih etmektedir” görüş maddesine araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($t = -6,050$; $p < .05$). Bu görüş maddesine, erkek öğretmen adayları “Katılmıyorum”a yakın olmakla beraber “Kısmen katılıyorum” ($\bar{X} = 2,92$) düzeyinde görüş belirtirken; kadın öğretmen adayları “Katılıyorum” ($\bar{X} = 3,45$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre lisansüstü eğitim, ataması olmayan öğretmenler alternatif olarak tercih etmektedir düşüncesini erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre daha az benimsediği söylenebilir.

Tablo 5.16 incelendiğinde yirmi sekizinci madde olan “Bütün beden eğitimi öğretmenleri için kendini yenileme ve eğitimde yaşanan değişimlere uyum sağlama konusunda gereklidir” görüş maddesine araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($t = 5,643$; $p < .05$). Bu görüş maddesine, erkek öğretmen adayları “Katılıyorum” ($\bar{X} = 3,89$) düzeyinde görüş belirtirken; kadın öğretmen adayları “Kısmen katılıyorum”a yakın olmakla beraber “Katılıyorum” ($\bar{X} = 3,44$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre lisansüstü eğitim, bütün beden eğitimi öğretmenleri için kendini yenileme ve eğitimde yaşanan değişimlere uyum sağlama konusunda gereklidir düşüncesini erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre daha fazla benimsediği söylenebilir.

Tablo 5.16 incelendiğinde yirmi dokuzuncu madde olan “Öğrencilere zengin burs imkânları ile birlikte sunulmalıdır” görüş maddesine araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($t = -3,724$; $p < .05$). Bu görüş maddesine, erkek öğretmen adayları “Katılıyorum” ($\bar{X} = 3,89$) düzeyinde görüş belirtirken; kadın öğretmen adayları “Katılıyorum”a yakın olmakla beraber “Tamamen katılıyorum” ($\bar{X} = 4,22$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre lisansüstü eğitim, öğrencilere zengin burs imkânları ile birlikte sunulmalıdır düşüncesini erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre daha az benimsediği söylenebilir.

Yine Tablo 5.16 incelendiğinde otuz birinci madde olan “Sadece lisans eğitiminde başarılı olan kişilerin yararlanabileceği bir süreçtir” görüş maddesine araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($t = -8,314$; $p < .05$). Bu görüş maddesine, erkek öğretmen adayları “Kısmen katılıyorum” ($\bar{X} = 3,08$) düzeyinde görüş belirtirken; kadın öğretmen adayları “Katılıyorum” ($\bar{X} = 3,81$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre lisansüstü eğitim, sadece lisans eğitiminde başarılı olan kişilerin yararlanabileceği bir süreçtir düşüncesini erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre daha az benimsediği söylenebilir.

Tablo 5.16 incelendiğinde otuz ikinci madde olan “Bilimsel araştırma projelerine yönlendirici olmalıdır” görüş maddesine araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılığın olduğu

görülmektedir ($t = -2,483$; $p < .05$). Bu görüş maddesine, erkek öğretmen adayları “Katılıyorum” ($\bar{X} = 3,89$) düzeyinde görüş belirtirken; kadın öğretmen adayları “Tamamen katılıyorum”a yakın olmakla beraber “Katılıyorum” ($\bar{X} = 4,09$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre lisansüstü eğitim, bilimsel araştırma projelerine yönlendirici olmalıdır düşüncesini erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre daha az benimsediği söylenebilir.

Tablo 5.16 incelendiğinde otuz üçüncü madde olan “Öğrenci seçiminde mülakat sınavından daha çok objektif kriterler barındırılmalıdır” görüş maddesine araştırmaya katılanların cinsiyet değişkenine göre yapılan analiz sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($t = -8,550$; $p < .05$). Bu görüş maddesine, erkek öğretmen adayları “Katılıyorum” ($\bar{X} = 3,51$) düzeyinde görüş belirtirken; kadın öğretmen adayları “Tamamen katılıyorum”a yakın olmakla beraber “Tamamen katılıyorum” ($\bar{X} = 4,25$) düzeyinde görüş belirtmişlerdir. Bu sonuçlara göre lisansüstü eğitim, öğrenci seçiminde mülakat sınavından daha çok objektif kriterler barındırılmalıdır düşüncesini erkek öğretmen adaylarının kadın öğretmen adaylarına göre daha az benimsediği söylenebilir.

5.5. Araştırmaya Katılan Öğretmen Adaylarının Büyüdükleri-Yetiştikleri Yere Göre Lisansüstü Eğitime İlişkin Görüşleri

Tablo 5.17. Araştırmaya Katılan Öğretmen Adaylarının Büyüdükleri-Yetiştikleri Yere Göre Lisansüstü Eğitime İlişkin Görüşleri

M. No	Büyükşehir (n = 174)		İl (n = 231)		İlçe-Belde (n = 216)		Varyans		Fark Olan Gruplar
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	F	p	
1	4,01	11,57	4,18	0,78	4,06	0,94	1,314	0,269	
2	4,42	0,93	3,86	0,65	4,15	0,77	25,926	0,000*	a-b, b-c
3	4,47	0,93	3,86	0,80	3,76	1,34	24,508	0,000*	a-b, a-c
4	4,18	0,78	4,02	0,65	4,03	1,00	2,388	0,093	
5	4,13	0,86	3,71	0,86	4,07	1,03	12,644	0,000*	a-b, b-c
6	2,47	0,89	3,25	1,27	2,95	1,06	24,011	0,000*	a-b, b-c
7	4,53	0,72	3,74	0,83	4,11	0,95	42,872	0,000*	a-b, b-c
8	4,06	1,08	3,89	0,90	3,69	1,06	6,273	0,002*	a-b, a-c
9	4,45	0,79	3,42	1,10	4,13	0,98	58,693	0,000*	a-b, b-c
10	4,39	0,85	3,78	0,80	4,15	1,01	23,603	0,000*	a-b, b-c
11	3,90	0,62	3,58	0,89	3,98	1,23	10,766	0,000*	a-b, b-c
12	4,39	0,75	3,43	1,04	4,19	0,75	71,144	0,000*	a-b, b-c
13	4,27	0,70	3,93	0,97	4,06	0,89	7,648	0,001*	a-b, b-c
14	4,46	0,69	3,96	0,89	3,92	1,24	17,425	0,000*	a-b, a-c
15	4,21	0,74	3,67	0,78	4,01	1,01	20,124	0,000*	a-b, b-c
16	3,92	0,90	3,79	0,88	3,98	0,80	2,784	0,063	
17	1,69	0,67	3,22	1,24	2,29	0,99	112,560	0,000*	a-b, b-c
18	3,86	1,20	3,04	1,34	4,06	0,91	45,444	0,000*	a-b, b-c
19	4,13	0,89	3,07	1,38	4,32	0,54	94,760	0,000*	a-b, b-c
20	1,95	1,16	3,84	1,32	2,42	1,02	146,025	0,000*	a-b, b-c
21	3,64	0,79	3,62	1,12	3,79	0,99	1,857	0,157	
22	2,51	1,20	3,22	1,13	2,91	1,08	19,185	0,000*	a-b, b-c
23	2,91	1,06	4,06	1,19	3,19	1,00	60,555	0,000*	a-b, b-c
24	3,13	1,22	3,70	1,06	3,27	1,12	14,478	0,000*	a-b, b-c
25	2,73	1,17	3,89	0,76	3,43	0,92	72,811	0,000*	a-b, a-c
26	2,93	0,81	3,97	0,79	3,50	0,82	79,990	0,000*	a-b, a-c
27	3,05	0,87	3,51	1,11	2,89	1,17	19,772	0,000*	a-b, b-c
28	3,84	0,81	3,53	1,20	3,77	0,84	5,455	0,004*	a-b, b-c
29	3,87	1,22	3,81	1,01	4,36	1,02	16,193	0,000*	a-c, b-c
30	4,33	0,90	3,71	1,00	4,39	1,03	31,742	0,000*	a-b, b-c
31	3,28	1,25	3,66	0,92	3,19	1,18	10,927	0,000*	a-b, b-c
32	4,14	0,87	3,86	1,07	3,94	0,91	4,064	0,018*	a-b, a-c
33	3,89	1,24	3,69	0,94	3,87	1,21	2,117	0,121	

Tablo 5.17 incelendiğinde, 2. madde olan “Alanla ilgili bilgi ve becerileri artırır” görüş maddesine araştırmaya katılanların büyüdüğü-yetiştikleri yere göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 25,926$; $p < .05$). Alanla ilgili bilgi ve becerileri artırır görüşünü ilde

yaşayan adaylar ($\bar{X} = 3,86$), büyükşehirde ($\bar{X} = 4,42$) ve ilçe-beldede ($\bar{X} = 4,15$) yaşayan adaylara göre daha az benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının yaşadıkları yerlerin gelişim düzeyleri arttıkça alanla ilgili bilgi ve becerileri arttırır görüşünü daha çok kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.17 incelendiğinde, 3. madde olan “Beden Eğitimi öğretmenlerine mesleki niteliklerini arttırma olanağı sunar” görüş maddesine araştırmaya katılanların büyüdükları-yetiştikleri yere göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 24,508$; $p < .05$). Beden Eğitimi öğretmenlerine mesleki niteliklerini arttırma olanağı sunar görüşünü büyükşehirde yaşayan adaylar ($\bar{X} = 4,47$), ilde ($\bar{X} = 3,86$) ve ilçe-beldede ($\bar{X} = 3,76$) yaşayan adaylara göre daha çok benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının yaşadıkları yerlerin gelişim düzeyleri arttıkça beden eğitimi öğretmenlerine mesleki niteliklerini arttırma olanağı sunar görüşünü daha çok kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.17 incelendiğinde, 5. madde olan “Bilimsel araştırma sürecini öğretir” görüş maddesine araştırmaya katılanların büyüdükları-yetiştikleri yere göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 12,644$; $p < .05$). Bilimsel araştırma sürecini öğretir görüşünü ilde yaşayan adaylar ($\bar{X} = 3,71$), büyükşehirde ($\bar{X} = 4,13$) ve ilçe-beldede ($\bar{X} = 4,07$) yaşayan adaylara göre daha az benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının yaşadıkları yerlerin gelişim

düzeyleri arttıkça bilimsel araştırma sürecini öğretir görüşünü daha çok kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.17 incelendiğinde, 6. madde olan “Yaşama atılmayı geciktirir” görüş maddesine araştırmaya katılanların büyüdükları-yetiştikleri yere göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 24,011$; $p < .05$). Yaşamaya atılmayı geciktirir görüşünü ilde yaşayan adaylar ($\bar{X} = 3,25$), büyükşehirde ($\bar{X} = 2,47$) ve ilçe-beldede ($\bar{X} = 2,95$) yaşayan adaylara göre daha çok benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının yaşadıkları yerlerin gelişim düzeyleri arttıkça yaşamaya atılmayı geciktirir görüşünü daha az kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.17 incelendiğinde, 7. madde olan “Statü kazandırarak toplum tarafından takdir edilmeyi sağlar” görüş maddesine araştırmaya katılanların büyüdükları-yetiştikleri yere göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 42,872$; $p < .05$). Statü kazandırarak toplum tarafından takdir edilmeyi sağlar görüşünü ilde yaşayan adaylar ($\bar{X} = 3,74$), büyükşehirde ($\bar{X} = 4,53$) ve ilçe-beldede ($\bar{X} = 4,11$) yaşayan adaylara göre daha az benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının yaşadıkları yerlerin gelişim düzeyleri arttıkça statü kazandırarak toplum tarafından takdir edilmeyi sağlar görüşünü daha çok kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.17 incelendiğinde, 8. madde olan “Atanma olasılığını artırır” görüş maddesine araştırmaya katılanların büyüdükları-yetiştikleri yere göre

yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 6,273$; $p < .05$). Atanma olasılığını arttırır görüşünü büyükşehirde yaşayan adaylar ($\bar{X} = 4,06$), ilde ($\bar{X} = 3,89$) ve ilçe-beldede ($\bar{X} = 3,69$) yaşayan adaylara göre daha çok benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının yaşadıkları yerlerin gelişim düzeyleri arttıkça statü atanma olasılığını arttırır görüşünü daha çok kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.17 incelendiğinde, 9. madde olan “İş bulma olanaklarını arttırır” görüş maddesine araştırmaya katılanların büyüdükları-yetiştikleri yere göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 58,693$; $p < .05$). İş bulma olanaklarını arttırır görüşünü ilde yaşayan adaylar ($\bar{X} = 3,42$), büyükşehirde ($\bar{X} = 4,45$) ve ilçe-beldede ($\bar{X} = 4,13$) yaşayan adaylara göre daha az benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının yaşadıkları yerlerin gelişim düzeyleri arttıkça iş bulma olanaklarını arttır görüşünü daha çok kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.17 incelendiğinde, 10. madde olan “Daha iyi bir iş bulma imkânı sunar” görüş maddesine araştırmaya katılanların büyüdükları-yetiştikleri yere göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 23,603$; $p < .05$). Daha iyi bir iş bulma imkânı sunar görüşünü ilde yaşayan adaylar ($\bar{X} = 3,78$), büyükşehirde ($\bar{X} = 4,39$) ve ilçe-beldede ($\bar{X} = 4,15$) yaşayan adaylara göre daha az benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının yaşadıkları yerlerin gelişim

düzeyleri arttıkça daha iyi bir iş bulma imkânı sunar görüşünü daha çok kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.17 incelendiğinde, 11. madde olan “Ekonomik açıdan oldukça masraflı bir süreçtir” görüş maddesine araştırmaya katılanların büyüdükleri-yetiştikleri yere göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 10,766$; $p < .05$). Ekonomik açıdan oldukça masraflı bir süreçtir görüşünü ilde yaşayan adaylar ($\bar{X} = 3,58$), büyükşehirde ($\bar{X} = 3,90$) ve ilçe-beldede ($\bar{X} = 3,98$) yaşayan adaylara göre daha az benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının yaşadıkları yerlerin gelişim düzeyleri arttıkça ekonomik açıdan oldukça masraflı bir süreçtir görüşünü daha çok kabul ettikleri söylenebilir.

Yine Tablo 5.17 incelendiğinde, 12. madde olan “Zaman açısından fedakârlık gerektirir” görüş maddesine araştırmaya katılanların büyüdükleri-yetiştikleri yere göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 71,144$; $p < .05$). Zaman açısından fedakârlık gerektirir görüşünü ilde yaşayan adaylar ($\bar{X} = 3,43$), büyükşehirde ($\bar{X} = 4,39$) ve ilçe-beldede ($\bar{X} = 3,90$) yaşayan adaylara göre daha az benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının yaşadıkları yerlerin gelişim düzeyleri arttıkça zaman açısından fedakârlık gerektirir görüşünü daha çok kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.17 incelendiğinde, 13. madde olan “Oldukça fazla çaba gerektiren zor bir süreçtir” görüş maddesine araştırmaya katılanların büyüdükleri-yetiştikleri

yere göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 7,648$; $p < .05$). Oldukça fazla çaba gerektiren zor bir süreçtir görüşünü ilde yaşayan adaylar ($\bar{X} = 3,93$), büyükşehirde ($\bar{X} = 4,27$) ve ilçe-beldede ($\bar{X} = 4,06$) yaşayan adaylara göre daha az benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının yaşadıkları yerlerin gelişim düzeyleri arttıkça oldukça fazla çaba gerektiren zor bir süreçtir görüşünü daha çok kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.17 incelendiğinde, 14. madde olan “Yapılan çalışmalar ile beden eğitimi öğretmenliği lisans eğitim programlarının geliştirilmesini sağlar” görüş maddesine araştırmaya katılanların büyüdükları-yetiştikleri yere göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 17,425$; $p < .05$). Atanma olasılığını arttırır görüşünü büyükşehirde yaşayan adaylar ($\bar{X} = 4,46$), ilde ($\bar{X} = 3,96$) ve ilçe-beldede ($\bar{X} = 3,92$) yaşayan adaylara göre daha çok benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının yaşadıkları yerlerin gelişim düzeyleri arttıkça yapılan çalışmalar ile beden eğitimi öğretmenliği lisans eğitim programlarının geliştirilmesini sağlar görüşünü daha çok kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.17 incelendiğinde, 15. madde olan “Yurt dışında daha etkili biçimde uygulanmaktadır” görüş maddesine araştırmaya katılanların büyüdükları-yetiştikleri yere göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 20,124$; $p < .05$). Yurt dışında daha etkili biçimde

uygulanmaktadır görüşünü ilde yaşayan adaylar ($\bar{X} = 3,67$), büyükşehirde ($\bar{X} = 4,21$) ve ilçe-beldede ($\bar{X} = 4,01$) yaşayan adaylara göre daha az benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının yaşadıkları yerlerin gelişim düzeyleri arttıkça oldukça fazla çaba gerektiren zor bir süreçtir görüşünü daha çok kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.17 incelendiğinde, 17. madde olan “Lisans eğitiminin tekrarı gibidir, fazla katkı sağlamaz” görüş maddesine araştırmaya katılanların büyüdükları-yetiştikleri yere göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 112,560$; $p < .05$). Lisans eğitiminin tekrarı gibidir, fazla katkı sağlamaz görüşünü ilde yaşayan adaylar ($\bar{X} = 3,22$), büyükşehirde ($\bar{X} = 1,69$) ve ilçe-beldede ($\bar{X} = 2,29$) yaşayan adaylara göre daha çok benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının yaşadıkları yerlerin gelişim düzeyleri arttıkça lisans eğitiminin tekrarı gibidir, fazla katkı sağlamaz görüşünü daha çok kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.17 incelendiğinde, 18. madde olan “Kendini gerçekleştirme yolunda önemli bir adımdır” görüş maddesine araştırmaya katılanların büyüdükları-yetiştikleri yere göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 45,444$; $p < .05$). Lisans eğitiminin tekrarı gibidir, fazla katkı sağlamaz görüşünü ilde yaşayan adaylar ($\bar{X} = 3,04$), büyükşehirde ($\bar{X} = 3,86$) ve ilçe-beldede ($\bar{X} = 4,06$) yaşayan adaylara göre daha az benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre,

öğretmen adaylarının yaşadıkları yerlerin gelişim düzeyleri arttıkça kendini gerçekleştirme yolunda önemli bir adımdır görüşünü daha çok kabul ettikleri söylenebilir.

Yine Tablo 5.17 incelendiğinde, 19. madde olan “Uzman öğretmen olabilmek için gereklidir” görüş maddesine araştırmaya katılanların büyüdükleri-yetiştikleri yere göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 94,760$; $p < .05$). Uzman öğretmen olabilmek için gereklidir görüşünü ilde yaşayan adaylar ($\bar{X} = 3,07$), büyükşehirde ($\bar{X} = 4,13$) ve ilçe-beldede ($\bar{X} = 4,32$) yaşayan adaylara göre daha az benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının yaşadıkları yerlerin gelişim düzeyleri arttıkça Uzman öğretmen olabilmek için gereklidir görüşünü daha çok kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.17 incelendiğinde, 20. madde olan “Sadece prestij sağlar, başka bir getirisi yoktur” görüş maddesine araştırmaya katılanların büyüdükleri-yetiştikleri yere göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 146,025$; $p < .05$). Uzman öğretmen olabilmek için gereklidir görüşünü ilde yaşayan adaylar ($\bar{X} = 3,84$), büyükşehirde ($\bar{X} = 1,95$) ve ilçe-beldede ($\bar{X} = 2,42$) yaşayan adaylara göre daha çok benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının yaşadıkları yerlerin gelişim düzeyleri arttıkça sadece prestij sağlar, başka bir getirisi yoktur görüşünü daha az kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.17 incelendiğinde, 22. madde olan “Sadece mülakat sınavına girerek sağlanabilir” görüş maddesine araştırmaya katılanların büyüdükleri-yetiştikleri yere göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 19,185$; $p < .05$). Sadece mülakat sınavına girerek sağlanabilir görüşünü ilde yaşayan adaylar ($\bar{X} = 3,22$), büyükşehirde ($\bar{X} = 2,51$) ve ilçe-beldede ($\bar{X} = 2,91$) yaşayan adaylara göre daha çok benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının yaşadıkları yerlerin gelişim düzeyleri arttıkça sadece mülakat sınavına girerek sağlanabilir görüşünü daha çok kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.17 incelendiğinde, 23. madde olan “Yoğun bir çalışma temposu gerektirdiğinden sosyal etkinliklerden uzaklaştırır” görüş maddesine araştırmaya katılanların büyüdükleri-yetiştikleri yere göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 60,555$; $p < .05$). Yoğun bir çalışma temposu gerektirdiğinden sosyal etkinliklerden uzaklaştırır görüşünü ilde yaşayan adaylar ($\bar{X} = 4,06$), büyükşehirde ($\bar{X} = 2,91$) ve ilçe-beldede ($\bar{X} = 3,19$) yaşayan adaylara göre daha çok benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının yaşadıkları yerlerin gelişim düzeyleri arttıkça yoğun bir çalışma temposu gerektirdiğinden sosyal etkinliklerden uzaklaştırır görüşünü daha az kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.17 incelendiğinde, 24. madde olan “Objektif olmayan mülakat sınavı ile seçilen öğrencilere yöneliktir” görüş maddesine araştırmaya katılanların büyüdükleri-yetiştikleri yere göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı

farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 14,478$; $p < .05$). Objektif olmayan mülakat sınavı ile seçilen öğrencilere yöneliktir görüşünü ilde yaşayan adaylar ($\bar{X} = 3,70$), büyükşehirde ($\bar{X} = 3,13$) ve ilçe-beldede ($\bar{X} = 3,27$) yaşayan adaylara göre daha çok benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının yaşadıkları yerlerin gelişim düzeyleri arttıkça objektif olmayan mülakat sınavı ile seçilen öğrencilere yöneliktir görüşünü daha az kabul ettikleri söylenebilir.

Yine Tablo 5.17 incelendiğinde, 25. madde olan “Akademisyen olmayı düşünmeyenler için gereksizdir” görüş maddesine araştırmaya katılanların büyüdükları-yetiştikleri yere göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 72,811$; $p < .05$). Akademisyen olmayı düşünmeyenler için gereksizdir görüşünü büyükşehirde yaşayan adaylar ($\bar{X} = 2,73$), ilde ($\bar{X} = 3,89$) ve ilçe-beldede ($\bar{X} = 3,43$) yaşayan adaylara göre daha az benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının yaşadıkları yerlerin gelişim düzeyleri arttıkça akademisyen olmayı düşünmeyenler için gereksizdir görüşünü daha az kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.17 incelendiğinde, 26. madde olan “Göreve başlandığında öğretmenlik ile birlikte devam edilmesi zor olan bir süreçtir” görüş maddesine araştırmaya katılanların büyüdükları-yetiştikleri yere göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 79,990$; $p < .05$). Göreve başlandığında öğretmenlik ile birlikte devam edilmesi zor olan bir süreçtir görüşünü büyükşehirde yaşayan adaylar ($\bar{X} = 2,93$), ilde ($\bar{X} = 3,97$) ve ilçe-

beldede ($\bar{X} = 3,50$) yaşayan adaylara göre daha az benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının yaşadıkları yerlerin gelişim düzeyleri arttıkça göreve başlandığında öğretmenlik ile birlikte devam edilmesi zor olan bir süreçtir görüşünü daha az kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.17 incelendiğinde, 27. madde olan “Ataması olmayan öğretmenler alternatif olarak tercih etmektedir” görüş maddesine araştırmaya katılanların büyüdükleri-yetiştikleri yere göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 19,772$; $p < .05$). Ataması olmayan öğretmenler alternatif olarak tercih etmektedir görüşünü ilde yaşayan adaylar ($\bar{X} = 3,51$), büyükşehirde ($\bar{X} = 3,05$) ve ilçe-beldede ($\bar{X} = 2,89$) yaşayan adaylara göre daha az benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının yaşadıkları yerlerin gelişim düzeyleri arttıkça ataması olmayan öğretmenler alternatif olarak tercih etmektedir görüşünü daha az kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.17 incelendiğinde, 28. madde olan “Bütün beden eğitimi öğretmenleri için kendini yenileme ve eğitimde yaşanan değişimlere uyum sağlama konusunda gereklidir” görüş maddesine araştırmaya katılanların büyüdükleri-yetiştikleri yere göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 5,455$; $p < .05$). Bütün beden eğitimi öğretmenleri için kendini yenileme ve eğitimde yaşanan değişimlere uyum sağlama konusunda gereklidir görüşünü ilde yaşayan adaylar ($\bar{X} = 3,53$), büyükşehirde ($\bar{X} = 3,84$) ve ilçe-beldede ($\bar{X} = 3,77$) yaşayan adaylara göre daha az benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre,

öğretmen adaylarının yaşadıkları yerlerin gelişim düzeyleri arttıkça Bütün beden eğitimi öğretmenleri için kendini yenileme ve eğitimde yaşanan değişimlere uyum sağlama konusunda gereklidir görüşünü daha az kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.17 incelendiğinde, 29. madde olan “Öğrencilere zengin burs imkânları ile birlikte sunulmalıdır” görüş maddesine araştırmaya katılanların büyüdükları-yetiştikleri yere göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 16,193$; $p < .05$). Öğrencilere zengin burs imkânları ile birlikte sunulmalıdır görüşünü ilçe-beldede yaşayan adaylar ($\bar{X} = 4,36$), büyükşehirde ($\bar{X} = 3,87$) ve ilde ($\bar{X} = 3,81$) yaşayan adaylara göre daha çok benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının yaşadıkları yerlerin gelişim düzeyleri arttıkça Öğrencilere zengin burs imkanları ile birlikte sunulmalıdır görüşünü daha az kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.17 incelendiğinde, 30. madde olan “Yurt dışı ile işbirliği içerisinde yürütülmelidir” görüş maddesine araştırmaya katılanların büyüdükları-yetiştikleri yere göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 31,742$; $p < .05$). Yurt dışı ile işbirliği içerisinde yürütülmelidir görüşünü ilde yaşayan adaylar ($\bar{X} = 3,71$), büyükşehirde ($\bar{X} = 4,33$) ve ilçe-beldede ($\bar{X} = 4,39$) yaşayan adaylara göre daha az benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının yaşadıkları yerlerin gelişim düzeyleri arttıkça yurt dışı ile işbirliği içerisinde yürütülmelidir görüşünü daha az kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.17 incelendiğinde, 31. madde olan “Sadece lisans eğitiminde başarılı olan kişilerin yararlanabileceği bir süreçtir” görüş maddesine araştırmaya katılanların büyüdükləri-yetiştikleri yere göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 10,927$; $p < .05$). Sadece lisans eğitiminde başarılı olan kişilerin yararlanabileceği bir süreçtir görüşünü ilde yaşayan adaylar ($\bar{X} = 3,66$), büyükşehirde ($\bar{X} = 3,28$) ve ilçe-beldede ($\bar{X} = 3,19$) yaşayan adaylara göre daha az benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının yaşadıkları yerlerin gelişim düzeyleri arttıkça sadece lisans eğitiminde başarılı olan kişilerin yararlanabileceği bir süreçtir görüşünü daha az kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.17 incelendiğinde, 32. madde olan “Bilimsel araştırma projelerine yönlendirici olmalıdır” görüş maddesine araştırmaya katılanların büyüdükləri-yetiştikleri yere göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 4,064$; $p < .05$). Bilimsel araştırma projelerine yönlendirici olmalıdır görüşünü büyükşehirde yaşayan adaylar ($\bar{X} = 4,14$), ilde ($\bar{X} = 3,86$) ve ilçe-beldede ($\bar{X} = 3,94$) yaşayan adaylara göre daha çok benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının yaşadıkları yerlerin gelişim düzeyleri arttıkça Bilimsel araştırma projelerine yönlendirici olmalıdır görüşünü daha çok kabul ettikleri söylenebilir.

5.6. Araştırmaya Katılan Öğretmen Adaylarının Ailelerinin Aylık Gelirlerine Göre Lisansüstü Eğitime İlişkin Görüşleri

Tablo 5.18. Araştırmaya Katılan Öğretmen Adaylarının Ailelerinin Aylık Gelirlerine Göre Lisansüstü Eğitime İlişkin Görüşleri

M. No	1000 TL ve altı (n = 189)		1001-2000 (n = 231)		2001-3000 (n = 216)		Varyans		Fark Olan Gruplar
	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	$\bar{X}$	S	F	p	
1	4,49	1,03	4,28	0,69	3,29	1,37	67,663	0,000*	a-c, b-c
2	4,31	0,63	4,28	0,76	3,71	0,93	32,406	0,000*	a-c, b-c
3	4,08	1,05	4,13	1,18	3,69	0,96	8,748	0,000*	a-c, b-c
4	3,95	1,00	4,21	0,61	3,93	0,86	7,972	0,000*	a-b, b-c
5	4,02	0,82	4,16	0,90	3,46	1,08	28,537	0,000*	a-c, b-c
6	2,22	1,10	3,29	0,91	3,09	1,07	63,536	0,000*	a-b, a-c
7	4,29	0,82	4,19	0,70	3,62	1,13	29,377	0,000*	a-c, b-c
8	4,19	1,23	3,86	0,73	3,54	1,07	17,613	0,000*	a-b, a-,c
9	4,43	0,66	3,82	1,21	3,58	1,03	33,364	0,000*	a-b, a-c
10	4,42	0,69	4,10	1,04	3,68	0,82	27,661	0,000*	a-c, b-c
11	3,80	1,06	3,95	0,93	3,62	0,95	5,384	0,005*	a-c, b-c
12	4,06	1,22	3,94	0,86	3,98	0,81	0,910	0,403	
13	4,34	0,91	4,14	0,84	3,66	0,83	27,695	0,000*	a-c, b-c
14	4,62	0,66	4,01	1,06	3,44	0,87	73,122	0,000*	a-c-, b-c
15	4,30	0,89	3,81	0,97	3,78	0,58	21,120	0,000*	a-b, a-c
16	4,13	0,65	4,05	0,84	3,19	0,73	80,484	0,000*	a-c, b-c
17	2,26	1,08	2,64	1,30	2,34	0,96	6,569	0,002*	a-b, b-c
18	3,60	1,24	3,95	1,22	3,03	1,10	27,468	0,000*	a-b, b-c
19	3,69	1,46	3,96	1,12	3,72	0,75	3,433	0,333	
20	2,66	1,61	2,93	1,43	2,77	1,18	2,131	0,120	
21	4,03	0,95	3,64	0,92	3,37	1,07	19,669	0,000*	a-b, a-c
22	2,25	1,16	3,16	0,99	3,14	1,24	39,069	0,000*	a-b, a-c
23	3,30	1,40	3,58	1,20	3,21	0,91	5,475	0,004*	a-b, b-c
24	3,23	1,15	3,52	1,06	3,36	1,20	3,570	0,290	
25	3,39	1,09	3,44	0,87	3,25	1,21	1,637	0,195	
26	3,45	0,93	3,72	0,85	3,27	0,78	14,021	0,000*	a-b, b-c
27	3,25	1,07	3,15	1,08	3,06	1,02	1,282	0,278	a-c, b-c
28	3,74	0,92	3,90	0,93	3,43	0,96	12,216	0,000*	a-c, b-c
29	4,29	1,06	3,95	1,06	3,94	1,10	6,761	0,001*	a-b, a-c
30	4,39	0,85	4,05	1,01	4,11	0,93	7,771	0,000*	a-b, a-c
31	3,38	1,38	3,44	0,87	3,31	1,09	0,709	0,492	
32	4,38	0,84	4,06	0,92	3,34	0,65	57,567	0,000*	a-c, b-c
33	3,78	1,08	4,04	0,99	3,48	1,37	12,038	0,000*	a-b, b-c

Tablo 5.18 incelendiğinde, 1. madde olan “Alandaki yenilikleri görme olanağı sunar” görüş maddesine araştırmaya katılanların aylık gelir miktarına göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 67,663$; $p < .05$). Alandaki yenilikleri görme olanağı sunar görüşünü aylık

geliri 2001-3000 TL aralığında olan adaylar ($\bar{X} = 3,29$), 1000 TL ve altı ($\bar{X} = 4,42$) ve 1001-2000 TL ($\bar{X} = 4,15$) arasında olan adaylara göre daha az benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının aylık gelir düzeyleri arttıkça alandaki yenilikleri görme olanağı sunar görüşünü daha az kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.18 incelendiğinde, 2. madde olan “Alanla ilgili bilgi ve becerileri artırır” görüş maddesine araştırmaya katılanların aylık gelir miktarına göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 32,406$; $p < .05$). Alanla ilgili bilgi ve becerileri artırır görüşünü aylık geliri 2001-3000 TL aralığında olan adaylar ($\bar{X} = 3,71$), 1000 TL ve altı ($\bar{X} = 4,31$) ve 1001-2000 TL ($\bar{X} = 4,28$) arasında olan adaylara göre daha az benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının aylık gelir düzeyleri arttıkça alanla ilgili bilgi ve becerileri artırır görüşünü daha az kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.18 incelendiğinde, 3. madde olan “Beden eğitimi öğretmenlerine mesleki niteliklerini artırma olanağı sunar” görüş maddesine araştırmaya katılanların aylık gelir miktarına göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 8,748$; $p < .05$). Beden eğitimi öğretmenlerine mesleki niteliklerini artırma olanağı sunar görüşünü aylık geliri 2001-3000 TL aralığında olan adaylar ($\bar{X} = 3,69$), 1000 TL ve altı ($\bar{X} = 4,08$) ve 1001-2000 TL ($\bar{X} = 4,13$) arasında olan adaylara göre daha az benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının

aylık gelir düzeyleri arttıkça beden eğitimi öğretmenlerine mesleki niteliklerini arttırma olanağı sunar görüşünü daha az kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.18 incelendiğinde, 4. madde olan “Bilimsel araştırmalar yapmayı sağlayarak alanla ilgili sorunlara çözüm önerileri sunar” görüş maddesine araştırmaya katılanların aylık gelir miktarına göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 7,972$; $p < .05$). Beden eğitimi öğretmenlerine mesleki niteliklerini arttırma olanağı sunar görüşünü aylık geliri 1001-2000 TL aralığında olan adaylar ($\bar{X} = 4,21$), 1000 TL ve altı ($\bar{X} = 3,95$) ve 2001-3000 TL ($\bar{X} = 3,93$) arasında olan adaylara göre daha çok benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının aylık gelir düzeyleri arttıkça beden eğitimi öğretmenlerine mesleki niteliklerini arttırma olanağı sunar görüşünü daha az kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.18 incelendiğinde, 5. madde olan “Bilimsel araştırma sürecini öğretir” görüş maddesine araştırmaya katılanların aylık gelir miktarına göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 28,537$; $p < .05$). Bilimsel araştırma sürecini öğretir görüşünü aylık geliri 2001-3000 TL aralığında olan adaylar ($\bar{X} = 3,46$), 1000 TL ve altı ($\bar{X} = 4,02$) ve 1001-2000 TL ($\bar{X} = 4,16$) arasında olan adaylara göre daha az benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının aylık gelir düzeyleri arttıkça bilimsel araştırma sürecini öğretir görüşünü daha az kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.18 incelendiğinde, 6. madde olan “Yaşama atılmayı geciktirir” görüş maddesine araştırmaya katılanların aylık gelir miktarına göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 63,536$; $p < .05$) Yaşama atılmayı geciktirir görüşünü aylık geliri 1000 TL ve altında olan adaylar ($\bar{X} = 2,22$), 1001-2000 TL ($\bar{X} = 3,29$) ve 2001-3000 TL ($\bar{X} = 3,09$) arasında olan adaylara göre daha az benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının aylık gelir düzeyleri arttıkça yaşama atılmayı geciktirir görüşünü daha az kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.18 incelendiğinde, 7. madde olan “Statü kazandırarak toplum tarafından takdir edilmeyi sağlar” görüş maddesine araştırmaya katılanların aylık gelir miktarına göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 29,377$; $p < .05$). Statü kazandırarak toplum tarafından takdir edilmeyi sağlar görüşünü aylık geliri 2001-3000 TL aralığında olan adaylar ($\bar{X} = 3,62$), 1000 TL ve altı ($\bar{X} = 4,29$) ve 1001-2000 TL ($\bar{X} = 4,19$) arasında olan adaylara göre daha az benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının aylık gelir düzeyleri arttıkça statü kazandırarak toplum tarafından takdir edilmeyi sağlar görüşünü daha az kabul ettikleri söylenebilir.

Yine Tablo 5.18 incelendiğinde, 8. madde olan “Atanma olasılığını artırır” görüş maddesine araştırmaya katılanların aylık gelir miktarına göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 17,613$; $p < .05$) Atanma olasılığını artırır görüşünü aylık geliri 1000 TL

ve altında olan adaylar ($\bar{X} = 4,19$), 1001-2000 TL aralığında ($\bar{X} = 3,86$) ve 2001-3000 TL ($\bar{X} = 3,54$) arasında olan adaylara göre daha çok benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının aylık gelir düzeyleri arttıkça atanma olasılığını artırır görüşünü daha az kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.18 incelendiğinde, 9. madde olan “İş bulma olanaklarını artırır” görüş maddesine araştırmaya katılanların aylık gelir miktarına göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 33,364$; $p < .05$) İş bulma olanaklarını artırır görüşünü aylık geliri 1000 TL ve altında olan adaylar ($\bar{X} = 4,43$), 1001-2000 TL aralığında ($\bar{X} = 3,82$) ve 2001-3000 TL ($\bar{X} = 3,54$) arasında olan adaylara göre daha çok benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının aylık gelir düzeyleri arttıkça iş bulma olanaklarını artırır görüşünü daha az kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.18 incelendiğinde, 10. madde olan “Daha iyi bir iş bulma imkânı sunar” görüş maddesine araştırmaya katılanların aylık gelir miktarına göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 27,661$; $p < .05$). Daha iyi bir iş bulma imkânı sunar görüşünü aylık geliri 2001-3000 TL aralığında olan adaylar ($\bar{X} = 3,29$), 1000 TL ve altı ($\bar{X} = 4,42$) ve 1001-2000 TL ($\bar{X} = 4,15$) arasında olan adaylara göre daha az benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının

aylık gelir düzeyleri arttıkça Daha iyi bir iş bulma imkanı sunar görüşünü daha az kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.18 incelendiğinde, 11. madde olan “Ekonomik açıdan oldukça masraflı bir süreçtir” görüş maddesine araştırmaya katılanların aylık gelir miktarına göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 5,384$; $p < .05$). Ekonomik açıdan oldukça masraflı bir süreçtir görüşünü aylık geliri 2001-3000 TL aralığında olan adaylar ($\bar{X} = 3,62$), 1000 TL ve altı ($\bar{X} = 3,80$) ve 1001-2000 TL ($\bar{X} = 3,95$) arasında olan adaylara göre daha az benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının aylık gelir düzeyleri arttıkça ekonomik açıdan oldukça masraflı bir süreçtir görüşünü daha az kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.18 incelendiğinde, 13. madde olan “Oldukça fazla çaba gerektiren zor bir süreçtir” görüş maddesine araştırmaya katılanların aylık gelir miktarına göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 27,695$; $p < .05$). Oldukça fazla çaba gerektiren zor bir süreçtir görüşünü aylık geliri 2001-3000 TL aralığında olan adaylar ($\bar{X} = 3,66$), 1000 TL ve altı ($\bar{X} = 4,34$) ve 1001-2000 TL ($\bar{X} = 4,14$) arasında olan adaylara göre daha az benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının aylık gelir düzeyleri arttıkça oldukça fazla çaba gerektiren zor bir süreçtir görüşünü daha az kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.18 incelendiğinde, 14. madde olan “Yapılan çalışmalar ile beden eğitimi öğretmenliği lisans eğitim programlarının geliştirilmesini sağlar” görüş

maddesine araştırmaya katılanların aylık gelir miktarına göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 73,122$; $p < .05$)

Yapılan çalışmalar ile beden eğitimi öğretmenliği lisans eğitim programlarının geliştirilmesini sağlar görüşünü aylık geliri 2001-3000 TL aralığında olan adaylar ($\bar{X} = 3,44$), 1000 TL ve altı ($\bar{X} = 4,62$) ve 1001-2000 TL ($\bar{X} = 4,01$) arasında olan adaylara göre daha az benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının aylık gelir düzeyleri arttıkça yapılan çalışmalar ile beden eğitimi öğretmenliği lisans eğitim programlarının geliştirilmesini sağlar görüşünü daha az kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.18 incelendiğinde, 15. madde olan “Yurt dışında daha etkili biçimde uygulanmaktadır” görüş maddesine araştırmaya katılanların aylık gelir miktarına göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 21,120$; $p < .05$). Yurt dışında daha etkili biçimde uygulanmaktadır görüşünü aylık geliri 1000 TL ve altında olan adaylar ($\bar{X} = 4,30$), 1001-2000 TL aralığında ($\bar{X} = 3,81$) ve 2001-3000 TL ($\bar{X} = 3,78$) arasında olan adaylara göre daha çok benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının aylık gelir düzeyleri arttıkça Yurt dışında daha etkili biçimde uygulanmaktadır görüşünü daha az kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.18 incelendiğinde, 16. madde olan “Günlük hayatta karşılaşılan durumlara farklı bakış açılarıyla yaklaşmayı sağlar” görüş maddesine araştırmaya katılanların aylık gelir miktarına göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 80,484$; $p < .05$). Günlük hayatta

karşılaşılan durumlara farklı bakış açılarıyla yaklaşmayı sağlar görüşünü aylık geliri 2001-3000 TL aralığında olan adaylar ($\bar{X} = 3,19$), 1000 TL ve altı ($\bar{X} = 4,13$) ve 1001-2000 TL ($\bar{X} = 4,05$) arasında olan adaylara göre daha az benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının aylık gelir düzeyleri arttıkça günlük hayatta karşılaşılan durumlara farklı bakış açılarıyla yaklaşmayı sağlar görüşünü daha az kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.18 incelendiğinde, 17. madde olan “Lisans eğitiminin tekrarı gibidir, fazla katkı sağlamaz” görüş maddesine araştırmaya katılanların aylık gelir miktarına göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 6,569$; $p < .05$). Lisans eğitiminin tekrarı gibidir, fazla katkı sağlamaz görüşünü aylık geliri 1001-2000 TL aralığında olan adaylar ($\bar{X} = 2,64$), 1000 TL ve altı ($\bar{X} = 2,26$) ve 2001-3000 TL ($\bar{X} = 2,34$) arasında olan adaylara göre daha çok benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının aylık gelir düzeyleri arttıkça lisans eğitiminin tekrarı gibidir, fazla katkı sağlamaz görüşünü daha az kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.18 incelendiğinde, 18. madde olan “Kendini gerçekleştirme yolunda önemli bir adımdır” görüş maddesine araştırmaya katılanların aylık gelir miktarına göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 27,468$; $p < .05$). Kendini gerçekleştirme yolunda önemli bir adımdır görüşünü aylık geliri 1001-2000 TL aralığında olan adaylar ($\bar{X} = 3,95$),

1000 TL ve altı ($\bar{X} = 3,60$) ve 2001-3000 TL ($\bar{X} = 3,03$) arasında olan adaylara göre daha çok benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının aylık gelir düzeyleri arttıkça kendini gerçekleştirme yolunda önemli bir adımdır görüşünü daha az kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.18 incelendiğinde, 21. madde olan “Yabancı dil olmadan yürütülemez” görüş maddesine araştırmaya katılanların aylık gelir miktarına göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 19,669$; $p < .05$). Yabancı dil olmadan yürütülemez görüşünü aylık geliri 1000 TL ve altında olan adaylar ($\bar{X} = 4,03$), 1001-2000 TL aralığında ($\bar{X} = 3,64$) ve 2001-3000 TL ($\bar{X} = 3,37$) arasında olan adaylara göre daha çok benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının aylık gelir düzeyleri arttıkça yabancı dil olmadan yürütülemez görüşünü daha az kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.18 incelendiğinde, 22. madde olan “Sadece mülakat sınavına girerek sağlanabilir” görüş maddesine araştırmaya katılanların aylık gelir miktarına göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 39,069$; $p < .05$). Sadece mülakat sınavına girerek sağlanabilir görüşünü aylık geliri 1000 TL ve altında olan adaylar ($\bar{X} = 2,25$), 1001-2000 TL aralığında ($\bar{X} = 3,16$) ve 2001-3000 TL ($\bar{X} = 3,14$) arasında olan adaylara göre daha az benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının aylık gelir düzeyleri arttıkça sadece mülakat sınavına girerek sağlanabilir görüşünü daha çok kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.18 incelendiğinde, 23. madde olan “Yoğun bir çalışma temposu gerektirdiğinden sosyal etkinliklerden uzaklaştırır” görüş maddesine araştırmaya katılanların aylık gelir miktarına göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 5,475$; $p < .05$). Yoğun bir çalışma temposu gerektirdiğinden sosyal etkinliklerden uzaklaştırır görüşünü aylık geliri 1001-2000 TL aralığında olan adaylar ($\bar{X} = 3,58$), 1000 TL ve altı ($\bar{X} = 3,30$) ve 2001-3000 TL ($\bar{X} = 3,21$) arasında olan adaylara göre daha çok benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının aylık gelir düzeyleri arttıkça yoğun bir çalışma temposu gerektirdiğinden sosyal etkinliklerden uzaklaştırır görüşünü daha az kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.18 incelendiğinde, 26. madde olan “Göreve başlandığında öğretmenlik ile birlikte devam edilmesi zor olan bir süreçtir” görüş maddesine araştırmaya katılanların aylık gelir miktarına göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 14,021$; $p < .05$). Göreve başlandığında öğretmenlik ile birlikte devam edilmesi zor olan bir süreçtir görüşünü aylık geliri 1001-2000 TL aralığında olan adaylar ($\bar{X} = 3,72$), 1000 TL ve altı ($\bar{X} = 3,45$) ve 2001-3000 TL ($\bar{X} = 3,27$) arasında olan adaylara göre daha çok benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının aylık gelir düzeyleri arttıkça göreve başlandığında öğretmenlik ile birlikte devam edilmesi zor olan bir süreçtir görüşünü daha az kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.18 incelendiğinde, 28. madde olan “Bütün beden eğitimi öğretmenleri için kendini yenileme ve eğitimde yaşanan değişimlere uyum sağlama konusunda gereklidir” görüş maddesine araştırmaya katılanların aylık gelir miktarına göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 12,216$; $p < .05$). Bütün beden eğitimi öğretmenleri için kendini yenileme ve eğitimde yaşanan değişimlere uyum sağlama konusunda gereklidir görüşünü aylık geliri 2001-3000 TL aralığında olan adaylar ($\bar{X} = 3,43$), 1000 TL ve altı ($\bar{X} = 3,74$) ve 1001-2000 TL ($\bar{X} = 3,90$) arasında olan adaylara göre daha az benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının aylık gelir düzeyleri arttıkça bütün beden eğitimi öğretmenleri için kendini yenileme ve eğitimde yaşanan değişimlere uyum sağlama konusunda gereklidir görüşünü daha az kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.18 incelendiğinde, 29. madde olan “Öğrencilere zengin burs imkânları ile birlikte sunulmalıdır” görüş maddesine araştırmaya katılanların aylık gelir miktarına göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 6,761$; $p < .05$). Öğrencilere zengin burs imkânları ile birlikte sunulmalıdır görüşünü aylık geliri 1000 TL ve altında olan adaylar ($\bar{X} = 4,29$), 1001-2000 TL aralığında ($\bar{X} = 3,95$) ve 2001-3000 TL ($\bar{X} = 3,94$) arasında olan adaylara göre daha çok benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının aylık gelir düzeyleri arttıkça öğrencilere zengin burs imkanları ile birlikte sunulmalıdır görüşünü daha az kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.18 incelendiğinde, 30. madde olan “Yurt dışı ile işbirliği içerisinde yürütülmelidir” görüş maddesine araştırmaya katılanların aylık gelir miktarına göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 7,771$; $p < .05$). Yurt dışı ile işbirliği içerisinde yürütülmelidir görüşünü aylık geliri 1000 TL ve altında olan adaylar ($\bar{X} = 4,39$), 1001-2000 TL aralığında ($\bar{X} = 4,05$) ve 2001-3000 TL ($\bar{X} = 4,11$) arasında olan adaylara göre daha çok benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının aylık gelir düzeyleri arttıkça yurtdışı ile işbirliği içerisinde yürütülmelidir görüşünü daha az kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.18 incelendiğinde, 32. madde olan “Bilimsel araştırma projelerine yönlendirici olmalıdır” görüş maddesine araştırmaya katılanların aylık gelir miktarına göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 57,567$; $p < .05$). Bilimsel araştırma projelerine yönlendirici olmalıdır görüşünü aylık geliri 2001-3000 TL aralığında olan adaylar ($\bar{X} = 3,34$), 1000 TL ve altı ($\bar{X} = 4,38$) ve 1001-2000 TL ($\bar{X} = 4,06$) arasında olan adaylara göre daha az benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının aylık gelir düzeyleri arttıkça bilimsel araştırma projelerine yönlendirici olmalıdır görüşünü daha az kabul ettikleri söylenebilir.

Tablo 5.18 incelendiğinde, 33. madde olan “Öğrenci seçiminde mülakat sınavından daha çok objektif kriterler barındırmalıdır” görüş maddesine araştırmaya katılanların aylık gelir miktarına göre yapılan varyans analizi sonucunda anlamlı farklılığın olduğu görülmektedir ($F = 12,038$; $p < .05$).

Öğrenci seçiminde mülakat sınavından daha çok objektif kriterler barındırmalıdır görüşünü aylık geliri 1001-2000 TL aralığında olan adaylar ($\bar{X} = 4,04$), 1000 TL ve altı ($\bar{X} = 3,78$) ve 2001-3000 TL ($\bar{X} = 3,48$) arasında olan adaylara göre daha çok benimsediği yapılan scheffe testi sonucunda görülmektedir. Buna göre, öğretmen adaylarının aylık gelir düzeyleri arttıkça öğrenci seçiminde mülakat sınavından daha çok objektif kriterler barındırmalıdır, görüşünü daha az kabul ettikleri söylenebilir.

6. TARTIŞMA

Bu çalışma, beden eğitimi ve spor öğretmenliği alanında yapılan ilk çalışma olduğu için tartışma bölümünde ilişki kurmak adına zorluklar yaşanmıştır.

Amacı, “Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde Öğrenim Görmekte Olan Öğretmen Adaylarının Lisansüstü Eğitime İlişkin Görüş ve Beklentilerinin İncelenmesi” dir.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının %57,3’ü erkek, %42,7’si ise kadındır. Kazu ve Pullu (2011) da yaptığı çalışmada araştırmaya katılanların %39,8’i erkek, %60,2’si kadın, Alhas (2006) çalışmasında %64,5’i erkek, % 35,5’i kadın (68); Dilci (2009) yaptığı çalışmada % 42,9’u erkek, % 57,1’i kadın olarak bulmuştur (12). Çalışmamızda elde ettiğimiz bulgular diğer çalışmalarla benzerlik göstermektedir.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının % 76,7’si lisansüstü eğitim almak isterken, % 4,5’i istememektedir. Yine adayların % 18,8’i lisansüstü eğitim alıp almama konusunda kararsız olduklarını belirtmişlerdir. Kazu ve Pullu (2011) çalışmasında % 61,0’ı lisansüstü eğitim almak isterken, % 39,0’ı istememektedir (68). Bulgularımız Kazu ve Pullu’nun (2011) çalışmasının bulgularıyla benzerlik göstermektedir. Lisansüstü eğitim almak isteyenlerin oranının daha yüksek çıkması olumlu bir bulgu olmakla beraber, bu oranın daha yüksek olması da beklenen bir durumdur.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının lisansüstü eğitim almak isteme nedenlerine bakıldığında ise %42,2’si akademisyen olmak, % 15,4’ü yönetici olmak, % 17,1’i milli eğitimde farklı kademelerde çalışmak, % 30,7’si

öğretmenlik mesleğinde kendini geliştirmek, % 26,9'u uzman öğretmen olmak ve % 11,6'sı da diğer nedenlerden dolayı lisansüstü eğitim almak istemektedirler. Kuzu ve Pullu (2011) da çalışmalarında öğretmen adaylarının lisansüstü eğitimi isteme nedenleri arasında ilk sırayı (%33.3) "akademisyen olmak" yer almaktadır. Diğer yandan bulgular, öğretmen adaylarının yüzde 13.0'ünün öğretmenlik mesleğinde kendini geliştirmek, yüzde 8.2'sinin Milli Eğitim'de farklı kademelerde çalışmak ve yüzde 6.5'inin ise uzman öğretmen olmak için lisansüstü eğitim almak istedikleri bulgusunu ortaya koymuştur (68). İlhan, Sünkür ve Yılmaz'ın (2012) da "İlköğretim Öğretmen Adaylarının Lisansüstü Eğitime Yönelik Tutumlarının İncelenmesi (Dicle Örneği) adlı çalışmalarında ilköğretim öğretmen adaylarının lisansüstü eğitime yönelik isteklerinin ise kararsızım düzeyinde olduğu tespit edilmiştir. Erkılıç (2007), Köksalan, İlter ve Görmez (2010) tarafından yapılan çalışmaların sonuçlarıyla çelişmektedir (63, 67). Erkılıç (2007), 19 farklı anabilim dalından toplam 397 öğretmen adayı ile gerçekleştirdiği çalışmada öğretmen adaylarının lisansüstü eğitime yönelik isteklerinin yüksek olduğunu tespit etmiştir (67). Benzer şekilde Köksalan, İlter ve Görmez (2010) ise sınıf öğretmeni adayları ile yaptıkları çalışmada öğretmen adaylarının %50.3'ünün yüksek lisans eğitimi konusunda istekli olduğunu belirlemişlerdir. Çalışmamızda elde edilen bulgular diğer çalışmalarla benzerlik göstermektedir (63).

Öğretmen adaylarının lisansüstü eğitime yönelik görüşlerinde cinsiyete göre bazı maddelerde farklılık olduğu belirlenmiştir. Kadın öğretmen adayları, lisansüstü eğitimin zaman açısından fedakarlık gerektirdiğine ve öğretmenlik ile birlikte devam ettirilmesinin zor olduğuna erkek öğretmen adaylarından daha

fazla katılmışlardır. Bu bulguya dayanarak, cinsiyetin araştırmaya katılan öğretmen adaylarının lisansüstü eğitime yönelik tutumları üzerinde etkili bir değişken olduğu söylenebilir. Bu sonuç, Lopatto (2004)'nın lisansüstü eğitimin yararlarını cinsiyet değişkeni açısından incelediği araştırmanın bulgularıyla çelişirken Kazu ve Pullu (2011) ile Ünal ve İlter (2010)'un sınıf öğretmeni adayları ile yaptıkları çalışmanın bulgularıyla paralellik göstermektedir (68).

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının lisansüstü eğitim programına kabul için öngörülen koşullara ilişkin görüşlerine bakıldığında ALES'i lisansüstü eğitim açısından kendilerini en çok zorlayan koşul olarak görmektedirler. ALES frekans dağılımında öğretmen adaylarını en az zorlayan koşul olarak görülmesine rağmen, sözel ağırlıklı bölümlerde okuyan öğretmen adaylarını sayısal ağırlıklı bölümlerde okuyan öğretmen adaylarına göre nispeten zorlayan bir koşul olduğu söylenebilir (49).

Lisansüstü eğitim programına kabul için öngörülen koşullar incelendiğinde; lisans not ortalaması ve ALES, lisansüstü eğitime başlamak için öncelikli şart olarak görülmektedir. Öğretmen adaylarına göre YDS ve mülakat sınav notu öncelikli olarak görülmemektedir. Bu bulgudan hareketle, almış oldukları eğitimin, öğretmen adaylarının görüşlerinde etkili olduğu söylenebilir.

7. SONUÇ VE ÖNERİLER

7.1. Sonuç

Günümüz dünyasında teknolojinin hızlı bir şekilde gelişmesine paralel olarak, eğitim ve öğretim programlarında bu teknolojiyi kullanabilecek eleman yetiştirme ihtiyacı meydana getirmiştir.

Bu yenilikleri yoklayacak, uygulayarak geliştirebilecek nesillere ihtiyaç vardır.

Bu ihtiyacı gidermek için lisans eğitimi sonrasında verilen lisansüstü eğitim faaliyetleri önem kazanmıştır. Bu gelişmelere paralel olarak, Türkiye’de lisans düzeyinde beden eğitimi ve spor öğretmeni yetiştiren eğitim kurumlarında öğrenim gören öğrencilerin lisansüstü eğitime ilişkin görüş ve beklentileri incelenmiştir.

“Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği Bölümünde Öğrenim Görmekte Olan Öğretmen Adaylarının Lisansüstü Eğitime İlişkin Görüşleri ve Beklentilerinin İncelenmesi”ni amaçlayan bu çalışmada aşağıdaki sonuçlar elde edilmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının, erkek öğrenci ağırlıklı olduğu ve yaş aralıklarında 21-25 yaş arası yoğunlaştığı belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının, yapmış oldukları spor branşlarında belirli derecelere sahip oldukları görülmüştür. Adayların, il merkezinde büyüdüğü ve aylık gelirlerinin 1001-2000 TL arasında yoğunlaştığı belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının, lisansüstü eğitimi yüksek oranda almak istedikleri belirlenmiş olmakla beraber %42'sinin akademisyen olmak, %31'inin öğretmenlik mesleğinde kendini geliştirmek için istedikleri belirlenmiştir. Yine uzman öğretmen olmak, milli eğitim kurumlarında farklı kademelerde çalışmak, yönetici olmak gibi nedenlerden dolayı da lisansüstü eğitim yapmak istemektedirler. Sonuç olarak, öğretmen adaylarının yüksek oranlarda akademisyen olmak için lisansüstü eğitim almak istedikleri belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının, lisansüstü eğitime katılmayı yüksek oranlarda istemelerine rağmen, lisansüstü eğitim faaliyetlerine katılmak için gerekli olan ALES ve YDS sınavlarına katılma oranlarının çok düşük olduğu belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının, ailelerinde lisansüstü eğitim yapan bireylerin düşük oranlarda olduğu saptanmıştır. Adayların, üniversiteye giriş puan türünün sözel ağırlıklı olduğu da dikkat çekmektedir.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının, lisansüstü eğitime başlamak için öncelikli olarak sırasıyla Ales puanı ve lisans not ortalamasının dikkate alınması yönünde görüş belirtmişlerdir. Ayrıca lisansüstü eğitime başlamak için yabancı dil sınavı ve mülakat sınav notunun düşük oranlarda olması gerektiği yönünde görüş bildirmişlerdir.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının, lisansüstü eğitimin bireylere sağladığı katkılara ilişkin görüşlerine bakıldığında “Alandaki yenilikleri görme olanağı sunar”, “Alanla ilgili bilgi ve becerileri arttırır”, “Beden eğitimi

öğretmenlerine mesleki niteliklerini arttırma olanağı sunar”, “Bilimsel araştırmalar yapmayı sağlayarak alanla ilgili sorunlara çözüm önerileri sunar”, “Bilimsel araştırma sürecini öğretir”, “Statü kazandırarak toplum tarafından takdir edilmeyi sağlar”, “Atanma olasılığını arttırır”, “Daha iyi bir iş bulma imkânı sunar”, “Yapılan çalışmalar ile beden eğitimi öğretmenliği lisans eğitim programlarının gelişmesini sağlar”, “Günlük hayatta karşılaşılan durumlara farklı bakış açılarıyla yaklaşmayı sağlar”, “Kendini gerçekleştirme yolunda önemli bir adımdır”, “Uzman öğretmen olabilmek için yeterlidir” görüş maddelerine araştırmaya katılan öğretmen adayları “katılıyorum” düzeyinde görüş bildirmişlerdir.

“Yoğun bir çalışma temposu gerektirdiğinden sosyal etkinliklerden uzaklaştırır” görüş maddesine öğretmen adayları yine “katılıyorum” düzeyinde görüş bildirdikleri belirlenmiştir. Bu görüş maddesi ile lisansüstü eğitim için belirli bir zaman ve çaba harcamanın gerekli olduğu kanısına varmak mümkündür.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının, “Yaşama atılmayı geciktirir” ve “Sadece prestij sağlar, başka bir getirisi yoktur” görüş maddelerine “kısmen katılıyorum” düzeyinde görüş bildirdikleri belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının, “Lisans eğitiminin tekrarı gibidir, fazla katkı sağlamaz” görüş maddesine “katılmıyorum” düzeyinde görüş bildirdikleri belirlenmiştir. Bu görüş maddesi ile lisansüstü eğitime ilişkin olumsuz sonuç ortaya çıktığı görülmektedir. Bu nedenle, adaylara lisans eğitimleri esnasında bilgi aktarımı yapılması gerekliliği önem arz etmektedir.

Yine araştırmaya katılan öğretmen adaylarının, lisansüstü eğitimin niteliklerine ilişkin görüşlerine bakıldığında; “Ekonomik açıdan oldukça masraflı bir süreçtir”, “Zaman açısından fedakârlık gerektirir”, “Oldukça fazla çaba gerektiren zor bir süreçtir”, “Yurt dışında daha etkili biçimde uygulanmaktadır”, “Yoğun bir çalışma temposu gerektirdiğinden sosyal etkinliklerden uzaklaştırır”, “Akademisyen olmayı düşünmeyenler için gereksizdir”, “Göreve başlandığında öğretmenlik ile birlikte devam edilmesi zor olan bir süreçtir”, “Öğrencilere zengin burs imkânları ile birlikte sunulmalıdır”, “Yurt dışı ile işbirliği içerisinde yürütülmelidir”, “Bilimsel araştırma projelerine yönlendirici olmalıdır”, görüş maddelerine “katılıyorum” düzeyinde cevap verdikleri belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının, cinsiyet değişkenine göre yapılan t-testinde, erkek öğretmen adaylarının lisansüstü eğitim ile ilgili kadın öğretmen adaylarına göre daha olumlu görüş bildirdikleri belirlenmiştir.

Kadın öğretmen adayları; “Yaşamaya atılmayı geciktirir, ekonomik açıdan oldukça masraflı bir süreçtir”, çaba gerektiren zor bir süreç, “Yoğun bir çalışma temposu gerektirdiğinden sosyal etkinliklerden uzaklaştırır” gibi görüş maddelerini erkek adaylara göre daha fazla benimsedikleri söylenebilir.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının yetiştikleri yere göre lisansüstü eğitime ilişkin görüşlerine bakıldığında, yaşadıkları yerin gelişim düzeyleri artıkça; “Alanla ilgili bilgi ve becerileri artırır”, mesleki niteliklerini artırır, bilimsel araştırma sürecini öğretir, statü kazandırır, atanma ve iş bulma olanaklarını artırır ve daha iyi bir iş bulma imkânı sağlar, kendini gerçekleştirme yolunda önemli bir adım ve uzman öğretmen olmak için gereklidir görüş maddelerinde anlamlı farklılıkların olduğu belirlenmiştir.

Araştırmaya katılan öğretmen adaylarının, aylık gelirlerine göre lisansüstü eğitime ilişkin görüşlerine bakıldığında, birçok maddede anlamlı farklılıklar bulunmuştur. Adayların gelir düzeyleri arttıkça lisansüstü eğitime başlamada mülakat sınavıyla öğrenci alınmasını istedikleri, daha düşük gelirli adayların ise lisansüstü eğitime girişte daha objektif kriterlerin bulunması gerektiği sonucuna vardıkları görülmüştür.

Yapılan araştırmada, beden eğitimi spor öğretmeni adaylarının lisansüstü eğitime olumlu baktıkları ve adayların lisansüstü eğitim yapmak istedikleri belirlenmiştir. Öğretmen adaylarının lisansüstü eğitime en fazla akademisyen olmak için olumlu baktıkları belirlenmiştir.

7.2. Öneriler

Araştırma sonuçlarına göre aşağıdaki öneriler sunulmuştur:

1. Lisansüstü eğitim bilimleri alanında lisansüstü eğitimi bir is kapısı olmaktan ziyade nitelikli bilgi üretecek insanların tercih ettiği bir alan haline dönüştürülmelidir.
2. Lisansüstü eğitimin amacına ilişkin yeni araştırmalar yapılmalıdır.
3. Lisansüstü öğrencileri lisansüstü eğitime başlamadan önce lisansüstü eğitim hakkında bilgilendirilerek lisans düzeyinde bazı hazırlayıcı bilgi ve beceri kazandıracak davranışların verilmesi faydalı olabilir.
4. Lisans öğrencilerine yeterli rehberlik yapılarak lisansüstü eğitim sürecin hakkında bilgilendirme çalışmaları ilgili enstitü tarafından çeşitli tanıtım seminerleri ya da broşürler aracılığıyla tanıtıcı bilgilerin verilmesi sağlanabilir.
5. Akademik personellerin lisansüstü eğitimin önem ve gerekliliğini lisans öğrencilerine anlatmaları faydalı olacaktır.

KAYNAKLAR

1. Karakütük K. “Lisansüstü Öğretimin Sorunları”. Eğitim Araştırma/arı Dergisi, 2002:7;65-75.
2. Karakütük, K. Türkiye’de Lisansüstü Öğretim, Sorunları ve Çözüm Önerileri. Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi, 22 (1), 1989:505-528.
3. Sayan, Y. ve Aksu, H. Akademik Personel Olmadan Lisansüstü Eğitim Yapan Bireylerin Karşılaştıkları Sorunlar Üzerine Nitel Bir Çalışma: Dokuz Eylül Üniversitesi-Balıkesir Üniversitesi Durum Belirlemesi. Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, 2000:517;59-66,
4. Başer, N., Narlı, S. ve Günhan, B. Öğretmenlerin Lisansüstü Eğitimi Almalarında Yaşanan Sorunlar Ve Çözüm Önerileri. Buca Eğitim Fakültesi Dergisi, 2005:17;129-135.
5. Doğan, İ. Toplum ve Eğitim Sorunları Üzerine Felsefi ve Sosyolojik Tahliller. Ankara: Pegem A Yayınları, 2004.
6. Özden, Y. Öğrenme ve Öğretme. Ankara: Pegem A Yayıncılık, 2010.
7. Güven, İ. ve Tunç, B. Lisansüstü Öğretim Öğrencilerinin Akademik Sorunları. Milli Eğitim Dergisi, 2007:157-172.
8. Kutluca Canbulat, A. ve Çakmak, E. Eğitim Fakültesi Lisans Son Sınıf Öğrencilerinin Lisansüstü Eğitime İlişkin Görüşleri. Anadolu Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü III. Lisansüstü Eğitim Sempozyumu. Eskişehir: Eserofset Basım-Yayın, 2007:145-151.

9. Varış F. “Türkiye’de Lisansüstü Eğitim: Sosyal Bilimlerde.” A.Ü. Eğitim Fakültesi, Ankara, 1972.
10. Çakar Ö. Bilim İnsanı Yetiştirme: Lisansüstü Eğitim ve Sorunları –Fen Bilimleri Alanında. Türkiye Bilimler Akademisi Bilimsel Toplantı Serileri 7, Bilim insanı yetiştirme: Lisansüstü eğitim, Ankara, 1997.
11. Oğuzkan F. Eğitim Terimleri Sözlüğü, TDK Yayınları, Ankara, 1981.
12. Dilci T. Eğitim Bilimleri Alanında Yürütülen Lisansüstü Eğitiminin Öğrenci Ve Öğretim Elemanları Görüşlerine Dayalı Olarak Değerlendirilmesi. Yüksek Lisans Tezi, Elazığ: Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 2009.
13. Tosun İ. “Açılış Konuşması”, Bilim Adamı Yetiştirme-Lisansüstü Eğitim. Ankara: TÜBA Yayınları, 1997.
14. Arıcı H. “Sosyal Bilimler Alanında Bilim Adamı Yetiştirme-Lisansüstü Eğitim”, Ankara: TÜBA Yayını, 1997.
15. Tosun İ. Konuşma Metni. TÜBA Bilimsel Toplantı Serileri (7): Bilim Adamı Yetiştirme- Lisansüstü Eğitim: TÜBİTAK Matbaası, Ankara, 2001:7, 9, 10, 12.
16. Tuzcu G. “Milli Eğitim Dergisi” 2003:160.
17. Güven L., Tunç B. “Lisansüstü Öğretim Öğrencilerinin Akademik Sorunları” (Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Örneği), Milli Eğitim Dergisi, 2007:173.

18. Özmen F, “Lisansüstü Sempozyumu Lisansüstü Sorunlar ve Çözüm Önerileri Bildiri Özetleri” 17-20 Ekim Anadolu Üniversitesi Eskişehir, 2007.
19. D.P.T., Sekizinci Beş Yıllık Kalkınma Planı – Beden Eğitimi “Spor ve İstanbul Olimpiyatları”- ÖİK Raporu. 2000.
(<http://ekutup.dpt.gov.tr/egitim/beden/oik530.pdf> 06.06.2015).
20. Tunç B. İngiltere Lisansüstü Öğretim Sistemi. Pamukkale Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, 2006: 42-53.
21. Tezcan M. Postmodern ve Küresel Toplumda Eğitim. Ankara: Anı Yayınları, 2002.
22. Tekeli İ. “Eğitim”, Cumhuriyet Dönemi Türkiye Ansiklopedisi, Cilt:3, İletişim Yayınları, İstanbul, 1995.
23. www.ua.gov.tr/Bologna, 30/06/2015.
24. Alhas A. Lisansüstü Eğitim Yapmakta Olan Milli Eğitim Bakanlığı Öğretmenlerinin Lisansüstü Eğitime Bakış Açıları (Ankara İli Örneği). Yüksek Lisans Tezi. Ankara: Gazi Üniversitesi, Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2006.
25. Marangoz M. Toplam Kalite Uygulamaları ve Kapasite Verimliliği Arasındaki İlişki. Dokuz Eylül Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü Dergisi, İzmir, 2002.
26. Özen R. “Üniversitelerin Sorunları” (Cumhurbaşkanlığı 1997 Rektörler Konferansı - 2. Cilt). Başbakanlık Basımevi, Ankara, 1998.

27. Aytaç M. Aytaç S. ve Diğerleri, “Akademisyenlerin Çalışma Yaşamı ve Kariyer Soruları”, Uludağ Üniversitesi, Haziran-2001.
28. Aytaç K. “Avrupa Eğitim Tarihi, Antik Çağdan 19. Yüzyılın Sonuna Kadar”, Ankara Üniversitesi Basımevi, Ankara, 1972.
29. Güler A. “Türkiye’de Üniversite Reformları”, Adım Yayıncılık, 1994.
30. Okçabal R. “Öğrenci, öğretmen, öğretmen adayı ve öğretim elemanı gözüyle öğretmen yetiştirme”, XIII. Ulusal Eğitim Bilimleri Kurultayı, İnönü Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Malatya, 2004.
31. Tel M. “Öğretim Üyelerinin Boş Zaman Etkinlikleri Üzerine Sosyolojik Bir Araştırma: Doğu Anadolu Örneği”, Doktora Tezi, Fırat Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, Elazığ, 2007.
32. Özdem G. “Bir Üniversite Adına Diğer Bir Üniversitede Lisansüstü Öğrenim Gören Araştırma Görevlilerinin Sorunları (Ankara İli Örneği)”. Yüksek Lisans Tezi, Ankara: Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2002.
33. Akyüz Y. Türk Eğitim Tarihi. Ankara, 2009.
34. Kısakürek MA. Üniversitelerimizde Yenileşme “Programlar ve Öğretim Açısından”. Ankara Üniversitesi Eğitim Fakültesi Yayınları, 1976.
35. Özkan S. Türk Eğitim Tarihi. Ankara: Nobel Yayın Dağıtım, 2008.
36. Şahin İ. “Demokrat Parti Hükümetleri Dönemindeki Eğitim- Kültür Politikaları (1950–1960)”. Kayseri: Yayımlanmamış Doktora Tezi, Erciyes Üniversitesi Sosyal Bilimler Enstitüsü, 1997.

37. Güven İ. Türk Eğitim Tarihi. Ankara: Naturel Yayınları, 2010.
38. Güler A. Cumhuriyet Dönemi Üniversite Reformlarında Üniversitenin Amaç ve Fonksiyonları Üzerine Mukayeseli Bir İnceleme, I. Eğitim Kongresi Bildirileri, (25–26–27 Kasım), İzmir, 1991.
39. Tuna Y. Kalkınma Planlarında Yükseköğretim. Milli Eğitim Dergisi, Güz, S:160, Ankara, 2003.
40. Ceylan S. Demokrat Parti Döneminde Üniversite Eğitimi (1950–1960). Yayımlanmamış Yüksek Lisans Tezi, İzmir: Dokuz Eylül Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü, 2008.
41. ÖSYM. (Kasım 2006). <http://www.osym.gov.tr> Öğrenci Seçme ve Yerleştirme Merkezi: Sınavlar, 2003.
42. <https://tez.yok.gov.tr/UlusalTezMerkezi/IstatistikBilgiler?islem=2>, 30/06/2015.
43. YÖK. 2547 Sayılı Yükseköğretim Yasası'nın 65. maddesi hükmü gereğince Üniversitelerarası Kurul tarafından hazırlanan Lisansüstü Eğitim ve Öğretim Yönetmeliği. mad. 2 / a, b, c, mad.9/ a, mad. 18 a, mad. 26 a <http://www.yok.gov.tr/yasa/yonet/yonet11.html>, 22.06.2014.
44. <http://yukseklisans.com.tr/tezliyukseklisans.php>, 30/06/2015.
45. <http://yukseklisans.com.tr/tezsizyukseklisans.php>, 30/06/2015.
46. Tanker M. Sağlık Bilimleri Alanında Bilim Adamı Yetiştirme: Lisansüstü Eğitim. Türkiye Bilimler Akademisi Bilimsel Toplantı Serileri (7): Bilim

- Adamı Yetiştirme- Lisansüstü Eğitim Toplantısı içinde: TÜBİTAK Matbaası, Ankara, 2001.
47. YÖK. (2006b) Avrupa Birliği Ülkelerinde Eğitim <http://www.yok.gov.tr/egitim/ab/avrupa.doc>, 25/06/2014.
48. Çakar Ö. Fen Bilimleri Alanında Bilim Adamı Yetiştirme: Lisansüstü Eğitim. Türkiye Bilimler Akademisi Bilimsel Toplantı Serileri (7): Bilim Adamı Yetiştirme- Lisansüstü Eğitim Toplantısı içinde: TÜBİTAK Matbaası, Ankara, 2001.
49. Türker K. BİLİM ADAMI YETİŞTİRME: Dünya’da e Türkiye’de Lisansüstü Eğitim. Türkiye Bilimler Akademisi Bilimsel Toplantı Serileri (7): Bilim Adamı Yetiştirme- Lisansüstü Eğitim Toplantısı içinde: TÜBİTAK Matbaası, Ankara, 2001.
50. Türkmen M. Türk Spor Teşkilat Tarihi (1922'ye kadar). Gazi Üniversitesi Gazi Eğitim Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Ders Notları, 1987.
51. Tamer K. Sporda Fiziksel-Fizyolojik Performansın Ölçülmesi ve Değerlendirilmesi. Türkerler Kitabevi, Ankara, 1995.
52. Pehlivan Z. Eğitim Programı Açısından Özel ve Resmi Ortaöğretim Kurumlarında Ders Dışı Okul Spor Faaliyetleri ve Yeniden Örgütlenmesi. Yayımlanmamış Doktora Tezi, Elazığ: Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü, 1995.
53. Çolakoğlu H. Çocuk ve Spor. MEB., Ankara, 1986.
54. Akkoyunlu Y. “Beden Eğitimi ve Spor”. Pamukkale Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Beden Eğitimi ve Spor Bölümü, Denizli, 1996.

55. Yaylacı F. İlköğretim Okulları Beden Eğitimi Dersi Öğretim Programının Değerlendirilmesi, [URL:http://www.egitim.aku.edu.tr/yayla0.htm](http://www.egitim.aku.edu.tr/yayla0.htm), 14.07.2015.
56. Demirhan G. Beden Eğitimi Öğretmenlerinin Beden Eğitimi ve Spora İlişkin Felsefi Görüşleri. Spor Bilimleri Dergisi, Hacettepe Üniversitesi, Ankara. Cilt: 14, 2003:2.
57. Aracı H. Öğretmenler ve Öğrenciler İçin Okullarda Beden Eğitimi. (İkinci Baskı). Ankara: Bağırhan Yayınevi, 2004.
58. Demirci A. İlköğretimde Beden Eğitimi Etkinlikleri 1-2-3. Sınıflar Yeni Öğretim Programı. Ankara, Nobel Yayın Dağıtım, 2008.
59. Erkan N. ODTÜ Haber Bülteni Yayını. 14 Mayıs, Ankara, 1979.
60. Öztürk F. Toplumsal Boyutlarıyla Spor. Ankara: Bağırhan Yayınevi, 1998.
61. Yalçın H.F. “Beden Eğitimi Öğretmeni El Kitabı”. 2. Baskı, Ankara, 1995.
62. Tamer K., Pulur A. “Beden Eğitimi ve Sporda Öğretim Yöntemleri”. Kozan Ofset Mat. San ve Tic. Ltd. Ankara, 2001.
63. Köksalan B., İlter İ., Görmez E. “Sınıf Öğretmeni Adaylarının Sosyo-Kültürel Özellikleri ve Lisansüstü Eğitim İsteklilikleri Üzerine Bir Çalışma (Fırat, Erzincan ve İnönü Üniversitesi Sınıf Öğretmenliği ABD Örneği)”. Ahi Evran Üniversitesi Eğitim Fakültesi Dergisi, Cilt 11, 2010:3;277-299.
64. Çetin, G., Asker, E., Çirkinoğlu, A. G. ve Karaca, D. Eğitim fakültelerinin yeniden yapılandırılması sürecinde lisansüstü öğrenim gören öğrencilerin

- problemleri. III. Lisansüstü Eğitim Sempozyumu Bildiri Kitabı, Eskişehir: Anadolu Üniversitesi, 2007;162-171.
65. Erdoğan, İ. Çağdaş Eğitim Sistemleri. İstanbul: Sistem Yayıncılık, 1997:76-78.
 66. Bıçak, B. “III Lisansüstü Sempozyumu Lisansüstü Sorunlar ve Çözüm Önerileri Bildiri Özetleri” 17-20 Ekim Anadolu Üniversitesi Eskişehir, 2007.
 67. Erkılıç, T. A. “Öğretmen Yetiştiren Kurum Üçüncü ve Dördüncü Sınıf Öğrencilerinin Lisansüstü Eğitim İsteklerini Etkileyen Etmenler” (Eskişehir Üniversitelerinde Bir Araştırma), 2007.
 68. Kazu, H. ve Pullu, S., Sınıf Öğretmeni Adaylarının Lisansüstü Eğitime İlişkin Görüşleri ve Beklentileri. 10. Ulusal Sınıf Öğretmenliği Sempozyumu, Sivas: Cumhuriyet Üniversitesi Eğitim Fakültesi, 2011.
 69. Karasar N. “Bilimsel Araştırma Yöntemi”. Nobel Yay. 12.Baskı, İstanbul, 2005.
 70. Kaptan S. “Bilimsel Araştırma ve İstatistik Teknikleri”. Tekışık Web Ofset Tesisleri, Ankara, 1998.
 71. Yıldırım A., Şimşek, H. “Nitel Araştırma Yöntemleri”. Seçkin Yay. Ankara, 2008.
 72. Kazak Z., Moralı S., Doğan B., Sporcuların Gúdusel Yönelimlerinin Öngörücüleri Olarak: Hedef Yönelimi, Sportif Yeterlik ve Yaşam Doyumu, Ege Üniversitesi, Beden Eğitimi ve Spor Yüksekokulu, İzmir, 2011.

EKLER

Ek-1: Lisansüstü Eğitim Görüş Anketi

Değerli öğretmen adayı,

Bu çalışma ile Beden Eğitimi ve Spor Bölümü alanında lisansüstü eğitimine yönelik görüşleriniz ve beklentileriniz saptanmak istenmektedir. Ankette yer alan soruları eksiksiz ve samimi olarak cevaplamanız önemlidir. Ankette yer alan bilgiler sadece bilimsel amaçla kullanılacağından isim yazmanıza gerek yoktur. Gösterdiğiniz ilgi ve sabrınız için teşekkür ederiz.

Yrd. Doç. Dr. Mikail TEL
Spor Bilimleri Fakültesi
mikailtel@gmail.com

Alaattin ÇİMEN
Sağlık Bilimleri Enstitüsü
alaaddincimen@hotmail.com

- 1.Üniversiteniz?.....
- 2.Cinsiyetiniz? () Erkek () Kadın
- 3.Yaşınız?.....
- 4.Kaçıncı sınıfta öğrenim görmektesiniz? () 1.sınıf () 2.sınıf () 3.sınıf () 4.sınıf
- 5.Hangi bölümde öğrenim görmektesiniz?
() Öğretmenlik () Yöneticilik () Antrenörlük () Rekreasyon
- 6.Aktif spor branşınız? () Yok
- 7.Aktif spor branşınız ? () Amatör () Profesyonel
- 8.Varsa sportif dereceniz ?
() İl şampiyonası () Bölgesel Ligler () Gruplar () Türkiye şampiyonası () Avrupa şampiyonası
() Dünya şampiyonası () Diğer.....
- 9.Büyüdüğünüz-Yetiştığınız yer?
() Büyükşehir () İl () İlçe-Belde () Köy-Kasaba
10. Babanızın eğitim durumu?
() Okur-Yazar değil () İlkokul () Ortaokul () Lise () Üniversite () Lisansüstü
11. Annenizin eğitim durumu?
() Okur-Yazar değil () İlkokul () Ortaokul () Lise () Üniversite () Lisansüstü
- 12.Babanızın Mesleği?.....
- 13.Annenizin Mesleği?.....
- 14.Ailenizin gelir durumu?
() 1000 ve altı () 1001-2000 () 2001-3000 () 3001-4000 () 4001-5000 () 5001 ve üzeri
- 15.Beden Eğitimi ve Spor alanında lisansüstü eğitim almak istiyor musunuz?
() İstiyorum () İstemiyorum () Kararsızım
- 16.İsteme nedeniniz? (Birden fazla seçenek işaretleyebilirsiniz)
() Akademisyen olmak () Öğretmenlik mesleğinde kendini geliştirmek
() Yönetici olmak () Uzman öğretmen olmak
() Milli eğitimde farklı kademelerde çalışmak () Diğer (Lütfen yazınız)
- 17.ALES'e (Akademik Personel ve Lisansüstü Eğitimi Giriş Sınavı) daha önce girdiniz mi?
() Evet () Hayır
18. YDS'ye (Yabancı Dil Sınavı) daha önce girdiniz mi? () Evet () Hayır
19. Ailenizde lisansüstü eğitim alan/alınmış birey var mı? () Evet () Hayır
- 20.Ailenizde lisansüstü eğitim alan/alınmış birey var ise; () Baba () Anne () Kardeş () Diğer
21. Üniversiteye giriş puan türünüz? () Sözel () Sayısal () Eşit Ağırlık
- 22.Üniversiteye girişteki en yüksek puanınız?.....
- 23.Okul not ortalamanız?.....
24. Sizce lisansüstü eğitime başlamak için hangisi daha öncelikli olmalıdır?
() ALES puanı () YDS (Yabancı Dil) () Lisans Not ortalaması () Mülakat Sınav Notu
25. Lisansüstü Eğitime girişte mülakat sınavı olmalı mıdır? () Evet () Hayır

Aşağıdaki maddeleri dikkatlice okuyarak size uygun gelen yeri (X) şeklinde işaretleyiniz.

Lisansüstü Eğitim,	Tamamen Katılıyorum	Katılıyorum	Kısmen Katılıyorum	Katılmıyorum	Hiç Katılmıyorum
1. Alandaki yenilikleri görme olanağı sunar.					
2. Alanla ilgili bilgi ve becerileri artırır.					
3. Beden Eğitimi öğretmenlerine mesleki niteliklerini artırma olanağı sunar.					
4. Bilimsel araştırmalar yapmayı sağlayarak alanla ilgili sorunlara çözüm önerileri sunar.					
5. Bilimsel araştırma sürecini öğretir.					
6. Yaşama atılmayı geciktirir.					
7. Statü kazandırarak toplum tarafından takdir edilmeyi sağlar.					
8. Atanma olasılığını artırır.					
9. İş bulma olanaklarını artırır.					
10. Daha iyi bir iş bulma imkanı sunar.					
11. Ekonomik açıdan oldukça masraflı bir süreçtir.					
12. Zaman açısından fedakarlık gerektirir.					
13. Oldukça fazla çaba gerektiren zor bir süreçtir.					
14. Yapılan çalışmalar ile beden eğitimi öğretmenliği lisans eğitim programlarının geliştirilmesini sağlar.					
15. Yurt dışında daha etkili biçimde uygulanmaktadır.					
16. Günlük hayatta karşılaşılan durumlara farklı bakış açılarıyla yaklaşmayı sağlar.					
17. Lisans eğitiminin tekrarı gibidir, fazla katkı sağlamaz.					
18. Kendini gerçekleştirme yolunda önemli bir adımdır.					
19. Uzman öğretmen olabilmek için gereklidir.					
20. Sadece prestij sağlar, başka bir getirisi yoktur.					
21. Yabancı dil olmadan yürütülemez.					
22. Sadece mülakat sınavına girerek sağlanabilir.					
23. Yoğun bir çalışma temposu gerektirdiğinden sosyal etkinliklerden uzaklaştırır.					
24. Objektif olmayan mülakat sınavı ile seçilen öğrencilere yöneliktir.					
25. Akademisyen olmayı düşünenler için gereksizdir.					
26. Göreve başlandığında öğretmenlik ile birlikte devam edilmesi zor olan bir süreçtir.					
27. Ataması olmayan öğretmenler alternatif olarak tercih etmektedir.					
28. Bütün beden eğitimi öğretmenleri için kendini yenileme ve eğitimde yaşanan değişimlere uyum sağlama konusunda gereklidir.					
29. Öğrencilere zengin burs imkanları ile birlikte sunulmalıdır.					
30. Yurt dışı ile işbirliği içerisinde yürütülmelidir.					
31. Sadece lisans eğitiminde başarılı olan kişilerin yararlanabileceği bir süreçtir.					
32. Bilimsel araştırma projelerine yönlendirici olmalıdır.					
33. Öğrenci seçiminde mülakat sınavından daha çok objektif kriterler barındırılmalıdır.					

*Anketimiz bitmiştir. Katkılarınızdan Dolayı Teşekkür Ederiz.

Lisansüstü Eğitime İlişkin Görüş ve Beklentileriniz Varsa Lütfen Yazınız.....

ÖZGEÇMİŞ

29.07.1981 yılında Elazığ'da doğdum. İlk, orta ve lise öğrenimimi Elazığ'da tamamladım. 2006 yılında Fırat Üniversitesi Beden Eğitimi ve Spor Öğretmenliği bölümünden mezun oldum. 2008 yılında askerlik eğitimimi tamamladıktan sonra özel sektörde masörlük ve fizyoterapist yardımcılığı yaptım. 2012 yılında Fırat Üniversitesi Sağlık Bilimleri Enstitüsü Beden Eğitimi ve Spor Anabilim Dalı'nda yüksek lisans eğitimime başladım. Yüksek lisans eğitimimle birlikte kadın ve erkek futboluyla ilgili çalışmalarda faaliyet göstermekteyim.